Група КРЕДОБАНК

Консолідована фінансова звітність за Міжнародними стандартами фінансової звітності та звіт незалежного аудитора

31 грудня 2017 року

ЗМІСТ

ЗВІТ НЕЗАЛЕЖНОГО АУДИТОРА

КОНСОЛІДОВАНА ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ

Консолідований звіт про фінансовий стан 1
Консолідований звіт про прибутки та збитки та інший сукупний дохід 2
Консолідований звіт про зміни власного капіталу 3
Консолідований звіт про рух грошових коштів за прямим методом 4

Примітки до консолідованої фінансової звітності

1 Вступ 5
2 Економічне середовище, в якому працює Група 6
3 Основні принципи облікової політики 7
4 Основні облікові оцінки та професійні судження, що використовувались при застосуванні облікової політики 21
5 Запровадження нових або переглянутих стандартів та тлумачень 21
6 Нові облікові положення 22
7 Грошові кошти та їх еквіваленти 31
8 Заборгованість інших банків 33
9 Кредити та аванси клієнтам 34
10 Інвестиційні цінні папери для подальшого продажу 41
11 Інвестиційні цінні папери в портфелі до погашення 42
12 Інвестиційна нерухомість 42
13 Приміщення, вдосконалення орендованого майна, обладнання та нематеріальні активи 43
14 Інші фінансові активи 45
15 Інші нефінансові активи 47
16 Заборгованість перед іншими банками 47
17 Кошти клієнтів 48
18 Кошти інших фінансових організацій 49
19 Випущені боргові цінні папери 49
20 Інші фінансові зобов'язання 49
21 Інші нефінансові зобов'язання 50
22 Субординований борг 50
23 Статутний капітал 51
24 Інший сукупний дохід, відображений в компонентах капіталу 52
25 Процентні доходи та витрати 53
26 Комісійні доходи та витрати 53
27 Інші операційні доходи 54
28 Адміністративні та інші операційні витрати 54
29 Податок на прибуток 55
30 Чистий та скоригований прибуток на акцію 56
31 Сегментний аналіз 57
32 Управління фінансовими ризиками 61
33 Управління капіталом 69
34 Умовні та інші зобов'язання 70
35 Розкриття інформації про справедливу вартість 72
36 Подання фінансових інструментів за категоріями оцінки 75
37 Операції з пов'язаними сторонами 76
38 Події після дати балансу 78

ПрАТ «КПМГ Аудит»
вул. Московська, 32/2, 17-й поверх,
Київ, Україна
01010
Тел.: + 380 44 490 5507
Факс: + 380 44 490 5508
E-mail info@kpmg.ua

Звіт незалежних аудиторів

Правлінню Публічного акціонерного товариства «Кредобанк»

Думка

Ми провели аудит консолідованої фінансової звітності Публічного акціонерного товариства «Кредобанк» та його дочірніх компаній (далі – «Група»), яка включає консолідований звіт про фінансовий стан на 31 грудня 2017 р., консолідовані звіти про прибутки та збитки та інший сукупний дохід, про зміни власного капіталу і про рух грошових коштів за рік, що закінчився на зазначену дату, та примітки, які включають стислий виклад важливих аспектів облікової політики та іншу пояснювальну інформацію.

На нашу думку, консолідована фінансова звітність, що додається, відображає достовірно, в усіх суттєвих аспектах фінансовий стан Групи на 31 грудня 2017 р. та її фінансові результати і грошові потоки за рік, що закінчився зазначеною датою, відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності («МСФЗ»).

Основа для думки

Ми провели аудит відповідно до Міжнародних стандартів аудиту («МСА»), затверджених у якості національних стандартів аудиту рішенням Аудиторської палати України № 344 від 4 травня 2017 р. Нашу відповідальність згідно з цими стандартами викладено в розділі *«Відповідальність аудиторів за аудит консолідованої фінансової звітності»* нашого звіту. Ми є незалежними по відношенню до Групи згідно з Кодексом етики професійних бухгалтерів Ради з Міжнародних стандартів етики для бухгалтерів («Кодекс РМСЕБ») та етичними вимогами, застосовними в Україні до нашого аудиту консолідованої фінансової звітності, та виконали інші обов'язки з етики відповідно до цих вимог та Кодексу РМСЕБ. Ми вважаємо, що отримані нами аудиторські докази є достатніми і прийнятними для використання їх як основи для нашої думки.

ПрАТ «КПМГ Аудит», компанія, яка зареєстрована згідно із законодавством України, член мережі незалежних фірм KPMG, що входять до асоціації KPMG International Cooperative ("KPMG International"), зареєстрованої згідно із законодавством Швейцарії.

Номер і дата видачі Свідоцтва про внесення до Реєстру аудиторських фірм та аудиторів, виданого Аудиторською палатою України: №2397 від 26 січня 2001 р.

Ключові питання аудиту

Ключові питання аудиту – це питання, що, відповідно до нашого професійного судження, є найбільш значимими для нашого аудиту консолідованої фінансової звітності за поточний період. Ці питання були розглянуті в контексті нашого аудиту консолідованої фінансової звітності загалом і при формуванні нашої думки про дану звітність, і ми не виражаємо окремої думки щодо даних питань.

Знецінення кредитів та авансів клієнтам	
Див. примітку 9 до консолідованої фінансової звітності.	
Ключове питання аудиту	***Аудиторські процедури щодо ключового питання аудиту***
Резерв під знецінення кредитів відображає оцінки управлінського персоналу, щодо понесених збитків по кредитам та авансам клієнтам. В рамках проведення відповідних оцінок, управлінській персонал застосовує судження та припущення, використання яких значною мірою впливає на визначення розміру резерву під знецінення кредитів та авансів клієнтам. У зв'язку із суттєвістю кредитів та авансів клієнтам (становлять 55% загальної суми активів) та пов'язаної невизначеності у судженнях, оцінка знецінення кредитів та заборгованості клієнтів вважається ключовим питанням аудиту.	Наші аудиторські процедури включали оцінку і тестування контролів Групи щодо визначення стану знецінення кредитів, включаючи контролі щодо затвердження, відображення в обліку та моніторингу кредитів клієнтам, а також оцінку методології, параметрів розрахунку та суджень, що використовувались Групою в розрахунку знецінення, визначеного на колективній основі, та визначення адекватності резервів щодо індивідуально знецінених виданих кредитів, на основі прогнозу майбутнього грошового потоку, в тому числі при реалізації застави. Ми оцінили припущення Групи щодо історії збитків, коефіцієнтів повернення коштів, оцінки застави, ставок дисконтування на предмет адекватності. Для вибірки заборгованостей, що були суб'єктом оцінки знецінення на індивідуальній основі та фокусуючись на тих, що мали найбільший потенційний вплив на фінансову звітність, ми додатково оцінювали обґрунтування майбутніх грошових потоків, включно з вартістю реалізації застави на основі нашого розуміння, а також із урахуванням наявної ринкової інформації. Ми оцінили фінансовий стан позичальника, використовуючи ключові фінансові показники та вплив ринку та галузі господарювання на погіршення кредитного ризику. Наше тестування знецінення кредитів на колективній основі включало перевірку розрахунків згідно з моделлю знецінення, а

	також проведення аналізу внесеної в модель інформації для того, щоб оцінити адекватність моделі оцінки знецінення кредитів на колективній основі. Припущення, використані в моделі, були критично оцінені та порівняні із нашим розумінням Групи та її ефективності, а також із тенденціями у галузі. Ми оцінили методологію Групи, що була використана для розрахунку схильності різних категорій клієнтів виходити з та входити у дефолт, та розрахували дані коефіцієнти на основі реальної історичної інформації самої Групи. Для оцінки адекватності коефіцієнтів використаних у колективній оцінці знецінення кредитів, розраховані нами коефіцієнти були порівняні із тими, що використовувались Групою. Інші судження щодо оцінки застави та очікуваних витрат на її продаж були перевірені шляхом порівняння із внутрішньою інформацією Групи та інформацією по галузі. Також ми провели процедури щодо оцінки того, чи розкриття у фінансовій звітності відповідно розкривають вплив кредитного ризику.

Інша інформація

Керівництво несе відповідальність за іншу інформацію. Інша інформація включає інформацію, що розкривається та подається до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку (далі – Комісія), але не включає фінансову звітність та наш аудиторський висновок щодо неї.

Наша думка щодо консолідованої фінансової звітності не поширюється на іншу інформацію і ми не надаємо висновку щодо впевненості у будь-якій формі щодо даної інформації.

У зв'язку з проведенням нами аудиту консолідованої фінансової звітності наш обов'язок складає ознайомлення з іншою інформацією і розгляд при цьому питання, чи існують суттєві невідповідності між іншою інформацією і консолідованою фінансовою звітністю або нашими знаннями, що були отримані в ході аудиту, і чи не включає інша інформація можливих суттєвих викривлень.

Якщо, виходячи із роботи, яка була виконана нами по іншій інформації, що була отримана до дати нашого звіту незалежних аудиторів, ми дійшли до висновку, що існує суттєве викривлення цієї іншої інформації, ми повинні повідомити про це. У нас немає нічого для повідомлення в цьому відношенні.

Відповідальність управлінського персоналу та тих, кого наділено найвищими повноваженнями, за консолідовану фінансову звітність

Управлінський персонал несе відповідальність за складання і достовірне подання консолідованої фінансової звітності відповідно до МСФЗ та за таку систему внутрішнього контролю, яку управлінський персонал визначає потрібною для того, щоб забезпечити складання консолідованої фінансової звітності, яка не містить суттєвих викривлень внаслідок шахрайства або помилки.

При складанні консолідованої фінансової звітності управлінський персонал несе відповідальність за оцінку здатності Групи продовжувати свою діяльність на безперервній основі, розкриваючи, де це застосовно, питання, що стосуються безперервності діяльності, та використовуючи припущення про безперервність діяльності як основи для бухгалтерського обліку, крім випадків, якщо управлінський персонал або планує ліквідувати Групу чи припинити діяльність, або не має інших реальних альтернатив цьому.

Ті, кого наділено найвищими повноваженнями, несуть відповідальність за нагляд за процесом фінансового звітування Групи.

Відповідальність аудиторів за аудит консолідованої фінансової звітності

Нашими цілями є отримання обґрунтованої впевненості, що фінансова звітність у цілому не містить суттєвого викривлення внаслідок шахрайства або помилки, та випуск звіту аудиторів, що містить нашу думку. Обґрунтована впевненість є високим рівнем впевненості, проте не гарантує, що аудит, проведений відповідно до МСА, завжди виявить суттєве викривлення, якщо воно існує. Викривлення можуть бути результатом шахрайства або помилки; вони вважаються суттєвими, якщо окремо або в сукупності, як обґрунтовано очікується, вони можуть впливати на економічні рішення користувачів, що приймаються на основі цієї консолідованої фінансової звітності.

Виконуючи аудит відповідно до вимог МСА, ми використовуємо професійне судження та професійний скептицизм протягом усього завдання з аудиту. Крім того, ми:

- ідентифікуємо та оцінюємо ризики суттєвого викривлення консолідованої фінансової звітності внаслідок шахрайства чи помилки, розробляємо й виконуємо аудиторські процедури у відповідь на ці ризики, а також отримуємо аудиторські докази, що є достатніми та прийнятними для використання їх як основи для нашої думки. Ризик невиявлення суттєвого викривлення внаслідок шахрайства є вищим, ніж для викривлення внаслідок помилки, оскільки шахрайство може включати змову, підробку, навмисні пропуски, неправильні твердження або нехтування заходами внутрішнього контролю;
- отримуємо розуміння заходів внутрішнього контролю, що стосуються аудиту, для розробки аудиторських процедур, які б відповідали обставинам, а не для висловлення думки щодо ефективності системи внутрішнього контролю;
- оцінюємо прийнятність застосованих облікових політик та обґрунтованість облікових оцінок і відповідних розкриттів інформації, зроблених управлінським персоналом;
- доходимо висновку щодо прийнятності використання управлінським персоналом припущення про безперервність діяльності як основи для

бухгалтерського обліку та на основі отриманих аудиторських доказів робимо висновок, чи існує суттєва невизначеність щодо подій або умов, які поставили б під значний сумнів можливість Групи продовжити безперервну діяльність. Якщо ми доходимо висновку щодо існування такої суттєвої невизначеності, ми повинні привернути увагу в своєму звіті аудиторів до відповідних розкриттів інформації у консолідованій фінансовій звітності або, якщо такі розкриття інформації є неналежними, модифікувати свою думку. Наші висновки ґрунтуються на аудиторських доказах, отриманих до дати нашого звіту аудиторів. Втім, майбутні події або умови можуть примусити Групу припинити свою діяльність на безперервній основі;

- оцінюємо загальне подання, структуру та зміст консолідованої фінансової звітності включно з розкриттями інформації, а також те, чи показує консолідована фінансова звітність операції та події, що покладені в основу її складання, так, щоб досягти достовірного відображення.
- отримуємо прийнятні аудиторські докази в достатньому обсязі щодо фінансової інформації суб'єктів господарювання або господарської діяльності Групи для висловлення думки щодо консолідованої фінансової звітності. Ми несемо відповідальність за управління, нагляд і виконання завдання з аудиту Групи. Ми несемо відповідальність за висловлення нами аудиторської думки.

Ми повідомляємо тим, кого наділено найвищими повноваженнями, інформацію про запланований обсяг і час проведення аудиту та суттєві аудиторські результати, включаючи будь-які суттєві недоліки заходів внутрішнього контролю, виявлені нами під час аудиту.

Ми також надаємо тим, кого наділено найвищими повноваженнями заяву про те, що ми дотримувалися відповідних етичних вимог стосовно незалежності, та повідомляємо їм про всі зв'язки та інші питання, які можуть обґрунтовано вважатися такими, що стосуються нашої незалежності, і, де це застосовно, відповідні застережні заходи.

З питань, які ми повідомляємо тим, кого наділено найвищими повноваженнями, ми визначаємо ті питання, які були найбільш важливими при проведенні аудиту консолідованої фінансової звітності поточного періоду, і тому є ключовими питаннями аудиту. Ми описуємо ці питання в аудиторському висновку крім випадків коли законодавство забороняє публічне розкриття певного питання, або, в надзвичайно рідкісних обставинах ми визначаємо, що питання не повинно бути розкрито у нашому звіті, оскільки внаслідок цього передбачаються несприятливі наслідки, які переважають користь для суспільного інтересу від такого розкриття.

Керівник завдання, за результатами якого випущений даний звіт незалежних аудиторів:

Пархоменко А.В.

Сертифікований аудитор

Сертифікат аудитора банків № 0085 від 29 жовтня 2009 р.

Заступник директора, ПрАТ «КПМГ Аудит»

12 березня 2018 р.

У тисячах гривень	Прим.	31 грудня 2017 року	31 грудня 2016 року
Активи			
Грошові кошти та їх еквіваленти	7	2 322 054	1 379 352
Заборгованість інших банків	8	15 370	41 934
Кредити та аванси клієнтам	9	7 917 370	5 673 957
Інвестиційні цінні папери для подальшого продажу	10	1 924 325	1 435 855
Інвестиційні цінні папери в портфелі до погашення	11	1 185 365	1 712 872
Передоплата з поточного податку на прибуток		1 018	7 509
Відстрочений актив з податку на прибуток	29	19 734	26 593
Інвестиційна нерухомість	12	14 592	10 711
Нематеріальні активи	13	84 555	61 329
Приміщення, вдосконалення орендованого майна та обладнання	13	748 956	599 129
Інші фінансові активи	14	34 688	30 111
Інші нефінансові активи	15	101 589	105 648
Всього активів		**14 369 616**	**11 085 000**
Зобов'язання			
Заборгованість перед іншими банками	16	1 887 935	1 297 168
Кошти клієнтів	17	10 892 632	8 170 863
Кошти інших фінансових організацій	18	107 865	-
Випущені боргові цінні папери	19	4 759	-
Зобов'язання з поточного податку на прибуток		20 313	-
Інші фінансові зобов'язання	20	55 104	63 749
Інші нефінансові зобов'язання	21	102 645	94 921
Субординований борг	22	-	557 904
Всього зобов'язань		**13 071 253**	**10 184 605**
Капітал			
Статутний капітал	23	2 248 969	2 248 969
Накопичений дефіцит		(1 084 705)	(1 484 321)
Резерв переоцінки основних засобів		110 536	125 624
Резерв переоцінки інвестиційних цінних паперів для подальшого продажу		23 563	10 123
Всього капіталу		**1 298 363**	**900 395**
Всього зобов'язань та капіталу		**14 369 616**	**11 085 000**

Затверджено до випуску Правлінням та підписано від його імені 12 березня 2018 року.

Г. Шатковскі
Голова Правління

ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «КРЕДОБАНК» KredoBank 09807862 УКРАЇНА • М. ЛЬВІВ

В. Лотоцький
Головний бухгалтер

Виконавець: О. Лісний, І. Вітинська (т. 032 297 27 82)

У тисячах гривень	Прим.	2017 рік	2016 рік
Процентні доходи	25	1 533 391	1 304 360
Процентні витрати	25	(457 338)	(439 713)
Чистий процентний дохід		**1 076 053**	**864 647**
Резерв на знецінення кредитів	9	(175 034)	(206 627)
Чиста процентна маржа після вирахування резерву на знецінення кредитів		**901 019**	**658 020**
Комісійні доходи	26	479 861	345 999
Комісійні витрати	26	(91 297)	(62 808)
Результат від торгових операцій з іноземною валютою		60 092	59 876
Результат від переоцінки іноземної валюти		(16 692)	(30 547)
Прибутки від цінних паперів за справедливою вартістю, зміни якої відносяться на фінансовий результат		-	1 513
Прибутки від реалізації інвестиційних цінних паперів для подальшого продажу		1 430	6 572
Резерв під інші фінансові та нефінансові активи		2 661	(5 379)
Резерв на покриття інших втрат та збитків за зобов'язаннями, пов'язаними з кредитуванням		(8 387)	(2 739)
Інші операційні доходи	27	31 245	13 320
Адміністративні та інші операційні витрати	28	(882 941)	(707 644)
Прибуток до оподаткування		**476 991**	**276 183**
Витрати з податку на прибуток за рік	29	(92 463)	(75 133)
Прибуток за рік		**384 528**	**201 050**
Інший сукупний дохід/(збиток)			
Статті, що можуть бути надалі перекласифіковані до прибутків або збитків			
Інвестиційні цінні папери для подальшого продажу:			
- Чиста зміна справедливої вартості інвестиційних цінних паперів, наявних для продажу	24	11 034	(13 731)
- Чиста зміна справедливої вартості інвестиційних цінних паперів, наявних для продажу, перенесена в чистий прибуток та збиток	24	2 406	7 806
Статті, що не можуть бути надалі перекласифіковані до прибутків або збитків			
Переоцінка основних засобів:			
- Переоцінка об'єктів, що виникає на дату переведення об'єктів з категорії нерухомості, зайнятої власником, до інвестиційної нерухомості		-	73
Інший сукупний дохід/(збиток) за рік		**13 440**	**(5 852)**
Всього сукупний дохід за рік		**397 968**	**195 198**
Балансовий та скоригований прибуток на акцію, що належить акціонерам Групи (у гривнях на акцію)	30	0,0017	0,0009

Затверджено до випуску Правлінням та підписано від його імені 12 березня 2018 року.

Г. Шатковскі
Голова Правління

В. Лотоцький
Головний бухгалтер

Виконавець: О. Лісний, І. Вітинська (т. 032 297 23 39)

У тисячах гривень	Прим.	Статутний капітал	Незареєстрований статутний капітал	Резерви переоцінки цінних паперів для подальшого продажу	Резерви переоцінки основних засобів	Накопичений дефіцит	Всього капіталу
Залишок на 1 січня 2016 року		**1 918 969**	**330 000**	**16 048**	**129 001**	**(1 688 821)**	**705 197**
Прибуток за рік		-	-	-	-	201 050	201 050
Інший сукупний збиток	24	-	-	(5 925)	73	-	(5 852)
Всього сукупний дохід за 2016 рік		-	-	(5 925)	73	201 050	195 198
Перенесення резерву переоцінки приміщень до накопиченого дефіциту при вибутті будівель та амортизація резерву переоцінки		-	-	-	(3 450)	3 450	-
Операції з акціонерами							
Незареєстрований статутний капітал	23	330 000	(330 000)	-	-	-	-
Операції з акціонерами, всього		330 000	(330 000)	-	-	-	-
Залишок на 31 грудня 2016 року		**2 248 969**	**-**	**10 123**	**125 624**	**(1 484 321)**	**900 395**
Прибуток за рік		-	-	-	-	384 528	384 528
Інший сукупний дохід	24	-	-	13 440	-	-	13 440
Всього сукупний дохід за 2017 рік		-	-	13 440	-	384 528	397 968
Перенесення резерву переоцінки приміщень до накопиченого дефіциту при вибутті будівель та амортизація резерву переоцінки		-	-	-	(15 088)	15 088	-
Залишок на 31 грудня 2017 року		**2 248 969**	**-**	**23 563**	**110 536**	**(1 084 705)**	**1 298 363**

Затверджено до випуску Правлінням та підписано від його імені 12 березня 2018 року.

Г. Шатковскі
Голова Правління

В. Лотоцький
Головний бухгалтер

Виконавець: О. Лісний, І. Вітинська (т. 032 297 23 39)

У тисячах гривень	Прим.	2017 рік	2016 рік
Грошові потоки від операційної діяльності			
Проценти отримані		1 504 610	1 196 918
Проценти сплачені		(446 706)	(432 737)
Виплати та комісійні отримані		485 374	347 523
Виплати та комісійні сплачені		(91 297)	(62 808)
Дохід, отриманий від торгових операцій з іноземною валютою		60 092	59 876
Інший операційний дохід отриманий		21 818	12 276
Витрати, пов'язані з персоналом, сплачені		(347 468)	(269 308)
Адміністративні та інші операційні витрати сплачені		(394 433)	(319 838)
Податок на прибуток сплачений		(58 801)	(58 605)
Грошові потоки отримані від операційної діяльності до змін в операційних активах та зобов'язаннях		**733 189**	**473 297**
Чисте зменшення/(збільшення) заборгованості інших банків		25 457	(36 698)
Чисте зменшення цінних паперів, що оцінюються за справедливою вартістю через прибуток з збиток		-	199 756
Чисте збільшення кредитів та авансів клієнтам		(2 274 335)	(1 479 851)
Чисте збільшення інших фінансових та нефінансових активів		(2 986)	(51 121)
Чисте збільшення/(зменшення) заборгованості перед іншими банками		495 653	(261 751)
Чисте збільшення коштів клієнтів		2 403 047	2 276 053
Чисте (зменшення)/збільшення інших фінансових та нефінансових зобов'язань		(1 066)	11 224
Чисті грошові кошти отримані від операційної діяльності		**1 378 959**	**1 130 909**
Грошові потоки від інвестиційної діяльності			
Придбання інвестиційних цінних паперів для подальшого продажу		(1 302 003)	(1 718 263)
Надходження від реалізації та погашення інвестиційних цінних паперів для подальшого продажу		912 071	1 198 301
Придбання інвестиційних цінних паперів в портфелі до погашення		-	(1 559 774)
Надходження від погашення інвестиційних цінних паперів в портфелі до погашення		522 386	1 103 256
Придбання приміщень та обладнання	13	(254 547)	(205 286)
Надходження від вибуття приміщень та обладнання, нематеріальних активів		29 043	1 370
Придбання нематеріальних активів	13	(53 184)	(27 766)
Чисті грошові кошти, використані в інвестиційній діяльності		**(146 234)**	**(1 208 162)**
Грошові потоки від фінансової діяльності			
Погашення субординованого боргу	22,37	(539 253)	-
Залучення коштів від інших фінансових організацій	18	105 400	-
Надходження від випуску власних боргових цінних паперів	19	250 000	-
Викуп випущених власних боргових цінних паперів	19	(245 300)	-
Чисті грошові потоки від фінансової діяльності		**(429 153)**	**-**
Вплив зміни курсу обміну на грошові кошти та їх еквіваленти		**139 130**	**32 795**
Чисте збільшення/(зменшення) грошових коштів та їх еквівалентів		**942 702**	**(44 458)**
Грошові кошти та їх еквіваленти на початок року		1 379 352	1 423 810
Грошові кошти та їх еквіваленти на кінець року	3, 7	**2 322 054**	**1 379 352**

Затверджено до випуску Правлінням та підписано від його імені 12 березня 2018 року.

Г. Шатковскі
Голова Правління

ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КРЕДОБАНК KredoBank 09807862 УКРАЇНА м. ЛЬВІВ

В. Лотоцький
Головний бухгалтер

Виконавець: О. Лісний, І. Вітинська (т. 032 297 23 39)

1 Вступ

Ця консолідована фінансова звітність була підготовлена відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності за 2017 фінансовий рік для Публічного акціонерного товариства «Кредобанк» (далі – «Банк») і його дочірньої компанії - Товариства з обмеженою відповідальністю «Фінансова Компанія Ідея Капітал» (разом далі – «Група»). Станом на 31 грудня 2017 та 31 грудня 2016 років Банк повністю володіє Товариством з обмеженою відповідальністю «Фінансова Компанія Ідеа Капітал».

Банк зареєстрований в Україні та є резидентом України. Банк є публічним акціонерним товариством з відповідальністю акціонерів, обмеженою часткою акцій, що їм належать, і був утворений відповідно до законодавства України. Станом на 31 грудня 2017 року та 31 грудня 2016 року безпосередньою материнською компанією Банку є PKO Bank Polski S.A. (Польща). Банк входить до складу Групи PKO Bank Polski S.A. (далі – «Група PKO BP S.A.»). Найбільшим акціонером Групи PKO BP S.A. є Міністерство державної скарбниці республіки Польща, що здійснює контроль над PKO BP S.A., оскільки володіє 29.43% часткою в статутному капіталі PKO BP S.A. Частка інших акціонерів PKO BP S.A. не перевищує 10% голосуючих акцій. Банк не проводить спільних транзакцій з Міністерством державної скарбниці республіки Польща. Станом на 31 грудня 2017 року PKO BP S.A. володіє акціями Банку у розмірі 99.6293% (31 грудня 2016 року - 99,6293%).

Спостережна рада Банку (протокол № 3/2017 від 11 вересня 2017 року) прийняла рішення про зміну організаційно-правової форми Банку на приватне акціонерне товариство. Станом на 31 грудня 2017 організаційно-правова форма ще не була змінена.

Основна діяльність. Основна діяльність Групи включає комерційні банківські операції та обслуговування фізичних і юридичних осіб в Україні. Банк був заснований у формі акціонерного товариства у 1990 році. Банк був спочатку зареєстрований Державним банком СРСР і перереєстрований Національним банком України (НБУ) 14 жовтня 1991 року під назвою АТ «Західно-Український Комерційний Банк». У 2002 році назву Банку було змінено на АТ «Кредит Банк (Україна)». У листопаді 2005 року акціонери Банку прийняли рішення про зміну назви Банку на «Кредобанк». За рішенням позачергових загальних зборів акціонерів від 26 листопада 2009 року, у зв'язку із приведенням своєї діяльності у відповідність до вимог Закону України «Про акціонерні товариства», Банк змінив назву на Публічне Акціонерне Товариство «КРЕДОБАНК».

Банк здійснює свою діяльність відповідно до Ліцензії на здійснення банківських операцій №43, виданої НБУ 11 жовтня 2011 року та Генеральної ліцензії на здійснення валютних операцій №43-2 від 19 грудня 2016 року. Ці ліцензії надають Банку право здійснювати банківські операції, у тому числі валютні операції. Банк також має Ліцензії на здійснення депозитарної діяльності від 10 жовтня 2013 року та Ліцензії на здійснення діяльності з торгівлі цінними паперами від 7 листопада 2012 року. Банк є учасником Фонду гарантування вкладів фізичних осіб (реєстраційне свідоцтво №051 від 19 жовтня 2012 року), що діє відповідно до Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» від 23 лютого 2012 року (зі змінами). Фонд гарантування вкладів фізичних осіб забезпечує відшкодування коштів за вкладами до 200 тисяч гривень (у 2016 році - 200 тисяч гривень) на одну особу у разі ліквідації банку.

Станом на 31 грудня 2017 року Банк має 102 відділення (у 2016 році – 111 відділень) в Україні.

Стратегічною метою Банк є забезпечення цільового рівня віддачі на капітал (>20%), місце в ТОП-7 банків у роздрібному кредитуванні, та підтримка темпів зростання, які вдвічі вищі за середні у банківському секторі, а також уніфікована якість обслуговування у всіх відділеннях та дистанційних каналах. Місія Банку – бути надійним фінансовим партнером для клієнтів і привабливим роботодавцем для працівників. Завдяки спеціалізації і концентрації ресурсів Банк прагне досягти і підтримувати довгострокову стабільність бізнесу, забезпечуючи тим самим рентабельність інвестицій своїх акціонерів.

Товариство з обмеженою відповідальністю «Фінансова Компанія Ідеа Капітал» - проводить роботи по стягненню заборгованості, за якою право вимоги ним було придбано, з метою отримання прибутку.

Юридична адреса та місце здійснення діяльності. Юридична адреса та місце здійснення діяльності Банку:

вул. Сахарова, 78
79026 м. Львів,
Україна.

1 Вступ (продовження)

Валюта подання фінансової звітності. Цю консолідовану фінансову звітність подано в гривнях, якщо не зазначено інше.

2 Економічне середовище, в якому працює Група

У 2017 році на економіку та банківський сектор в Україні продовжували чинити значний вплив суспільно-політичні та зовнішньополітичні події, що розпочалися у 2014-2015 роках., зокрема:

- частина території України (в межах Автономної республіки Крим) залишалась тимчасово окупованою Російською Федерацією внаслідок анексії, не визнаної міжнародним співтовариством (Резолюція Генеральної Асамблеї ООН про територіальну цілісність України № 68/262 від 27 березня 2014 року, Резолюція Генеральної Асамблеї ООН № 71/205 від 19 грудня 2016 року щодо ситуації з правами людини в тимчасово окупованому Криму);

- на частині території України (в межах окремих районів Донецької та Луганської областей) протягом 2017 року тривало збройне протистояння та воєнні дії з сепаратистськими угрупованнями, підтримуваними з-за кордону. Українська влада продовжувала антитерористичну операцію із залученням армії та правоохоронних органів. З кінця 2015 року активність військових дій в регіоні істотно зменшилась внаслідок «Мінських домовленостей». Станом на дату затвердження звітності окремі райони Донецької та Луганської областей залишаються під контролем сепаратистських угруповань, а українська влада наразі не має можливості забезпечити виконання законів України на цій території.

Зазначені обставини унеможливлюють нормальну бізнес-діяльність українських банків та компаній на території Автономної республіки Крим та частині території Донецької та Луганської областей.

Анексія АР Крим, збройний конфлікт на Сході України та обумовлене цим різке погіршення відносин між Україною та Російською Федерацією поглибили економічну кризу та спричинили падіння показників валового внутрішнього продукту й обсягів зовнішньої торгівлі у 2014-2015 рр., погіршення стану державних фінансів, скорочення валютних резервів Національного банку України, значну девальвацію національної валюти та зниження кредитних рейтингів суверенного боргу України. Внаслідок девальвації національної валюти, Національний банк України ввів ряд адміністративних обмежень на операції з обміну валют, які, серед іншого, включали обмеження на придбання іноземної валюти фізичними та юридичними особами, заборону виведення валюти за кордон для виплати дивідендів, заборону дострокового погашення кредитів, отриманих від нерезидентів, та обмеження зняття готівкових сум з рахунків у банках. Ці події мали негативний вплив на українські компанії та банки, значно обмеживши їх можливості для отримання фінансування на внутрішньому та міжнародних ринках.

Після тривалої рецесії економіка України у 2016 році відновила зростання. Ріст реального ВВП у 2016 році склав 2,3% р/р. Основними чинниками відновлення економічного зростання стали активізація внутрішнього споживчого та інвестиційного попиту. Різке уповільнення інфляції у 2016 році до 12,4% р/р та стабілізація ситуації на валютному ринку сприяли відновленню притоку депозитів у національній валюті у банківську систему – гривневі депозити юридичних осіб за рік зросли на 12% р/р, а гривневі депозити населення – на 5%.

У 2017 році темпи зростання ВВП дещо уповільнилися. В той же час підтримували економічне зростання такі фактори, як ріст експорту на фоні сприятливої зовнішньої кон'юнктури, покращення фінансового стану підприємств, зростання інвестиційної активності бізнесу та пожвавлення приватного споживання. За оприлюдненими даними ріст ВВП у 1-му кварталі склав 2,5%, у 2-му кварталі – уповільнився до 2,3%, у 3-му кварталі – до 2,1%, у 4-му кварталі – до 1,8%. Окрім того, відбулося прискорення інфляції – з 12,4% р/р у грудні 2016 року до 13,7% р/р у грудні 2017 року. Причинами прискорення інфляції у 2017 р. є ріст цін на сирі продукти харчування та паливо.

Національний банк України після періоду пом'якшення монетарної політики протягом 2016 року та 1-го півріччя 2017 року (за цей період облікова ставка знизилась з 22% до 12,5%), був змушений перейти до більш жорсткої монетарної політики для повернення інфляції до встановлених середньострокових цілей. З цією метою в жовтні та грудні НБУ двічі підвищував облікову ставку на 1 п.п., в результаті чого на кінець 2017 року вона склала 14,5%.

2 Економічне середовище, в якому працює Група (продовження)

Помірна девальвація курсу гривні відносно долара США у 2017 році (-3,2% р/р) сприяла прискоренню притоку депозитів у національній валюті у банківську систему – гривневі депозити населення за рік зросли на 19,4% у порівнянні з приростом на 5% за 2016 рік. В цілому зростання коштів клієнтів в банках України склало за підсумками 2017 року 13% р/р при зростанні сукупного кредитного портфелю на 1,9% р/р (за оперативними даними НБУ).

Важливим чинником макроекономічної стабільності в Україні залишається співпраця з Міжнародним валютним фондом – після отримання третього траншу в рамках програми EFF у вересні 2016 року, на початку квітня 2017 року Україна отримала четвертий транш на суму близько 1 млрд. дол. США, що поряд з емісією єврооблігацій Урядом України на суму 3 млрд. дол. США сприяло зростанню міжнародних резервів України до 18,8 млрд. дол. США (станом на 31 грудня 2017 року).

Хоча управлінський персонал вважає, що він вживає належні заходи на підтримку стабільності діяльності Групи, необхідні за існуючих обставин, збереження існуючої нестабільності у діловому середовищі може спричинити негативний вплив на результати діяльності та фінансовий стан Групи, характер та наслідки якого на поточний момент визначити неможливо. Ця консолідована фінансова звітність відображає поточну оцінку управлінського персоналу щодо впливу умов здійснення діяльності в Україні на операційну діяльність та фінансовий стан Групи. Майбутні умови здійснення діяльності можуть відрізнятися від оцінок управлінського персоналу.

3 Основні принципи облікової політики

Основа подання інформації. Ця консолідована фінансова звітність була підготовлена відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) на основі принципу історичної вартості, з коригуваннями на початкове визнання фінансових інструментів за справедливою вартістю та переоцінку будівель, фінансових активів для подальшого продажу і фінансових інструментів, що обліковуються за справедливою вартістю, зміни якої відносяться на фінансовий результат. Основні принципи облікової політики, що використовувались у ході підготовки цієї фінансової звітності, наведено далі. Ці принципи застосовувались послідовно відносно всіх періодів, поданих у звітності, якщо не зазначено інше (див. Примітку 5).

Безперервно діюче підприємство. Керівництво підготувало цю фінансову звітність відповідно до принципу подальшого безперервного функціонування. Формуючи таке професійне судження, керівництво врахувало фінансовий стан Групи, свої існуючі наміри, постійну фінансову підтримку з боку материнської компанії, заплановану в бюджеті прибутковість діяльності у майбутньому та доступ до фінансових ресурсів, а також проаналізувало вплив поточної фінансової та економічної ситуації на майбутню діяльність Групи.

Консолідована фінансова звітність.

Об'єднання бізнесу. Об'єднання бізнесу обліковуються за методом придбання на момент придбання, тобто на дату переходу контролю до Групи.

Група оцінює гудвіл на дату придбання як справедливу вартість виплаченого відшкодування (включаючи справедливу вартість раніше існуючої частки участі в об'єкті придбання суб'єкта господарювання, якщо об'єднання бізнесу здійснюється поетапно) плюс визнана сума будь-якої частки участі в придбаному суб'єкті господарювання, що не забезпечує контролю, за вирахуванням чистої визнаної суми (як правило, справедливої вартості) придбаних активів та прийнятих зобов'язань, що можуть бути ідентифіковані.

Відшкодування, виплачене іншій стороні угоди, не включає суми, пов'язані з розрахунками в рамках існуючих раніше господарських відносин. Такі суми, як правило, відображаються у прибутку або збитку.

Будь-яке непередбачене відшкодування, що підлягає сплаті, визнається за справедливою вартістю на дату придбання. Якщо непередбачене відшкодування класифіковане у категорію власного капіталу, повторна оцінка його справедливої вартості не проводиться, а виплата відображається у складі власного капіталу. В інших випадках подальші зміни справедливої вартості непередбаченого відшкодування відображаються у прибутку або збитку.

3 Основні принципи облікової політики (продовження)

Для кожної окремої операції Група приймає рішення щодо того, як оцінювати частку участі, що не забезпечує контролю - за її справедливою вартістю, або пропорційно її частки в визнаній сумі чистих активів, що можуть бути ідентифіковані, на дату придбання.

Витрати, пов'язані з придбанням, крім витрат, що відносяться до випуску боргових цінних паперів або акцій, які Група несе у зв'язку з об'єднанням бізнесу, відносяться на витрати в тому періоді, в якому вони понесені.

Дочірні підприємства. Дочірні підприємства – це об'єкти інвестування, що контролюються Групою. Група контролює об'єкт інвестування, якщо вона має можливість або право отримувати доходи від своєї участі в інвестиції та має можливість впливати на доходність завдяки здійсненню своїх повноважень щодо об'єкта інвестування. Зокрема, Група консолідує об'єкти інвестування, яких вона контролює, виходячи з фактичних обставин, включаючи випадки, коли захисні права, які виникають з договорів застави за кредитними операціями, стають значними. Фінансова звітність дочірніх підприємств включається до консолідованої фінансової звітності з дати фактичного початку здійснення контролю до дати фактичного припинення здійснення контролю.

Структуровані суб'єкти господарювання. Структурований суб'єкт господарювання – це такий суб'єкт господарювання, управління діяльністю якого не здійснюється через права голосу. Оцінюючи, чи має Група повноваження щодо об'єкта інвестування, в якому вона має частку участі, Група розглядає такі фактори, як мета та плани об'єкта інвестування, свою практичну можливість управляти відповідною діяльністю об'єкта інвестування; характер своїх відносин з об'єктом інвестування та рівень ризику, пов'язаний з мінливістю доходів об'єкта інвестування.

Придбання суб'єктів господарювання, що знаходяться під спільним контролем. Придбання контрольних пакетів акцій суб'єктів господарювання, що знаходяться під контролем тих же самих акціонерів, що і у Банку, відображені таким чином, ніби придбання відбулося на початку найбільш раннього порівняльного періоду, представленого у звітності, або, якщо це сталося пізніше, на дату встановлення спільного контролю; при цьому порівняльні суми перераховуються. Придбані активи і зобов'язання визнаються за їх попередньою балансовою вартістю, за якою вони були відображені в окремій фінансовій звітності придбаного суб'єкта господарювання. Компоненти власного капіталу придбаних суб'єктів господарювання додаються до таких самих компонентів власного капіталу Банку, за винятком частини акціонерного капіталу придбаних суб'єктів господарювання, що відображена в складі оплаченої частини додаткового акціонерного капіталу. Будь-які грошові кошти, виплачені за придбання, відображаються як зменшення власного капіталу.

Облік придбання та продажу часток участі в капіталі, що не забезпечують контролю. Група відображає в обліку придбання та продаж часток участі в капіталі, що не забезпечують контролю, як операції з власниками, які виступають у ролі таких. Будь-яка різниця між сумою, на яку коригуються частки участі в капіталі, що не забезпечують контролю, та справедливою вартістю сплаченого чи отриманого відшкодування, визнається безпосередньо у власному капіталі та відноситься до власників материнської компанії.

Асоційовані підприємства. Асоційованими є суб'єкти господарювання, в яких Група здійснює значний вплив на фінансову та операційну політику, але не контролює її. Консолідована фінансова звітність включає частку Групи у загальній сумі доходів і витрат асоційованих підприємств, що обліковуються за методом участі у капіталі, з дати початку здійснення значного впливу до дати припинення здійснення значного впливу. Якщо частка Групи у збитках перевищує її частку володіння у капіталі (включаючи довгострокові кредити) асоційованого підприємства, ця частка зменшується до нуля, а визнання подальших збитків припиняється, якщо тільки Група не має зобов'язання по відношенню до цього асоційованого підприємства.

Операції, вилучені під час консолідації. Залишки по розрахунках і операції між компаніями Групи та будь-які нереалізовані прибутки та збитки від операцій між компаніями Групи вилучаються під час підготовки консолідованої фінансової звітності. Нереалізовані прибутки, що виникають в результаті операцій з асоційованими підприємствами, вилучаються у розмірі частки участі Групи в такому підприємстві. Нереалізовані прибутки від операцій з асоційованими підприємствами виключаються в кореспонденції з рахунком інвестицій Банку в ці підприємства. Нереалізовані збитки вилучаються так само, як і нереалізовані прибутки, але тільки за умови відсутності ознак зменшення корисності.

3 Основні принципи облікової політики (продовження)

Гудвіл. Гудвіл, що виникає в результаті придбання дочірніх підприємств, включається до складу нематеріальних активів. Гудвіл, що виникає в результаті придбання асоційованих підприємств, включається до балансової вартості інвестицій в відповідні асоційовані підприємства.

Для цілей оцінки на предмет зменшення корисності гудвіл відноситься до одиниць, що генерують потоки грошових коштів, і відображається за фактичними витратами за вирахуванням збитків від зменшення корисності.

У розрахунок прибутку або збитку від продажу суб'єкта господарювання включається балансова вартість гудвілу в частині, що стосується проданого суб'єкта господарювання.

Частки участі в капіталі, що не забезпечують контролю. Частки участі в капіталі, що не забезпечують контролю, являють собою власний капітал у дочірньому підприємстві, що не належить безпосередньо чи опосередковано Банку.

Частки участі в капіталі, що не забезпечують контролю, представлені у консолідованому звіті про фінансовий стан у складі власного капіталу, окремо від власного капіталу, що належить власникам Банку. Частки участі в капіталі, що не забезпечують контролю, у прибутку або збитку та загальній сумі сукупного доходу окремо розкриваються у консолідованому звіті про прибутки та збитки та інший сукупний дохід.

Фінансові інструменти – основні терміни оцінки. Фінансові інструменти відображаються за справедливою вартістю або амортизованою вартістю залежно від їх класифікації. Нижче описано ці методи оцінки.

Справедлива вартість – це ціна, яка була б отримана від продажу активу або сплачена за зобов'язанням при звичайній операції між учасниками ринку на дату оцінки. Найкращим свідченням справедливої вартості є ціна на активному ринку. Активний ринок – це ринок, на якому операції щодо активів і зобов'язань мають місце із достатньою частотою та в достатніх обсягах для того, щоб забезпечити інформацію щодо ціноутворення на поточній основі.

Справедлива вартість фінансових інструментів, що торгуються на активному ринку, оцінюється як добуток ціни котирування на ринку за окремим активом або зобов'язанням та їх кількості, що утримується Групою. Цей принцип дотримується, навіть якщо звичайний денний обсяг торгів на ринку не є достатнім, щоб абсорбувати кількість інструментів, які утримуються Групою, і якщо заява на розміщення усієї позиції в межах однієї транзакції може вплинути на ціну котирування.

Ринковою ціною котирування, яка використовувалася для оцінки фінансових активів, є поточна ціна попиту; а ринковою ціною котирування, яка використовувалася для фінансових зобов'язань - поточна ціна пропозиції. Портфель похідних фінансових інструментів або інших фінансових активів і фінансових зобов'язань, які не торгуються на активному ринку, оцінюється за справедливою вартістю групи фінансових активів і фінансових зобов'язань на основі ціни, яка буде отримана від продажу чистої довгої позиції (активу) за певною групою ризику або від продажу чистої короткої позиції (зобов'язання) за певною групою ризику при звичайній операції між учасниками ринку на дату оцінки. Це стосується активів, які обліковуються за справедливою вартістю на періодичній основі, якщо Група: (а) управляє групою фінансових активів та фінансових зобов'язань на основі чистої позиції за певним ринковим ризиком або кредитним ризиком певного контрагента, відповідно до внутрішньої стратегії інвестування та управління ризиками; (б) надає інформацію за групами активів та зобов'язань ключовому управлінському персоналу; та (в) ринкові ризики, включаючи термін їх впливу на фінансові активи та фінансові зобов'язання, в основному співпадають.

Методи оцінки, зокрема, моделі дисконтованих грошових потоків або моделі, що базуються на нещодавніх операціях на ринку на загальних умовах або на фінансових даних об'єктів інвестицій, застосовуються для оцінки справедливої вартості для певних фінансових інструментів, щодо яких відсутня зовнішня ринкова інформація щодо ціноутворення. Оцінки справедливої вартості аналізуються за рівнями ієрархії справедливої вартості наступним чином: (і) перший рівень – це оцінки за цінами котирування (без застосування коригувань) на активних ринках для ідентичних активів та зобов'язань; (іі) другий рівень – це методики оцінки з усіма суттєвими параметрами, наявними для спостереження за активами та зобов'язаннями, безпосередньо (тобто, ціни) або опосередковано (тобто, визначені на основі цін), та (ііі) третій рівень – це оцінки, які не базуються виключно на наявних на ринку даних (тобто, оцінка вимагає значного застосування параметрів, за якими відсутні спостереження).

3 Основні принципи облікової політики (продовження)

Переміщення між рівнями ієрархії справедливої вартості відбувається, за припущенням, в кінці звітного періоду (див. Примітку 35).

Витрати на проведення операції – це притаманні витрати, що безпосередньо пов'язані із придбанням, випуском або вибуттям фінансового інструмента. Притаманні витрати – це витрати, що не були б понесені, якби операція не здійснювалась. Витрати на проведення операції включають виплати та комісійні, сплачені агентам (у тому числі працівникам, які виступають у якості торгових агентів), консультантам, брокерам та дилерам; збори, які сплачуються регулюючим органам та фондовим біржам, а також податки та збори, що стягуються при перереєстрації права власності. Витрати на проведення операції не включають премій або дисконтів за борговими зобов'язаннями, витрат на фінансування, внутрішніх адміністративних витрат чи витрат на зберігання.

Амортизована вартість – це вартість при початковому визнанні фінансового інструмента мінус погашення основного боргу плюс нараховані проценти, а для фінансових активів – мінус будь-яке зменшення вартості щодо понесених збитків від знецінення. Нараховані проценти включають амортизацію відстрочених витрат за угодою при початковому визнанні та будь-яких премій або дисконту від суми погашення із використанням методу ефективної процентної ставки. Нараховані процентні доходи та нараховані процентні витрати, в тому числі нарахований купонний дохід та амортизований дисконт або премія (у тому числі комісії, які переносяться на наступні періоди при первісному визнанні, якщо такі є), не відображаються окремо, а включаються до балансової вартості відповідних статей звіту про фінансовий стан.

Метод ефективної процентної ставки – це метод розподілу процентних доходів або процентних витрат протягом відповідного періоду з метою отримання постійної процентної ставки (ефективної процентної ставки) від балансової вартості інструмента. Ефективна процентна ставка – це процентна ставка, за якою розрахункові майбутні грошові виплати або надходження (без урахування майбутніх збитків за кредитами) точно дисконтуються протягом очікуваного терміну дії фінансового інструмента або, у відповідних випадках, протягом коротшого терміну до чистої балансової вартості фінансового інструмента. Ефективна процентна ставка використовується для дисконтування грошових потоків по інструментах із плаваючою ставкою до наступної дати зміни процентної ставки, за винятком премії чи дисконту, які відображають кредитний спред понад плаваючу ставку, встановлену для даного інструмента, або інших змінних факторів, які не змінюються залежно від ринкових ставок. Такі премії або дисконти амортизуються протягом всього очікуваного терміну дії інструмента. Розрахунок поточної вартості включає всі комісійні та виплати, сплачені або отримані сторонами договору, що є невід'ємною частиною ефективної процентної ставки.

Початкове визнання фінансових інструментів. Похідні фінансові інструменти та інші фінансові інструменти за справедливою вартістю, зміни якої відносяться на фінансовий результат, спочатку визнаються за справедливою вартістю. Всі інші фінансові інструменти спочатку визнаються за справедливою вартістю плюс витрати, понесені на здійснення операції. Найкращим підтвердженням справедливої вартості при початковому визнанні є ціна угоди. Прибуток або збиток при початковому визнанні визнається лише у тому випадку, якщо існує різниця між справедливою вартістю та ціною угоди, підтвердженням якої можуть бути інші поточні угоди з тим самим фінансовим інструментом, що спостерігаються на ринку, або методики оцінки, які у якості базових даних використовують лише дані з відкритих ринків.

Усі операції із придбання або продажу фінансових активів, що передбачають поставку протягом періоду, визначеного законодавством або традиціями ринку (угоди «звичайної» купівлі-продажу), визнаються на дату здійснення угоди, тобто на дату, коли Група зобов'язується поставити фінансовий актив. Усі інші операції з придбання фінансових інструментів визнаються тоді, коли суб'єкт господарювання стає стороною договору про придбання фінансового інструменту.

3 Основні принципи облікової політики (продовження)

Припинення визнання фінансових активів. Група припиняє визнавати фінансові активи, коли (а) активи погашені або права на отримання грошових потоків від активів інакше втратили свою чинність, або (б) Група передає права на отримання грошових потоків від фінансових активів або уклала угоду про передачу, і при цьому (і) також передала в основному всі ризики та вигоди, пов'язані з володінням активами, або (іі) Група не передає та не залишає в основному всі ризики та вигоди володіння, але припиняє здійснювати контроль. Контроль вважається збереженим, якщо контрагент не має практичної можливості повністю продати актив непов'язаній стороні без внесення додаткових обмежень на перепродаж.

Грошові кошти та їх еквіваленти. Грошові кошти та їх еквіваленти являють собою активи, які можна конвертувати у відому суму готівки за першою вимогою і яким притаманний незначний ризик зміни вартості. Грошові кошти та їх еквіваленти включають залишки на рахунках в НБУ, які не є обмеженими для використання, депозитні сертифікати та всі розміщення коштів на міжбанківському ринку з первісним строком погашення не більше трьох місяців. Кошти, щодо яких існують обмеження стосовно їх використання протягом періоду, який перевищує три місяці, з моменту надання, виключаються з грошових коштів та їх еквівалентів. Грошові кошти та їх еквіваленти обліковуються за амортизованою вартістю.

Виплати або надходження у звіті про рух грошових коштів являють собою передачу грошових коштів та їх еквівалентів Групою, включаючи суми, що дебетуються або кредитуються по поточних рахунках клієнтів Групи, такі як отримання відсоткових доходів по кредитах та основної суми кредиту шляхом зменшення клієнтських поточних рахунків, або виплати відсотків та видачі кредитів шляхом зарахування їх на поточні рахунки клієнтів, що являють собою готівкові кошти або їх еквіваленти з точки зору клієнтів.

Цінні папери за справедливою вартістю, зміни якої відносяться на фінансовий результат. Цінні папери за справедливою вартістю, зміни якої відносяться на фінансовий результат, – це фінансові активи, що при початковому визнанні безвідклично відносяться до цієї категорії. Керівництво відносить цінні папери до цієї категорії лише у тому випадку, якщо (а) така класифікація призводить до усунення або суттєвого зменшення невідповідності в обліку, що виникає у результаті оцінки активів чи зобов'язань або визнання прибутків та збитків, пов'язаних з цими активами та зобов'язаннями, із використанням різних методик оцінки; або (б) Група управляє групою фінансових активів, фінансових зобов'язань або обома групами і оцінює результати операцій з фінансовими активами та фінансовими зобов'язаннями на основі справедливої вартості згідно з задокументованою стратегією управління ризиками або інвестиційною стратегією, і інформація, підготовлена на основі справедливої вартості, регулярно подається та аналізується управлінським персоналом Групи; або (в) фінансовий актив містить вбудований деривати, який значно змінює грошові потоки по контракту, які б без даного вбудованого деривативу початково передбачались контрактом.

Цінні папери за справедливою вартістю, зміни якої відносяться на фінансовий результат, обліковуються за справедливою вартістю. Проценти, зароблені за цінними паперами за справедливою вартістю, зміни якої відносяться на фінансовий результат, розраховуються з використанням методу ефективної процентної ставки і показуються у прибутку чи збитку за рік як процентний дохід. Дивіденди включаються до дивідендного доходу у складі іншого операційного доходу в момент встановлення права Групи на одержання виплати дивідендів і якщо існує ймовірність отримання дивідендів. Усі інші елементи змін справедливої вартості та прибуток або збиток від припинення визнання обліковуються у прибутку чи збитку за рік як прибуток за вирахуванням збитків від цінних паперів за справедливою вартістю, зміни якої відносяться на фінансовий результат, за період, в якому він виникає.

3 Основні принципи облікової політики (продовження)

Заборгованість інших банків. Заборгованість інших банків обліковується тоді, коли Група надає банкам-контрагентам грошові кошти, які підлягають погашенню на встановлену чи визначену дату; при цьому Група не має наміру здійснювати торгові операції з дебіторською заборгованістю, що виникає. Ця дебіторська заборгованість не пов'язана з похідними фінансовими інструментами та не має ринкових котирувань. Заборгованість інших банків обліковується за амортизованою вартістю.

Кредити та аванси клієнтам. Кредити та аванси клієнтам обліковуються, коли Група надає грошові кошти клієнтам з метою придбання або створення дебіторської заборгованості, яка не пов'язана з похідними фінансовими інструментами, не котирується на активному ринку та має бути погашена на встановлену чи визначену дату; при цьому Група не має наміру здійснювати торгові операції з цією дебіторською заборгованістю. Кредити та аванси клієнтам обліковуються за амортизованою вартістю.

Знецінення фінансових активів, що обліковуються за амортизованою вартістю. Збитки від знецінення визнаються у прибутку чи збитку за рік по мірі їх виникнення у результаті однієї або декількох подій («збиткових подій»), що відбулись після початкового визнання фінансового активу і чинять вплив на суму або строки оціночних грошових потоків, які пов'язані з фінансовим активом або групою фінансових активів, якщо ці збитки можна достовірно оцінити. Якщо Група визначає відсутність об'єктивних ознак знецінення для окремо оціненого фінансового активу (незалежно від його суттєвості), вона відносить цей актив до групи фінансових активів, що мають схожі характеристики кредитного ризику, та здійснює їх колективну оцінку на предмет знецінення. Основними факторами, які враховує Група при визначенні знецінення фінансового активу, є його прострочений статус та можливість реалізації відповідної застави, за її наявності.

Нижче перелічені інші основні критерії, на підставі яких визначається наявність об'єктивних ознак збитку від знецінення:

- прострочення будь-якого чергового платежу, при цьому несвоєчасна оплата не може пояснюватись затримкою у роботі розрахункових систем;
- позичальник зазнає суттєвих фінансових труднощів, що підтверджує отримана Групою фінансова інформація позичальника;
- ймовірність банкрутства чи фінансової реорганізації позичальника;
- платоспроможність позичальника погіршилася внаслідок змін загальнонаціональних або місцевих економічних умов, які чинять вплив на діяльність позичальника;
- вартість застави суттєво зменшилась у результаті погіршення ситуації на ринку;
- внесення змін до договорів з боржником щодо продовження їх строку дії, зміни графіка платежів, схеми платежів та інших змін до початкових умов договору, які б не були зроблені якби у позичальників не було фінансових труднощів.

Для цілей колективної оцінки на предмет знецінення фінансові активи об'єднуються у групи на основі схожих характеристик кредитного ризику. Ці характеристики враховуються при визначенні очікуваних майбутніх грошових потоків для групи таких активів та є індикаторами спроможності дебітора сплатити суми заборгованості відповідно до умов договору по активах, що оцінюються.

Майбутні грошові потоки в групі фінансових активів, що колективно оцінюються на предмет знецінення, розраховуються на основі передбачених договорами грошових потоків від активів та досвіду керівництва стосовно того, якою мірою ці суми стануть простроченими в результаті минулих збиткових подій і якою мірою такі прострочені суми можна буде відшкодувати. Попередній досвід коригується з урахуванням існуючих даних, що відображають вплив поточних умов, які не впливали на той період, на якому базується попередній досвід збитків, та вилучається вплив тих умов у попередньому періоді, які не існують на даний момент.

3 Основні принципи облікової політики (продовження)

Якщо умови кредитного договору щодо знеціненого фінансового активу, що обліковується за амортизованою вартістю, переглядаються або іншим чином змінюються внаслідок фінансових труднощів позичальника чи емітента, знецінення такого активу оцінюється із використанням ефективної процентної ставки, яка застосовувалася до зміни його умов. Визнання переглянутого активу припиняється, а новий актив визнається за справедливою вартістю тільки у разі, якщо ризики і вигоди від активу суттєво змінились. Про це зазвичай свідчить істотна різниця між поточною вартістю первісних грошових потоків і нових очікуваних грошових потоків після перегляду умов кредитного договору.

Збитки від знецінення завжди визнаються шляхом створення резерву у сумі, необхідній для зменшення балансової вартості активу до поточної вартості очікуваних грошових потоків (без урахування майбутніх, ще не понесених кредитних збитків), дисконтованих за первісною ефективною процентною ставкою для даного активу. Розрахунок поточної вартості оціночних майбутніх грошових потоків забезпеченого заставою фінансового активу відображає грошові потоки, що можуть виникнути у результаті звернення стягнення на предмет застави за вирахуванням витрат на отримання та продаж застави незалежно від ступеня ймовірності звернення стягнення на предмет застави.

Якщо у наступному періоді сума збитку від знецінення активу зменшується і це зменшення може бути об'єктивно віднесене до події, яка відбулась після визнання збитку від знецінення (наприклад, через підвищення кредитного рейтингу дебітора), то визнаний раніше збиток від знецінення сторнується шляхом коригування рахунку резерву. Сума зменшення відображається у прибутку чи збитку за рік.

Активи, погашення яких неможливе, списуються за рахунок відповідного резерву збитків від знецінення після завершення всіх необхідних процедур для відшкодування активу та після визначення остаточної суми збитку. Повернення раніше списаних сум кредитується на рахунок відповідного резерву збитків від знецінення у прибутку чи збитку за рік.

Заставне майно, що перейшло у власність Групи. Заставне майно, що перейшло у власність Групи, - це фінансові та нефінансові активи, отримані Групою при врегулюванні прострочених кредитів. Ці активи спочатку визнаються за справедливою вартістю та включаються до основних засобів, інших фінансових активів або інших активів в залежності від їх характеру, а також намірів Групи щодо відшкодування вартості цих активів, а в подальшому обліковуються відповідно до облікової політики для цих категорій активів.

Зобов'язання, пов'язані з кредитуванням. Група бере на себе зобов'язання, пов'язані з кредитуванням, у тому числі зобов'язання з надання кредитів, акредитиви та фінансові гарантії. Фінансові гарантії – це безвідкличні гарантії здійснити платежі у випадку, якщо клієнт виявиться неспроможним виконати свої зобов'язання перед третіми сторонами. Фінансовим гарантіям притаманний той самий ризик, що і кредитам. Фінансові гарантії та зобов'язання надати кредит спочатку визнаються за справедливою вартістю, яка зазвичай дорівнює сумі отриманої комісії. Ця сума амортизується лінійним методом протягом строку існування зобов'язання, крім зобов'язань надати кредити, якщо існує імовірність того, що Група укладе конкретну кредитну угоду і не очікує реалізувати відповідний кредит протягом короткого періоду часу після його надання. Така комісія за надання кредиту відноситься на майбутні періоди та включається до складу балансової вартості кредиту при початковому визнанні. На кожну звітну дату зобов'язання, пов'язані з кредитуванням, оцінюються за найбільшою з двох сум: (і) неамортизованого залишку відповідної суми при початковому визнанні, та (іі) оціночних витрат, необхідних для погашення зобов'язання на звітну дату.

Інвестиційні цінні папери для подальшого продажу. Ця класифікація включає інвестиційні цінні папери, які Група має намір утримувати протягом невизначеного часу і які можуть бути продані для покриття потреб ліквідності або внаслідок змін процентних ставок, курсу обміну або цін акцій. Група здійснює відповідну класифікацію інвестиційних цінних паперів для подальшого продажу у момент їх придбання.

3 Основні принципи облікової політики (продовження)

Інвестиційні цінні папери для подальшого продажу обліковуються за справедливою вартістю. Процентні доходи, зароблені по боргових цінних паперах для подальшого продажу, обчислюються за методом ефективної процентної ставки та відображаються у прибутку чи збитку за рік.

Дивіденди по інструментах капіталу для подальшого продажу відображаються у прибутку чи збитку за рік в момент встановлення права Групи на одержання виплат і якщо існує ймовірність отримання дивідендів. Усі інші елементи зміни справедливої вартості відображаються у складі іншого сукупного доходу як відстрочені до моменту списання інвестиції або її знецінення; при цьому кумулятивний прибуток або збиток виключається зі складу капіталу та відноситься на прибуток чи збиток за рік.

Збитки від знецінення визнаються у прибутку чи збитку за рік по мірі їх понесення в результаті однієї або кількох подій («збиткових подій»), що відбулися після початкового визнання інвестиційних цінних паперів для подальшого продажу. Значне або тривале зниження справедливої вартості інструменту капіталу до рівня, нижчого за його первісну вартість, є свідченням того, що такий цінний папір знецінений. Накопичений збиток від знецінення, що оцінюється як різниця між вартістю придбання та поточною справедливою вартістю мінус будь-який збиток від знецінення активу, раніше визнаний у прибутку чи збитку за рік, вилучається з іншого сукупного доходу та визнається у фінансовому результаті. Збитки від знецінення інструментів капіталу через фінансовий результат не сторнується. Якщо в наступному періоді справедлива вартість боргового інструменту для подальшого продажу збільшується і це збільшення може бути об'єктивно віднесене до події, яка відбулась після визнання збитку від знецінення у прибутку чи збитку, то збиток від знецінення сторнується через прибуток чи збиток за рік.

Угоди про продаж та подальший викуп. Угоди про продаж та подальший викуп (угоди «репо»), які фактично забезпечують контрагенту доходність кредитора, вважаються операціями забезпеченого фінансування. Визнання цінних паперів, проданих відповідно до угод про продаж та подальший викуп, не припиняється. Цінні папери у звіті про фінансовий стан не рекласифікуються, крім випадків, коли їх одержувач має договірне або традиційне право продати або передати ці цінні папери в заставу. В останньому випадку вони переводяться до категорії дебіторської заборгованості за операціями викупу. Відповідні зобов'язання показуються в складі заборгованості перед іншими банками.

Цінні папери, придбані відповідно до угод про подальший продаж («зворотні репо»), які фактично забезпечують Групі доходність кредитора, показано в залежності від конкретного випадку у складі заборгованості інших банків або кредитів та авансів клієнтам. Різниця між цінами продажу та подальшого викупу відображається як процентні доходи і нараховується протягом строку дії угоди «репо» із застосуванням методу ефективної процентної ставки.

Інвестиційні цінні папери, утримувані до погашення. У цю групу включаються непохідні фінансові активи, які котируються на активному ринку, з фіксованими або обумовленими виплатами та фіксованим строком погашення, які, відповідно за твердим наміром і можливістю керівництва Групи, будуть утримуватися до погашення. Інвестиційні цінні папери не класифікуються як утримувані до погашення, якщо Група має право вимагати від емітента погашення або викупу цих інвестиційних паперів до настання строку погашення, оскільки право дострокового викупу суперечить наміру утримувати актив до погашення. Керівництво класифікує інвестиційні цінні папери, утримувані до погашення, в момент первісного визнання та переглядає цю класифікацію на кінець кожного звітного періоду. Інвестиційні цінні папери, утримувані до погашення, відображаються за амортизованою вартістю.

Фінансова оренда. Коли Група виступає в ролі орендодавця за договором оренди, за яким орендарю передаються всі ризики та вигоди від володіння активом, то такий актив класифікується як фінансова оренда та дебіторська заборгованість, яка дорівнює вартості чистих інвестицій в оренду, та відображається у складі кредитів та авансів клієнтам.

3 Основні принципи облікової політики (продовження)

Інвестиційна нерухомість. Інвестиційна нерухомість - це нерухомість, що утримується Групою з метою отримання орендного доходу або зростання вартості вкладеного капіталу, або для досягнення обох цілей. Інвестиційна нерухомість включає незавершене будівництво, яке в майбутньому буде використовуватись як інвестиційна нерухомість.

При первинному визнанні інвестиційна нерухомість відображається за вартістю придбання, включаючи витрати на проведення операції, а згодом переоцінюється за справедливою вартістю з метою відображення ринкових умов на кінець звітного періоду.

Справедлива вартість інвестиційної нерухомості - це ціна, яка була б отримана від продажу активу при звичайній операції без вирахування витрат на проведення операції. Справедлива вартість інвестиційної нерухомості Групи визначається на підставі звітів внутрішнього оцінювача, який володіє відповідною професійною кваліфікацією і має актуальний досвід оцінки майна з аналогічним розташуванням та категорією. В основу оцінки була покладена ринкова вартість активів.

Зароблений орендний дохід відображається в прибутках або збитках за рік в складі інших операційних доходів. Доходи та витрати, пов'язані зі зміною справедливої вартості інвестиційної нерухомості, відображаються в прибутках або збитках за рік в окремому рядку.

Приміщення, вдосконалення орендованого майна та обладнання. Приміщення, вдосконалення орендованого майна та обладнання відображаються в бухгалтерському обліку за первісною вартістю, або переоціненою вартістю, як описано нижче, за вирахуванням накопиченого зносу та резерву під знецінення (у разі необхідності).

Починаючи з 2012 року будівлі обліковуються за моделлю переоцінки. На дату переоцінки накопичена амортизація будівель була виключена із балансової вартості активів, а чиста вартість була скоригована до переоціненої вартості активів.

Власні будівлі Групи підлягають регулярній переоцінці для того, щоб балансова вартість суттєво не відрізнялася від тієї, яка була б визначена із застосуванням справедливої вартості на кінець звітного періоду. Збільшення балансової вартості в результаті переоцінки зараховується до складу іншого сукупного доходу та переоцінки в капіталі. Зменшення вартості активів, в межах проведеної раніше переоцінки, визнається у складі іншого сукупного доходу і знижує раніше визнану переоцінку в капіталі. Інше зменшення вартості відображається у прибутку чи збитку за рік. Резерв переоцінки будівель, включений у капітал, переноситься безпосередньо на нерозподілений прибуток в момент списання або вибуття активу.

Витрати на ремонт та технічне обслуговування визнаються витратами по мірі їх виникнення. Витрати на заміну значних компонентів основних засобів капіталізуються із наступним списанням заміненого компоненту.

Наприкінці кожного звітного періоду керівництво Групи оцінює наявність ознак знецінення приміщень, вдосконалень орендованого майна та обладнання. Якщо такі ознаки існують, керівництво розраховує вартість відшкодування, яка дорівнює справедливій вартості активу мінус витрати на продаж або вартості використання, залежно від того, яка з цих сум більша. Балансова вартість активу зменшується до вартості відшкодування, а збиток від знецінення визнається у прибутку чи збитку за рік. Збиток від знецінення, відображений щодо будь-якого активу у минулих періодах, сторнується, якщо мала місце зміна в оцінках, що використовувались для визначення вартості використання активу або його справедливої вартості за мінусом витрат на продаж.

Прибуток або збитки від вибуття основних засобів визначаються шляхом порівняння суми надходжень із балансовою вартістю та визнаються у прибутку чи збитку за рік (у складі інших операційних доходів або витрат).

3 Основні принципи облікової політики (продовження)

Амортизація. Земля та незавершене будівництво не амортизуються. Амортизація об'єктів приміщень, вдосконалень орендованого майна та обладнання розраховується лінійним методом з метою рівномірного зменшення первісної вартості до ліквідаційної вартості протягом строку їх експлуатації за наступними нормами:

	Строки експлуатації (у роках)
Приміщення	70
Меблі та пристосування	5-15
Транспортні засоби	7
Комп'ютери та обладнання	5-15
Вдосконалення орендованого майна	протягом строку оренди

Нематеріальні активи. Нематеріальні активи Групи мають кінцевий термін використання та включають переважно капіталізоване програмне забезпечення.

Придбані ліцензії на комп'ютерне програмне забезпечення капіталізуються на основі витрат, понесених на придбання та введення в експлуатацію програмного забезпечення.

Витрати, безпосередньо пов'язані з розробкою унікальних програмних продуктів, які можуть бути ідентифіковані, контролюються Групою і, ймовірно, принесуть додаткові економічні вигоди, що перевищують витрати, обліковуються у складі нематеріальних активів. Капіталізовані витрати включають витрати на персонал, який займається розробкою програмного забезпечення, та відповідну частину накладних витрат. Усі інші витрати, пов'язані з програмним забезпеченням (наприклад, його обслуговуванням), відносяться на видатки по мірі їх здійснення. Амортизація на капіталізоване програмне забезпечення нараховується лінійним методом протягом очікуваного строку його використання, який становить не більше 10 років (у 2016 році – до 10 років).

Операційна оренда. У випадках, коли Група виступає орендарем в рамках оренди, за якою всі ризики та вигоди, притаманні володінню активом, не передаються орендодавцем Групі, загальна сума орендних платежів включається до витрат рівними частинами протягом строку оренди.

Оренда, вбудована в інші договори, відокремлюється, якщо (а) виконання договору пов'язане з використанням конкретного активу або активів та (б договір передбачає передачу права на використання активу.

Якщо активи надаються в оперативну оренду, орендні платежі, що підлягають отриманню, визнаються як орендні доходи рівними частинами протягом строку оренди.

Заборгованість перед іншими банками. Заборгованість перед іншими банками обліковується з моменту надання Групі грошових коштів або інших активів банками-контрагентами. Непохідні фінансові зобов'язання обліковуються за амортизованою вартістю.

Кошти клієнтів. Кошти клієнтів включають непохідні фінансові зобов'язання перед фізичними особами, державними або корпоративними клієнтами та обліковуються за амортизованою вартістю.

Субординований борг. Субординований борг - це довгострокові позички, які у випадку ліквідації Групи будуть погашені після виконання вимог всіх інших кредиторів. Субординований борг обліковується за амортизованою вартістю.

3 Основні принципи облікової політики (продовження)

Похідні фінансові інструменти. Похідні фінансові інструменти, що включають валютні свопи, обліковуються за справедливою вартістю.

Всі похідні фінансові інструменти відображаються як активи, коли їхня справедлива вартість позитивна, і як зобов'язання, коли їхня справедлива вартість негативна. Зміни справедливої вартості похідних фінансових інструментів відносяться на прибуток або збиток за рік. Група не застосовує облік хеджування.

Деякі похідні фінансові інструменти, вбудовані в інші фінансові інструменти, обліковуються як окремі похідні інструменти, якщо їхні ризики та економічні характеристики не пов'язані тісно з ризиками та економічними характеристиками основної угоди. Якщо Група не в змозі визначити вартість вбудованого похідного інструмента окремо на дату придбання або на кінець наступного фінансового звітного періоду, вся угода в цілому оцінюється за справедливою вартістю, зміни якої відносяться на фінансовий результат.

Податки на прибуток. У цій фінансовій звітності оподаткування показано відповідно до вимог законодавства України із використанням податкових ставок та законодавчих норм, які діяли або фактично були введені в дію станом на звітну дату. Витрати/(кредит) з податку на прибуток включають поточні податки та відстрочене оподаткування та відображаються у прибутку чи збитку за рік, якщо тільки вони не мають бути відображені у складі іншого сукупного доходу або безпосередньо у складі капіталу у зв'язку з тим, що вони стосуються операцій, які також відображені у цьому самому або іншому періоді у складі іншого сукупного доходу або безпосередньо у складі капіталу.

Поточний податок – це сума, що, як очікується, має бути сплачена податковим органам або ними відшкодована стосовно оподатковуваного прибутку чи збитків за поточний та попередні періоди. Оподатковуваний прибуток або збиток базується на оціночних показниках, якщо фінансова звітність ухвалюється до моменту подання відповідних податкових декларацій. Інші податки, за винятком податку на прибуток, обліковуються у складі адміністративних та інших операційних витрат.

Відстрочений податок на прибуток розраховується за методом балансових зобов'язань відносно перенесених податкових збитків та тимчасових різниць, що виникають між податковою базою активів та зобов'язань та їхньою балансовою вартістю для цілей фінансової звітності. Відповідно до виключення при початковому визнанні, відстрочений податок не визнається для тимчасових різниць, що виникають при початковому визнанні активу або зобов'язання у результаті операції, яка не є об'єднанням компаній і яка не впливає на фінансовий результат або оподатковуваний прибуток. Активи та зобов'язання з відстроченого оподаткування визначаються із використанням ставок оподаткування, які введені в дію або практично були введені в дію станом на звітну дату і які, як очікується, застосовуватимуться у періоді, коли будуть сторновані тимчасові різниці. Відстрочені податкові активи по тимчасових різницях, що зменшують оподатковувану базу, та перенесені податкові збитки відображаються лише тією мірою, в якій існує імовірність отримання оподатковуваного прибутку, відносно якого можна буде реалізувати тимчасові різниці.

Відстрочений податок на прибуток не визнається стосовно нерозподіленого прибутку після придбання чи інших змін в резервах дочірніх компаній, чию дивідендну політику контролює Група, якщо цілком імовірно, що різниця не буде відшкодована через дивіденди або іншим чином в майбутньому.

3 Основні принципи облікової політики (продовження)

Невизначені податкові позиції. Керівництво переоцінює невизначені податкові позиції Групи на кожну звітну дату. Зобов'язання, що відображаються щодо податку на прибуток, визначаються керівництвом як позиції із невисокою імовірністю того, що їх вдасться відстояти у випадку виникнення претензій з боку податкових органів. Така оцінка виконується виходячи з тлумачення Групою податкового законодавства, яке є чинним або фактично набуло чинності на звітну дату, та будь-якого відомого рішення судових або інших органів з подібних питань. Зобов'язання зі штрафів, процентів та податків, крім тих, що пов'язані з оподаткуванням прибутку, визнаються на підставі розрахованих керівництвом витрат, необхідних для врегулювання зобов'язання на звітну дату.

Кредиторська заборгованість за основною діяльністю та інша кредиторська заборгованість. Кредиторська заборгованість за основною діяльністю визнається, якщо контрагент виконав свої зобов'язання за угодою, і обліковується за амортизованою вартістю.

Статутний капітал. Прості акції показані у складі капіталу. Витрати, безпосередньо пов'язані з емісією нових акцій, показуються у складі капіталу як зменшення суми надходжень за вирахуванням податків. Перевищення справедливої вартості внесених у капітал сум над номінальною вартістю випущених акцій обліковується у складі капіталу як емісійний дохід.

Визнання доходів та витрат. Процентні доходи та витрати за всіма борговими інструментами відображаються у прибутку чи збитку за рік відповідно до методу нарахування із використанням методу ефективної процентної ставки. Цей метод включає до складу процентних доходів та витрат і розподіляє протягом всього періоду дії усі комісії, які виплачують або отримують сторони договору і які є невід'ємною частиною ефективної процентної ставки, витрати за угодою, а також усі інші премії та дисконти.

Процентний дохід за фінансовими активами, за якими визнано зменшення корисності, визнається на балансову вартість такого активу з використанням ефективної ставки відсотка, що застосовується для дисконтування оцінених очікуваних грошових потоків під час визначення зменшення корисності фінансового активу.

Комісійні, які є невід'ємною частиною ефективної процентної ставки, включають комісійні, отримані або сплачені у зв'язку із формуванням або придбанням фінансового активу чи випуском фінансового зобов'язання (наприклад, комісійні за оцінку кредитоспроможності, оцінку чи облік гарантій або застави, врегулювання умов надання інструменту та обробку документів за угодою). Комісійні за зобов'язання із надання кредиту за ринковими процентними ставками, отримані Групою, є невід'ємною частиною ефективної процентної ставки, якщо існує імовірність того, що Група укладе конкретний кредитний договір та не плануватиме реалізації кредиту протягом короткого періоду часу після його надання.

Група не відносить зобов'язання із надання кредитів до фінансових зобов'язань, що відображаються за справедливою вартістю через фінансовий результат.

Всі інші виплати, комісійні та інші доходи і витрати, як правило, обліковуються за методом нарахування залежно від ступеня завершеності конкретної операції, що визначається як частка фактично наданої послуги у загальному обсязі послуг, які мають бути надані.

Виплати та комісійні в результаті переговорів або участі в переговорах про проведення операції для третьої сторони (наприклад, придбання кредитів, акцій або інших цінних паперів чи придбання або продаж компаній), які Група отримує після завершення відповідної операції, відображаються після завершення зазначеної операції.

Перерахунок іноземної валюти. Функціональною валютою Групи є валюта економічного середовища, в якому працює Група. Функціональною валютою та валютою подання Групи є національна валюта України – гривня.

3 Основні принципи облікової політики (продовження)

Монетарні активи і зобов'язання перераховуються у функціональну валюту Групи за офіційним обмінним курсом НБУ на відповідну звітну дату. Доходи і збитки від курсових різниць, що виникають у результаті розрахунків по операціях і перерахунку монетарних активів і зобов'язань у функціональну валюту за офіційним обмінним курсом НБУ на кінець року, відображаються у фінансовому результаті. Перерахунок за курсами на кінець року не застосовується до немонетарних позицій, в тому числі інвестицій до капіталу. Вплив змін обмінного курсу на справедливу вартість інструментів капіталу обліковується як частина прибутку або збитку від змін справедливої вартості.

Основні курси обміну, що застосовувались для перерахунку сум в іноземній валюті, були такими:

	31 грудня 2017 року, гривень	31 грудня 2016 року, гривень
1 долар США	28,0672	27,1908
1 євро	33,4954	28,4226
1 російський рубль	0,4870	0,4511

Взаємозалік. Фінансові активи та зобов'язання згортаються і в консолідованому звіті про фінансовий стан відображається чиста величина тільки в тих випадках, коли існує законодавчо встановлене право зробити взаємозалік відображених сум, а також намір або зробити взаємозалік, або одночасно реалізувати актив і врегулювати зобов'язання. Право на взаємозалік, що розглядається 1) не повинно залежати від можливих майбутніх подій і 2) повинно мати юридичну можливість здійснення при наступних обставинах: (а) в ході здійснення звичайної фінансово-господарської діяльності, (б) при невиконанні зобов'язання по платежах (подія дефолту) і (в) у разі неплатоспроможності або банкрутства.

Витрати на персонал та відповідні відрахування. Витрати на заробітну плату, внески до державного пенсійного фонду України і фондів соціального страхування, оплачувані річні відпустки та лікарняні, премії, а також негрошові винагороди нараховуються у тому році, в якому відповідні послуги надавались працівниками Групи. Група не має юридичного чи умовного зобов'язання сплачувати пенсійні чи інші платежі, окрім платежів по державній системі соціального страхування.

Звітність за сегментами. Звітність за сегментами складається у відповідності до внутрішньої звітності, яка надається керівництву, що виконує роль органу, відповідального за прийняття операційних рішень. Сегменти, доходи, фінансові результати й активи яких перевищують 10% від загальних показників за всіма сегментами, розкриваються окремо. Географічні сегменти Банку показані у цій фінансовій звітності окремо виходячи з резидентності контрагента. Резидентність та фактичне місце діяльності контрагентів в більшості випадків співпадають.

Зміни у форматі фінансової звітності. За потреби, порівняльні дані були скориговані для приведення їх у відповідність змінам у форматі фінансової звітності за поточний рік.

3 Основні принципи облікової політики (продовження)

Подання статей звіту про фінансовий стан в порядку ліквідності. У Групи немає чітко визначеного операційного циклу, і тому Група не представляє окремо короткострокові та довгострокові активи і зобов'язання в звіті про фінансовий стан. Замість цього активи та зобов'язання представлені в порядку ліквідності. У таблиці, поданій нижче, представлена інформація по кожному рядку звіту про фінансовий стан, в якій об'єднані суми, залежно від очікуваних строків відшкодування або погашення.

	31 грудня 2017 року			31 грудня 2016 року		
	Суми, очікувані до погашення/повернення			Суми, очікувані до погашення/повернення		
У тисячах гривень	протягом 12 місяців після закінчення звітного періоду	після 12 місяців після закінчення звітного періоду	Всього	протягом 12 місяців після закінчення звітного періоду	після 12 місяців після закінчення звітного періоду	Всього
Активи						
Грошові кошти та їх еквіваленти	2 322 054	-	2 322 054	1 379 352	-	1 379 352
Заборгованість інших банків	11 857	3 513	15 370	41 934	-	41 934
Кредити та аванси клієнтам	3 539 947	4 377 423	7 917 370	2 767 645	2 906 312	5 673 957
Інвестиційні цінні папери для подальшого продажу	1 020 647	903 678	1 924 325	173 570	1 262 285	1 435 855
Інвестиційні цінні папери до погашення	1 185 365	-	1 185 365	595 177	1 117 695	1 712 872
Передоплата з поточного податку на прибуток	1 018	-	1 018	7 509	-	7 509
Відстрочений актив з податку на прибуток	-	19 734	19 734	9 465	17 128	26 593
Інвестиційна нерухомість	-	14 592	14 592	-	10 711	10 711
Нематеріальні активи	-	84 555	84 555	-	61 329	61 329
Приміщення, вдосконалення орендованого майна та обладнання	-	748 956	748 956	-	599 129	599 129
Інші фінансові активи	34 688	-	34 688	30 111	-	30 111
Інші активи	101 589	-	101 589	105 648	-	105 648
Всього активи	**8 217 165**	**6 152 451**	**14 369 616**	**5 110 411**	**5 974 589**	**11 085 000**
Зобов'язання						
Заборгованість перед іншими банками	1 887 935	-	1 887 935	1 297 168	-	1 297 168
Кошти клієнтів	10 754 682	137 950	10 892 632	8 022 597	148 266	8 170 863
Кошти інших фінансових організацій	8 094	99 771	107 865	-	-	-
Цінні папери власного боргу	4 759	-	4 759	-	-	-
Зобов'язання з поточного податку на прибуток	20 313	-	20 313	-	-	-
Інші фінансові зобов'язання	55 104	-	55 104	63 749	-	63 749
Інші нефінансові зобов'язання	102 645	-	102 645	94 921	-	94 921
Субординований борг	-	-	-	557 904	-	557 904
Всього зобов'язання	**12 833 532**	**237 721**	**13 071 253**	**10 036 339**	**148 266**	**10 184 605**

4 Основні облікові оцінки та професійні судження, що використовувались при застосуванні облікової політики

Група використовує оцінки та припущення, які впливають на суми, що визнаються у фінансовій звітності, та на балансову вартість активів і зобов'язань протягом наступного фінансового року. Розрахунки та судження постійно переглядаються і базуються на попередньому досвіді керівництва та інших факторах, у тому числі на очікуваннях щодо майбутніх подій, які вважаються обґрунтованими за існуючих обставин. Крім суджень, які передбачають облікові оцінки, керівництво Групи також використовує професійні судження при застосуванні облікової політики. Професійні судження, які чинять найбільш суттєвий вплив на суми, що відображаються у фінансовій звітності, та оцінки, результатом яких можуть бути значні коригування балансової вартості активів та зобов'язань протягом наступного фінансового року, включають:

Збитки від знецінення кредитів та авансів. Група регулярно аналізує свої кредитні портфелі для оцінки знецінення. При визначенні того, чи необхідно відображати збиток від знецінення у прибутку чи збитку за рік, Група використовує припущення щодо того, чи є у наявності дані, які вказують на зменшення очікуваних майбутніх грошових потоків від кредитного портфелю, яке можна виміряти до того, як це зменшення можна співставити з конкретним активом у цьому портфелі. Такі ознаки можуть включати існуючі дані, що вказують на негативні зміни платоспроможності позичальників, що входять до складу групи, або національних чи місцевих економічних умов, що співвідносяться з дефолтами по активах у групі. Керівництво використовує оцінки, які базуються на попередньому досвіді збитків для активів із характеристиками кредитного ризику та об'єктивними ознаками знецінення, схожими з даним портфелем, при визначенні майбутніх грошових потоків. Методологія та припущення, що використовуються для оцінки як строків, так і сум майбутніх грошових потоків, регулярно переглядаються для зменшення будь-якої різниці між оцінкою збитків та фактичним досвідом збитків.

Збитки від знецінення окремих значних кредитів визначені на підставі оцінки дисконтованих майбутніх грошових потоків від окремих кредитів з урахуванням їх погашення та реалізації будь-яких активів, наданих у заставу як забезпечення кредитів. Збільшення або зменшення на 10% фактичних збитків у порівнянні з розрахунковими майбутніми дисконтованими грошовими потоками від окремих значних кредитів внаслідок можливих відмінностей у сумах та строках грошових потоків призвело б до зменшення/збільшення чистої балансової вартості кредитів та авансів клієнтам на 26 436 тисяч гривень або збільшення/зменшення збитків від знецінення кредитів на 48 811 тисяч гривень (у 2016 році – на 31 537 тисячі гривень та 46 901 тисячі гривень), відповідно.

Оцінка власних приміщень. Як зазначено в Примітці 3, власні будівлі підлягають регулярній переоцінці. Така переоцінка була здійснена на підставі звітів внутрішнього оцінювача, який володіє відповідною професійною кваліфікацією і має актуальний досвід оцінки майна з аналогічним розташуванням та категорією. Основу оцінки складає метод порівняння аналогів. При проведенні оцінки застосовувались певні судження, зокрема для визначення подібних приміщень, при визначенні вартості за методом порівняння цін продажу. Оскільки, станом на 31 грудня 2017 року та 31 грудня 2016 року різниця між балансовою та ринковою вартістю будівель виявилась неістотною, переоцінка не проводилася. Зміна таких припущень може вплинути на справедливу вартість активів. У разі якщо ціна квадратного метра відрізнятиметься на 10%, справедлива вартість будівель збільшилась/зменшилась би на 30 000 тисяч гривень (у 2016 році – на 27 370 тисячі гривень).

5 Запровадження нових або переглянутих стандартів та тлумачень

Протягом 2017 року не було суттєвих змін у стандартах або ж нових стандартів та інтерпретацій, які мали б суттєвий вплив на консолідовану фінансову звітність групи.

6 Нові облікові положення

Наведені нижче нові стандарти, зміни до стандартів та тлумачення ще не є чинними на 31 грудня 2017 р. та не були застосовані при складанні цієї фінансової звітності. Група планує застосовувати їх тоді, коли вони набудуть чинності.

(a) МСФЗ 9 *«Фінансові інструменти»*

У липні 2014 року РМСБО випустила остаточну версію МСФЗ 9 *«Фінансові інструменти»*. МСФЗ 9 є чинним для річних періодів, що починаються 1 січня 2018 р. або пізніше, при цьому дозволяється його дострокове застосування. Вона замінює МСБО 39 *«Фінансові інструменти: визнання та оцінка».*

У жовтні 2017 року РМСБО випустила зміни до МСФЗ 9 *«Умова про дострокове погашення з негативною компенсацією»*. Зміни є чинними для річних періодів, що починаються 1 січня 2019 р. або пізніше, при цьому дозволяється дострокове застосування.

Група почне застосування МСФЗ 9, випущеного в липні 2014 року, з 1 січня 2018 р.. Згідно з новим стандартом, підприємство має переглядати свої облікові процеси та внутрішній контроль, і ці зміни ще не завершені. Проведена Групою оцінка є попередньою, оскільки не всі вимоги по переходу були завершені, і, отже, може підлягати коригуванню. Проте попередні підрахунки свідчать, що перехід до нового стандарту не призведе до суттєвого впливу на власний капітал та порушення нормативу достатності (адекватності) регулятивного капіталу НБУ. Не очікується, що зменшення власного капіталу перевищить 3 - 10% власного капіталу на 1 січня 2018 року.

Наведена вище оцінка є попередньою, оскільки перехід на новий стандарт ще не повністю завершено. Фактичний вплив застосування МСФЗ 9 на 1 січня 2018 р. може змінитися, оскільки:

- МСФЗ 9 вимагає від Групи перегляду процесів обліку та внутрішнього контролю, і зазначені зміни ще не завершені;
- нові системи та пов'язані з ними елементи управління не працюють протягом більш тривалого періоду
- Група не завершила тестування й оцінку засобів контролю своїх нових інформаційних систем; а також змін у структурі управління;
- Група удосконалює і допрацьовує свої моделі для розрахунку очікуваних кредитних збитків;
- нові положення облікової політики та застосовувані припущення, судження і методи оцінки можуть змінюватися до тих пір, поки Група не завершить процес підготовки своєї першої фінансової звітності, що включає дату першого застосування.

і. Класифікація – фінансові активи

МСФЗ 9 передбачає новий підхід до класифікації та оцінки фінансових активів, що відображає бізнес-модель, яка використовується для управління цими активами, і характеристики пов'язаних з ними грошових потоків.

МСФЗ 9 містить три основні категорії, за якими класифікуються фінансові активи, а саме фінансові активи, оцінені за амортизованою вартістю, за справедливою вартістю, з відображенням результату переоцінки в іншому сукупному доході (FVOCI) та за справедливою вартістю, з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку (FVTPL). Цей стандарт скасовує існуючу згідно з МСБО 39 класифікацію фінансових активів у категорії утримуваних до погашення, кредитів і дебіторської заборгованості та наявних для продажу.

Фінансовий актив оцінюється за амортизованою вартістю тільки у випадку, якщо він відповідає обом нижченаведеним умовам і не класифікований як оцінюваний за справедливою вартістю, з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку:

- він утримується в рамках бізнес-моделі, метою якої є утримання активів для отримання передбачених договором грошових потоків, і
- його договірні умови передбачають виникнення у встановлені терміни грошових потоків, які являють собою виплату виключно основної суми і процентів (SPPI) на непогашену частину основної суми.

6 Нові облікові положення (продовження)

Фінансовий актив оцінюється за справедливою вартістю, з відображенням результату переоцінки в іншому сукупному доході, тільки у випадку, якщо він відповідає обом нижченаведених умовам і не класифікований на розсуд Групи як оцінюваний за справедливою вартістю, з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку:

- він утримується в рамках бізнес-моделі, мета якої досягається як шляхом отримання передбачених договором грошових потоків, так і шляхом продажу фінансових активів, і
- його договірні умови передбачають виникнення у встановлені терміни грошових потоків, які являють собою виплату виключно основної суми і процентів на непогашену частину основної суми.

При первісному визнанні інвестицій в акціонерний капітал, які не призначені для торгівлі, Група може безповоротно вибрати подальші зміни справедливої вартості в іншому сукупному доході. Цей вибір робиться окремо для кожного фінансового інструмента.

Всі фінансові активи, які не відповідають критеріям для їх оцінки за амортизованою вартістю або за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, як описано вище, оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток. Крім того, при первісному визнанні Група може безповоротно визначити фінансовий актив, який в іншому випадку відповідає вимогам, що підлягають оцінці за амортизованою вартістю або FVOCI, як FVTPL, якщо це усуває або істотно зменшує невідповідності в обліку, які в іншому випадку могли б виникнути.

Оцінка бізнес-моделі

Група проведе оцінку мети бізнес-моделі, в рамках якої утримується актив, на рівні портфеля фінансових інструментів, оскільки це найкращим чином відображає спосіб управління бізнесом і надання інформації управлінському персоналу. При цьому розглядатиметься така інформація:

- політики і цілі, встановлені для даного портфеля фінансових активів, а також дія зазначених політик на практиці, зокрема, чи орієнтована стратегія управлінського персоналу на отримання процентного доходу, передбаченого договором, підтримку певної структури процентних ставок, забезпечення відповідності термінів погашення фінансових активів строкам погашення фінансових зобов'язань, що використовуються для фінансування цих активів, або реалізацію грошових потоків шляхом продажу активів;
- яким чином оцінюється результативність портфеля і яким чином ця інформація повідомляється управлінському персоналу Групи;
- ризики, які впливають на результативність бізнес-моделі (і фінансових активів, утримуваних в рамках цієї бізнес-моделі), і яким чином здійснюється управління цими ризиками;
- яким чином винагороджуються менеджери, що здійснюють керівництво бізнесом (наприклад, чи залежить ця винагорода від справедливої вартості активів, якими вони управляють, або від отриманих ними від активів грошових потоків, передбачених договором);
- частота, обсяг і терміни продажів в минулих періодах, причини таких продажів, а також очікування щодо майбутнього рівня продажів. Однак інформація про рівні продажів розглядається не ізольовано, а в рамках єдиного цілісного аналізу того, яким чином досягається заявлена Групою мета управління фінансовими активами і як реалізуються грошові потоки.

Фінансові активи, що утримуються для торгових операцій і управління якими здійснюється та результативність яких оцінюється на основі справедливої вартості, будуть оцінюватися за справедливою вартістю, з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку, оскільки вони не утримуються ані з метою отримання передбачених договором грошових потоків, ані з метою як отримання передбачених договором грошових потоків, так і продажу фінансових активів.

Оцінка того, чи є передбачені договором грошові потоки виключно виплатою основної суми та процентів

Для цілей даної оцінки «основна сума» визначається як справедлива вартість фінансового активу при його первісному визнанні. «Проценти» визначаються як відшкодування за вартість грошей у часі, за кредитний ризик щодо основної суми, що залишається непогашеною протягом певного періоду часу, та за інші основні ризики і витрати, пов'язані з кредитуванням (наприклад, ризик ліквідності та адміністративні витрати), а також маржу прибутку.

6 Нові облікові положення (продовження)

При оцінці того, чи є передбачені договором грошові потоки виключно виплатами основної суми і процентів на непогашену частину основної суми («критерій SPPI»), Група проаналізує договірні умови фінансового інструмента. Сюди увійде оцінка того, чи містить фінансовий актив яку-небудь договірну умову, яка може змінити терміни або суму передбачених договором грошових потоків так, що фінансовий актив не буде відповідати аналізованій вимозі. При проведенні оцінки Група проаналізує:

- умовні події, які можуть змінити терміни або суму грошових потоків;
- умови, що мають ефект важеля (левередж);
- умови про дострокове погашення та пролонгації терміну дії;
- умови, які обмежують вимоги Групи грошовими потоками від обумовлених активів – наприклад, фінансові активи без права регресу;
- умови, які викликають зміни в відшкодування за тимчасову вартість грошей – наприклад, періодичний перегляд процентних ставок.

Умова про дострокове погашення відповідає критерію SPPI в тому випадку, якщо сума, сплачена при достроковому погашенні, представляє по суті непогашену частину основної суми і проценти на непогашену частину та може включати розумну додаткову компенсацію за дострокове припинення дії договору.

Крім того, умова про дострокове погашення розглядається як така, що відповідає даному критерію в тому випадку, якщо фінансовий актив придбавається або створюється з премією або дисконтом щодо зазначеної в договорі номінальної сумі, сума, що підлягає виплаті при достроковому погашенні, по суті являє собою зазначену в договорі номінальну суму плюс передбачені договором нараховані (але не виплачені) проценти (і може також включати розумну додаткову компенсацію за дострокове припинення дії договору); і при первісному визнанні фінансового активу справедлива вартість його умови про дострокове погашення є незначною.

Оцінка впливу

Цей стандарт матиме вплив, зазначений нижче, на класифікацію та оцінку фінансових активів станом на 1 січня 2018 р.

- Кредити, видані банкам і клієнтам, які класифікуються як кредити та дебіторська заборгованість і оцінюються за амортизованою вартістю відповідно до МСБО 39, в цілому будуть також оцінюватися за амортизованою вартістю відповідно до МСФЗ 9.
- Інвестиційні цінні папери, утримувані до погашення, оцінені за амортизованою вартістю згідно з МСБО 39, також, як правило, оцінюватимуться за амортизованою вартістю згідно з МСФЗ 9.
- Боргові інвестиційні цінні папери, які класифікуються як наявні для продажу відповідно до МСБО 39, можуть бути оцінені за амортизованою вартістю, за справедливою вартістю через інший сукупний дохід або за справедливою вартістю через прибуток або збиток залежно від конкретних обставин.
- Більшість інструментів капіталу, що класифікуються як наявні для продажу відповідно до МСБО 39, будуть оцінюватися за справедливою вартістю через прибуток або збиток відповідно до МСФЗ 9.

За оцінками Групи, при застосуванні МСФЗ 9 станом на 1 січня 2018 р. не буде суттєвого впливу даних змін на величину власного капіталу Групи.

ii. Зменшення корисності – Фінансові активи, зобов'язання з надання позик і договори фінансової гарантії

МСФЗ 9 замінює модель «понесених збитків», що використовується в МСБО 39, на модель «очікуваних кредитних збитків» (ELC). Застосування нової моделі зменшення корисності вимагатиме від Групи значних професійних суджень щодо того, яким чином зміни економічних факторів впливають на очікувані кредитні збитки, що визначаються шляхом зважування щодо ймовірності їх виникнення.

6 Нові облікові положення (продовження)

Нова модель зменшення корисності застосовується до наступних фінансових інструментів, які не оцінюються за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку:

- фінансові активи, що є борговими інструментами;
- дебіторська заборгованість за договорами оренди;
- зобов'язання з надання позик і зобов'язання за договорами фінансової гарантії (раніше зменшення корисності оцінювалося відповідно до МСБО 37 *«Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи»*).

Відповідно до МСФЗ 9, за інвестиціями в інструменти капіталу збиток від зменшення корисності не визнається.

Відповідно до МСФЗ 9, резерви під очікувані кредитні збитки повинні визнаватися в сумі, що дорівнює або очікуваним кредитним збиткам за 12 місяців, або очікуваним кредитним збиткам за весь строк дії інструмента. Очікувані кредитні збитки за весь строк дії інструмента – це очікувані кредитні збитки, що виникають внаслідок усіх можливих подій дефолту протягом усього очікуваного строку дії фінансового інструмента, тоді як очікувані кредитні збитки за 12 місяців становлять важливу частину очікуваних кредитних збитків, що виникають внаслідок подій дефолту, можливих протягом 12 місяців після звітної дати.

Група визнаватиме резерви під очікувані кредитні збитки за дебіторською заборгованістю за договорами оренди в сумі, що дорівнює очікуваним кредитним збитках за весь строк дії інструмента.

Вимоги МСФЗ 9 у частині зменшення корисності є складними та вимагають застосування суджень, оцінок і припущень, особливо у сферах, які детально обговорюються нижче:

- оцінка того, чи відбулося значне збільшення кредитного ризику за фінансовим інструментом з моменту його первісного визнання; а також
- включення прогнозної інформації в оцінку очікуваних кредитних збитків.

Оцінка очікуваних кредитних збитків

Очікувані кредитні збитки являють собою розрахункову оцінку, зважену з урахуванням ймовірності кредитних збитків. Вони будуть оцінюватися таким чином:

- *щодо фінансових активів, які не є кредитно-знеціненими станом на звітну дату:* як теперішня вартість усіх очікуваних недоотримань грошових коштів (тобто різниця між грошовими потоками, що належать Групі відповідно до договору, і грошовими потоками, які Група очікує отримати);

- *щодо фінансових активів, які є кредитно-знеціненими станом на звітну дату:* як різниця між валовою балансовою вартістю активів і теперішньою вартістю очікуваних майбутніх грошових потоків;

- *щодо невикористаної частини зобов'язань з надання позик:* як теперішня вартість різниці між передбаченими договором грошовими потоками, які належать Групі за договором, якщо утримувач зобов'язання з надання позик скористається своїм правом на отримання позики, і грошовими потоками, які Група очікує отримати, якщо ця позика буде видана; і

- *щодо договорів фінансової гарантії:* як теперішня вартість очікуваних виплат утримувачеві договору для компенсації понесеного ним кредитного збитку за вирахуванням сум, які Група очікує відшкодувати.

Фінансові активи, що є кредитно-знеціненими, визначаються в МСФЗ 9 аналогічно фінансовим активам, які є знеціненими відповідно до МСБО 39 (див. Примітку 3).

6 Нові облікові положення (продовження)

Визначення дефолту

Відповідно до МСФЗ 9 фінансовий актив відноситься Групою до фінансових активів, за якими настала подія дефолту, у таких випадках:

- малоймовірно, що кредитні зобов'язання позичальника перед Групою будуть погашені в повному обсязі без застосування Групою таких дій, як реалізація забезпечення (за його наявності); або
- заборгованість позичальника за будь-яким із суттєвих кредитних зобов'язань Групи прострочена більш ніж на 90 днів. Овердрафти вважаються простроченою заборгованістю на наступний день, коли клієнт порушив рекомендований ліміт або йому був рекомендований ліміт, менший, ніж сума поточної непогашеної заборгованості.
- зміна умов кредитування, повязана із фінансовими труднощами боржника.
- початок судового провадження, ліквідації або процедури банкрутства позичальника.

При оцінці настання події дефолту за зобов'язаннями позичальника Група буде враховувати такі показники:

- якісні: наприклад, порушення обмежувальних умов договору (ковенантів);
- кількісні: наприклад, статус простроченої заборгованості та несплата за іншим зобов'язанням одного і того ж емітента Групи; а також
- на основі даних, самостійно розроблених всередині Групи і отриманих із зовнішніх джерел;
- початок ліквідації або процедура банкрутства позичальника.

Вхідні дані при оцінці виникнення події дефолту за фінансовим інструментом та їхня значимість можуть змінюватися з плином часу з тим, щоб відобразити зміни в обставинах.

Значне збільшення кредитного ризику

Відповідно до МСФЗ 9 при визначенні того, чи має місце значне збільшення кредитного ризику (тобто ризику дефолту) за фінансовим інструментом з моменту його первісного визнання, Група розгляне обґрунтовану і підтверджувану інформацію, актуальну і доступну без надмірних витрат або зусиль, включаючи як кількісну, так і якісну інформацію, а також аналіз, заснований на історичному досвіді Групи, експертній грошовій оцінці якості кредиту і прогнозній інформації.

Група в першу чергу виявить, чи відбулося значне збільшення кредитного ризику для позицій, що зазнають кредитного ризику, у таких випадках:

- заборгованість позичальника за будь-яким із суттєвих кредитних зобов'язань Групи прострочена більш ніж на 30 днів, але менше ніж на 90 днів. Овердрафти вважаються простроченою заборгованістю на наступний день, коли клієнт порушив рекомендований ліміт або йому був рекомендований ліміт, менший, ніж сума поточної непогашеної заборгованості.
- якісні: наприклад, порушення обмежувальних умов договору (ковенантів);
- кількісні: наприклад, статус простроченої заборгованості та несплата за іншим зобов'язанням одного і того ж емітента Групи; а також
- на основі даних, самостійно розроблених всередині Групи і отриманих із зовнішніх джерел.

Оцінка значного збільшення кредитного ризику з моменту первісного визнання фінансового інструмента вимагає визначення дати первісного визнання інструмента. Для деяких поновлюваних механізмів кредитування, таких як кредитні картки і овердрафти, дата укладення договорів може бути дуже давньою. Зміна договірних умов фінансового інструменту, яка розглядається нижче, також може вплинути на дану оцінку.

6 Нові облікові положення (продовження)

Група здійснить перевірку ефективності критеріїв, використовуваних для виявлення значного збільшення кредитного ризику шляхом регулярних перевірок з тим, щоб переконатися, що:

- через застосування критеріїв можливо виявляти значне збільшення кредитного ризику до того, як за позицією, що зазнає кредитного ризику, станеться дефолт;
- критерії не збігаються з моментом часу, коли оплата за активом прострочена більш ніж на 30 днів;
- середній час між виявленням значного збільшення кредитного ризику і дефолту вбачається розумним;
- ризикові позиції не переходять безпосередньо зі складу оцінки очікуваних кредитних збитків за 12 місяців до складу кредитно-знецінених;
- відсутня невиправдана волатильність оціночного резерву під збитки при переході зі складу очікуваних кредитних збитків за 12 місяців до складу очікуваних кредитних збитків за весь строк дії кредитного інструмента.

Вхідні дані при оцінці очікуваних кредитних збитків

Основними вхідними даними при оцінці очікуваних кредитних збитків, швидше за все, будуть часові структури наступних змінних:

- ймовірність дефолту (PD);
- величина збитку у випадку дефолту (LGD); і
- сума під ризиком у випадку дефолту (EAD).

Дані показники будуть отримані з внутрішніх статистичних моделей та інших історичних даних, які використовуються в моделях для розрахунку регулятивного капіталу. Вони будуть скориговані з тим, щоб відображати прогнозну інформацію, наведену нижче.

PD оцінки мають бути обліковані на конкретну дату, яка була розрахована згідно з статистичними моделями та оцінена з використанням інструментів, адаптованих до різних категорій контрагентів і позицій, що зазнають кредитного ризику..

Величина збитку у випадку дефолту (LGD) являє собою величину ймовірного збитку у випадку дефолту. Група оцінить показники LGD, виходячи з інформації щодо коефіцієнтів повернення коштів за позовами проти контрагентів-неплатників. У моделях оцінки LGD будуть передбачені структура, забезпечення, ступінь старшинства вимоги, галузь контрагента і витрати на відшкодування будь-якого забезпечення, що включається до складу фінансового активу.

Сума під ризиком у випадку дефолту (EAD) являє собою очікувану величину позиції, що зазнає кредитного ризику, в дату настання дефолту. Даний показник буде розраховуватися Групою виходячи з поточної величини EAD та її можливих змін, припустимих за договором, включаючи амортизацію і дострокове погашення. Для фінансового активу величиною EAD буде валова балансова вартість у випадку дефолту. Для зобов'язань з надання позик і договорів фінансової гарантії величина EAD буде враховувати отриману суму, а також можливі майбутні суми, що можуть бути отримані або погашені за договором, які будуть оцінюватися на основі історичних спостережень і прогнозів.

Як описано вище, за умови використання максимально коефіцієнта ймовірності дефолту за строками 12 місяців для фінансових активів, за якими не відбулося значного збільшення кредитного ризику, Група буде оцінювати очікувані кредитні збитки з урахуванням ризику дефолту протягом максимального періоду за договором (включаючи будь-які опціони позичальника на пролонгацію), протягом якого вона наражається на кредитний ризик, навіть якщо для цілей управління ризиками Група розглядає більш тривалий період.

6 Нові облікові положення (продовження)

Відносно овердрафтів та кредитних карт для фізичних осіб і деяких поновлюваних механізмів кредитування для юридичних осіб, які включають як кредит, так і незатребуваний компонент прийнятого на себе зобов'язання, Група буде оцінювати очікувані кредитні збитки протягом періоду, що перевищує максимальний період за договором, якщо передбачена договором можливість Групи вимагати погашення кредиту і анулювати незатребуваний компонент прийнятого на себе зобов'язання не обмежує існування ризику кредитних ризиків для Групи, визначеним у договорі строком для подачі повідомлення. Дані механізми кредитування не мають фіксованого строку або схеми погашення, і управління ними здійснюється на груповій основі. Група може анулювати їх з негайним набранням чинності рішенням про анулювання, але дане передбачене договором право використовується не в рамках звичайного поточного управління, а тільки в тих випадках, коли Групі стає відомо про збільшення кредитного ризику на рівні механізму кредитування. Даний більш тривалий період буде оцінюватися з урахуванням дій з управління кредитним ризиком, які Група очікує здійснити і які служать для зменшення наслідків очікуваних кредитних збитків. До них відносяться зменшення лімітів та анулювання кредитного механізму.

Якщо моделювання параметра здійснюється на груповій основі, то фінансові інструменти будуть згруповані на основі загальних характеристик ризику, які включають в тому числі:

- тип інструмента;
- тип забезпечення;
- дату первісного визнання;
- географічне положення позичальника;
- валюту договору.

Групи будуть підлягати регулярній перевірці для забезпечення того, щоб позиції, що зазнають кредитного ризику, в межах певної групи залишалися однорідними.

Прогнозна інформація

Відповідно до МСФЗ 9 Група включить прогнозну інформацію як у свою оцінку значного збільшення кредитного ризику з моменту первісного визнання, так і в оцінку очікуваних кредитних збитків. Ця оцінка основується на зовнішній інформації. Зовнішня інформація може включати економічні дані і прогнози, що публікуються державними органами, а також окремі індивідуальні та наукові прогнози.

Група також буде періодично проводити стрес-тестування «шокових» сценаріїв з тим, щоб скорегувати свій підхід до визначення даних репрезентативних сценаріїв.

Група виділила і документально оформила основні чинники кредитного ризику і кредитних збитків для кожного портфеля фінансових інструментів і, використовуючи аналіз історичних даних, оцінив взаємозв'язок між макроекономічними змінними, кредитним ризиком і кредитними збитками. Основними рушійними факторами є прогнози ВВП, рівня безробіття, прогнози ставок EURIBOR.

Оцінка впливу

Найбільш значний вплив на консолідовану фінансову звітність Групи в зв'язку з набранням чинності МСФЗ 9, як очікується, буде пов'язано з новими вимогами в частині зменшення корисності. Застосування нової моделі зменшення корисності відповідно до МСФЗ 9 призведе до збільшення збитків від зменшення корисності, а також до більшої їх волатильності.

Група оцінила, що при переході на МСФЗ 9 станом на 1 січня 2018 року вплив зростання збитків від зменшення корисності буде не значним та не призведе до порушення нормативів НБУ. Не очікується, що зменшення власного капіталу перевищить 3 - 10% власного капіталу на 1 січня 2018 року.

iii. Класифікація – фінансові зобов'язання

У МСФЗ 9 великою мірою зберігаються існуючі вимоги МСБО 39 щодо класифікації фінансових зобов’язань.

6 Нові облікові положення (продовження)

iv. Припинення визнання і модифікація договору

МСФЗ 9 включає вимоги МСБО 39 в частині припинення визнання фінансових активів та фінансових зобов'язань без істотних змін.

Разом з тим, в ньому міститься окреме керівництво з обліку в тому випадку, коли модифікація фінансового інструмента, що не оцінюється за справедливою вартістю через прибуток або збиток, не призводить до припинення визнання. Відповідно до МСФЗ 9, Група повинна перерахувати валову балансову вартість фінансового активу (або амортизовану вартість фінансового зобов'язання) шляхом дисконтування модифікованих договірних грошових потоків за первісною ефективною процентною ставкою і визнати будь-яку суму, що виникає в результаті коригування як прибуток або збиток від модифікації у складі прибутку або збитку. Відповідно до МСБО 39, Група не визнає прибуток або збиток у складі прибутку або збитку в результаті модифікацій фінансових зобов'язань і непроблемних фінансових активів, які не призводять до припинення їх визнання.

Група не очікує суттєвого впливу від прийняття цих нових вимог.

v. Розкриття інформації

Згідно з МСФЗ 9, вимагатимуться детальні нові розкриття інформації, зокрема щодо обліку хеджування, кредитного ризику та очікуваних кредитних збитків.

vi. Перехідні положення

Зміни в обліковій політиці в результаті застосування МСФЗ 9 будуть, у загальному випадку, застосовуватися ретроспективно, за винятком ситуацій, зазначених нижче.

- Група скористається звільненням, яке дозволяє не перераховувати порівняльні дані за попередні періоди в частині змін до класифікації та оцінки (включаючи зменшення корисності) фінансових інструментів. Різниці між колишньою балансовою вартістю інструментів і їх балансовою вартістю відповідно до МСФЗ 9, у загальному випадку, будуть визнані в складі нерозподіленого прибутку і резервів власного капіталу станом на 1 січня 2018 р.
- Наведені нижче оцінки мають бути зроблені виходячи з фактів і обставин, що існують на дату першого застосування:
- Визначення бізнес-моделі, у рамках якої утримується фінансовий актив.
- Якщо борговий інвестиційний цінний папір має низький кредитний ризик станом на 1 січня 2018 р., то Група визначить, що значного збільшення кредитного ризику за активом з моменту первісного визнання не було.

(б) МСФЗ 16 «Оренда»

МСФЗ 16 замінює діючі вимоги щодо обліку оренди, що містяться у МСБО 17 *«Оренда»*, КТМФЗ 4 *«Визначення, чи містить угода оренду»*, ПКТ-15 *«Операційна оренда – заохочення»* та ПКТ-27 *«Оцінка сутності операцій, які мають юридичну форму угоди про оренду»*.

Цей стандарт є чинним для річних періодів, що починаються 1 січня 2019 р. або пізніше, при цьому дозволяється дострокове застосування. Дозволяється дострокове застосування стандарту для суб'єктів господарювання, які застосовують МСФЗ 16 на дату першого застосування МСФЗ 16 або до неї.

МСФЗ 16 запроваджує єдину модель обліку орендарями договорів оренди, яка передбачає їх відображення на балансі орендаря. Відповідно до цієї моделі, орендар повинен визнавати актив у формі права користування, що являє собою право використовувати базовий актив, і зобов'язання з оренди, що являє собою обов'язок здійснювати орендні платежі. Передбачені необов'язкові звільнення від вимог стандарту щодо короткострокової оренди та оренди малоцінних швидкозношуваних предметів. Правила обліку для орендодавців залишаються подібними до існуючих, тобто орендодавці продовжуватимуть класифікувати оренду як фінансовий лізинг або операційну оренду.

6 Нові облікові положення (продовження)

Як орендар, Група може застосувати стандарт, використовуючи:

- ретроспективний підхід; або
- модифікований ретроспективний підхід з необов'язковим звільненням від вимог стандарту, що має практичний характер.

Орендар застосовує обраний варіант послідовно до всіх договорів оренди, в яких він виступає як орендар.

Група планує перше застосування МСФЗ 16 на 1 січня 2019 р. з використанням модифікованого ретроспективного підходу. Отже, сумарний вплив першого застосування МСФЗ 16 буде визнаний як коригування вхідного залишку нерозподіленого прибутку на 1 січня 2019 р. без перерахування порівняльної інформації.

При застосуванні модифікованого ретроспективного підходу до договорів оренди, раніше класифікованих як договори операційної оренди відповідно до МСБО 17, орендар може вибрати для кожного договору оренди, застосовувати чи ні при переході ті чи інші спрощення практичного характеру. Група перебуває у процесі оцінки можливого впливу використання спрощень практичного характеру.

Група не зобов'язана здійснювати будь-які коригування за договорами оренди, в яких він виступає орендодавцем, за винятком випадків, коли він є проміжним орендодавцем за договором суборенди.

Група оцінює потенційний вплив на фінансову звітність застосування МСФЗ 16.

(в) МСФЗ 15 «Виручка за контрактами з клієнтами»

МСФЗ 15 "Виручка за контрактами з клієнтами" встановлює комплексні принципи необхідності визнання, суми визнання та моменту визнання доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг). Він замінює діючі інструкції з питань визнання доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), які містяться у *МСБО 18 "Визнання доходу", МСБО 11 "Будівельні контракти" та КТМФЗ 13 "Програми лояльності клієнта"*. Головний принцип нового стандарту полягає в тому, що суб'єкт господарювання визнає доходи для відображення факту передачі обіцяних товарів або послуг клієнтам у сумі, що відображає винагороду, яку суб'єкт господарювання очікує отримати в обмін на такі товари або послуги. Новий стандарт вдосконалює процедури розкриття доходу, містить інструкції щодо методів визнання операцій, раніше не врегульованих у повному обсязі, і вдосконалює інструкції з визнання доходів за договорами з кількома складовими.

МСФЗ 15 чинний для річних періодів, що починаються 1 січня 2018 р. або після цієї дати, із можливістю дострокового застосування. Компанія не очікує суттєвого впливу нового стандарту на фінансовий стан чи результати діяльності Компанії.

.

(г) Інші стандарти

Нові чи змінені стандарти та тлумачення, подані далі, як очікується, не матимуть значного впливу на фінансову звітність Групи.

Річні вдосконалення МСФЗ, Цикл 2014-2016 - різні стандарти (Зміни до МСФЗ 1 та МСБУ 28).

— Класифікація та оцінка операцій з платежами на основі акцій (Зміни до МСФЗ 2 «Платежі на основі акцій»)

— Переведення інвестиційної нерухомості з категорії до категорії (Зміни до МСБО 40)

— «Продаж або передача активів між інвестором і його асоційованою компанією або спільним підприємством» (зміни до МСФЗ 10 і МСБО 28)

— Тлумачення КТМФЗ 22 «Питання курсової різниці в операціях з попередніми оплатами»

— Тлумачення КТМФЗ 23 «Невизначеність щодо правил обчислення податку на прибуток».

7 Грошові кошти та їх еквіваленти

У тисячах гривень	**2017 рік**	**2016 рік**
Грошові кошти у касі	355 870	210 894
Залишок на кореспондентському рахунку в НБУ	464 525	335 548
Кореспондентські рахунки в інших банках	1 269 386	547 378
Депозитні сертифікати Національного банку України	172 185	285 532
Розміщення коштів у інших банках з первісним терміном погашення менше трьох місяців	60 088	-
Всього грошових коштів та їх еквівалентів	**2 322 054**	**1 379 352**

Станом на 31 грудня 2016 року обсяг обов'язкових резервів, який мав щоденно зберігатися на початок операційного дня на кореспондентському рахунку банку в Національному банку України, повинен був становити не менше ніж 40% від розрахункової суми резерву, обчисленої для відповідного періоду утримання.

Станом на 31 грудня 2016 року НБУ не вимагав від банків тримати кошти обов'язкового резервування на окремому рахунку. Сума резерву мала щоденно зберігатися на початок операційного дня, Група мала право використовувати дані кошти в операційній діяльності протягом дня без будь-яких обмежень. НБУ встановлював кількість випадків недотримання банками щоденних залишків обов'язкових резервів на кореспондентському рахунку протягом трьох місяців поспіль на рівні десяти разів. Відповідно, Група класифікувала мінімальну суму обов'язкових резервів з НБУ як грошові кошти та їх еквіваленти.

Починаючи з 25 грудня 2017 року НБУ змінив вимоги стосовно формування обов'язкового резерву на кореспондентському рахунку в НБУ. У відповідності до рішення Правління Національного банку України від 23.11.2017 № 752-рш "Про формування та зберігання обов'язкових резервів" відмінено контроль щоденного залишку обов'язкового резерву на кореспондентському рахунку банку в Національному банку України.

Банк дотримувався встановлених вимог щодо обов'язкового резерву станом на 31 грудня 2016 року та 31 грудня 2017 року.

Станом на 31 грудня 2017 року грошові кошти Групи та їх еквіваленти для цілей складання звіту про рух грошових коштів дорівнювали 2 322 054 тисяч гривень (на 31 грудня 2016 року – 1 379 352 тисяч гривень).

Аналіз процентних ставок грошових коштів та їх еквівалентів наведений в Примітці 32. Інформація про залишки за операціями з пов'язаними сторонами наведена в Примітці 37.

7 Грошові кошти та їх еквіваленти (продовження)

Станом на 31 грудня 2017 року кредитна якість грошових коштів та їх еквівалентів, визначена на підставі рейтингу рейтингової агенції Moody's, є такою:

У тисячах гривень	Залишок на рахунку в НБУ	Кореспондентські рахунки в інших банках	Депозитні сертифікати Національного банку України	Розміщення коштів у інших банках з первісним терміном погашення менше трьох місяців	Всього
Не прострочені та не знецінені					
- НБУ	464 525	-	172 185	-	636 710
- Рейтинг Aa1 – Aa3	-	765 304	-	-	765 304
- Рейтинг A1 - A3	-	462 984	-	-	462 984
- Рейтинг Baa1 - Baa3	-	32 625	-	-	32 625
- Рейтинг Ba1 - Ba3	-	5	-	-	5
- Рейтинг B1 – B3	-	7 348	-	-	7 348
- Без рейтингу	-	1 120	-	60 088	61 208
Всього не прострочених та не знецінених	**464 525**	**1 269 386**	**172 185**	**60 088**	**1 966 184**
Знецінені					
- Без рейтингу	-	1 177	-	-	1 177
Всього знецінених	**-**	**1 177**	**-**	-	1 177
Мінус: резерви на знецінення	**-**	**(1 177)**	**-**	-	(1 177)
Всього грошових коштів та їх еквівалентів, не враховуючи готівкові грошові кошти	**464 525**	**1 269 386**	**172 185**	**60 088**	**1 966 184**

Станом на 31 грудня 2016 року кредитна якість грошових коштів та їх еквівалентів, визначена на підставі рейтингу рейтингової агенції Moody's, є такою:

У тисячах гривень	Залишок на рахунку в НБУ	Кореспондентські рахунки в інших банках	Депозитні сертифікати Національного банку України	Всього
Не прострочені та не знецінені				
- НБУ	335 548	-	285 532	621 080
- Рейтинг Aaa – Aa3	-	167 845	-	167 845
- Рейтинг A1 - A3	-	238 663	-	238 663
- Рейтинг Baa1 - Baa3	-	89 841	-	89 841
- Рейтинг Ba1 - Ba3	-	47 675	-	47 675
- Рейтинг B1 – B3	-	5	-	5
- Без рейтингу	-	3 349	-	3 349
Всього не прострочених та не знецінених	**335 548**	**547 378**	**285 532**	**1 168 458**
Знецінені				
- Без рейтингу	-	1 090	-	1 090
Всього знецінених	**-**	**1 090**	**-**	1 090
Мінус: резерви на знецінення	**-**	**(1 090)**	**-**	(1 090)
Всього грошових коштів та їх еквівалентів, не враховуючи готівкові грошові кошти	**335 548**	**547 378**	**285 532**	**1 168 458**

Станом на 31 грудня 2017 року Група мала концентрацію залишків коштів на поточних рахунках в інших кредитних установах у розмірі 1 129 228 тис. грн. від трьох найбільших банків з кредитним рейтингом «інвестиційний клас» (на 31 грудня 2016 року - 357 712 тис. грн.).

8 Заборгованість інших банків

У тисячах гривень	**2017 рік**	**2016 рік**
Гарантійні депозити	9 219	13 534
Міжбанківські кредити	6 151	28 400
Всього заборгованості інших банків	**15 370**	**41 934**

Станом на 31 грудня 2017 року до складу гарантійних депозитів входять кошти, що розміщені, в основному, як гарантійні депозити за картковими розрахунками та переказами коштів, а також документарною операцією. Міжбанківські кредити - це короткострокові кредити іншим банкам із початковим строком погашення більше ніж 90 днів.

Заборгованість інших банків є незабезпеченою. Нижче поданий аналіз заборгованості інших банків за кредитною якістю станом на 31 грудня 2017 року. Цей аналіз базується на рейтингах, присвоєних міжнародною кредитною рейтинговою агенцією Moody's.

У тисячах гривень	**Міжбанківські кредити**	**Гарантійні депозити**	**Всього**
Не прострочені та не знецінені			
- Рейтинг A1 - A3	-	5 694	5 694
- без рейтингу	6 151	3 525	9 676
Всього заборгованості інших банків	**6 151**	**9 219**	**15 370**

Нижче поданий аналіз заборгованості інших банків за кредитною якістю станом на 31 грудня 2016 року:

У тисячах гривень	**Міжбанківські кредити**	**Гарантійні депозити**	**Всього**
Не прострочені та не знецінені			
- Рейтинг A2	-	9 891	9 891
- без рейтингу	28 400	3 643	32 043
Всього заборгованості інших банків	**28 400**	**13 534**	**41 934**

Інформацію про розрахункову справедливу вартість кожного класу заборгованості інших банків подано у Примітці 35. Аналіз заборгованості інших банків за процентними ставками поданий у Примітці 32.

9 Кредити та аванси клієнтам

У тисячах гривень	**2017 рік**	**2016 рік**
Кредити юридичним особам	5 182 800	3 924 596
Кредити фізичним особам – кредити на автомобілі	2 221 548	1 654 424
Кредити фізичним особам – іпотечні кредити	881 514	708 603
Кредити фізичним особам – інші споживчі кредити	566 138	301 120
Мінус: резерв на знецінення кредитів	(934 630)	(914 786)
Всього кредитів та авансів клієнтам	**7 917 370**	**5 673 957**

Протягом 2017 року в сумі резерву на знецінення кредитів відбулися такі зміни:

У тисячах гривень	**Кредити юридичним особам**	**Кредити на автомобілі**	**Інші споживчі кредити**	**Іпотечні кредити**	**Всього**
Резерв на знецінення кредитів на 1 січня 2017 р.	**443 672**	**148 832**	**74 292**	**247 990**	**914 786**
Резерв на знецінення кредитів протягом року	55 985	32 411	70 821	25 878	185 095
Кредити та аванси клієнтам, продані та прощені протягом року	(57 428)	(57 753)	(29 588)	(22 639)	(167 408)
Кредити та аванси клієнтам, списані протягом року як безнадійні	(6 003)	-	(86)	(1 012)	(7 101)
Курсові різниці	8 192	112	(40)	994	9 258
Резерв на знецінення кредитів на 31 грудня 2017 р.	**444 418**	**123 602**	**115 399**	**251 211**	**934 630**

Резерв під знецінення за 2017 рік відрізняється від суми, відображеної в прибутку чи збитку за рік, у зв'язку з поверненням кредитів, списаних в попередніх періодах як безнадійні, загальною сумою 10 061 тисячі гривень. Цю суму було відображено безпосередньо як зменшення резерву в звіті про прибутки та збитки за звітний рік.

Протягом 2016 року в сумі резерву на знецінення кредитів відбулися такі зміни:

У тисячах гривень	**Кредити юридичним особам**	**Кредити на автомобілі**	**Інші споживчі кредити**	**Іпотечні кредити**	**Всього**
Резерв на знецінення кредитів на 1 січня 2016 р.	**432 935**	**116 564**	**47 665**	**179 635**	**776 799**
Резерв на знецінення кредитів протягом року	89 214	31 430	28 505	62 161	211 310
Кредити та аванси клієнтам, продані та прощені протягом року	(65 013)	-	(2 076)	(5 157)	(72 246)
Кредити та аванси клієнтам, списані протягом року як безнадійні	(9 366)	-	-	-	(9 366)
Курсові різниці	(4 098)	838	198	11 351	8 289
Резерв на знецінення кредитів на 31 грудня 2016 р.	**443 672**	**148 832**	**74 292**	**247 990**	**914 786**

9 Кредити та аванси клієнтам (продовження)

Резерв під знецінення за 2016 рік відрізняється від суми, відображеної в прибутку чи збитку за рік, у зв'язку з поверненням кредитів, списаних в 2016 році як безнадійні, загальною сумою 4 683 тисяч гривень. Цю суму було відображено безпосередньо як зменшення резерву в звіті про прибутки та збитки за звітний рік.

Зміни в сумі резерву на знецінення кредитів, що показані у таблиці вище, стосовно кредитів, проданих протягом року, включають суми списання резервів.

Концентрація клієнтського кредитного портфелю за галузями економіки є такою:

	2017 рік		2016 рік	
У тисячах гривень	**Сума**	**%**	**Сума**	**%**
Фізичні особи	3 669 200	42	2 664 147	41
Сільське господарство та харчова промисловість	1 680 162	19	1 321 104	20
Виробництво	1 449 095	16	876 002	13
Торгівля	1 331 696	15	1 102 379	17
Інші послуги	306 187	4	287 758	4
Санаторії та курорти	110 288	1	99 049	2
Нерухомість та будівництво	104 358	1	60 283	1
Транспортна галузь	104 334	1	57 094	1
Гірничовидобувна промисловість	5 179	-	20 231	-
Фінансові послуги	3 036	-	3 775	-
Готелі	374	-	4 864	-
Спорт та послуги відпочинку	132	-	226	-
Інше	87 959	1	91 831	1
Всього кредитів та авансів клієнтам (до знецінення)	**8 852 000**	**100**	**6 588 743**	**100**

Станом на 31 грудня 2017 року загальна сума кредитів та авансів клієнтів (до знецінення) 10 найбільших позичальників Групи становила 767 097 тисяч гривень (на 31 грудня 2016 року - 775 975 тисяч гривень) або 9% від кредитного портфеля до знецінення (на 31 грудня 2016 року -12%).

Станом на 31 грудня 2017 року заборгованість за кредитами та авансами клієнтам у сумі 229 731 тисячі гривень (на 31 грудня 2016 року – 124 463 тисячі гривень) була забезпечена депозитами у сумі 270 200 тисяч гривень (на 31 грудня 2016 року –157 990 тисяч гривень). Див. Примітку 17.

Нижче подано інформацію про заставу станом на 31 грудня 2017 року:

У тисячах гривень	**Кредити юридичним особам**	**Кредити на автомобілі**	**Споживчі кредити**	**Іпотечні кредити**	**Всього**
Незабезпечені кредити	772 599	158 938	563 164	164 828	1 659 529
Кредити, забезпечені:					
- грошовими депозитами	229 304	-	427	-	229 731
- об'єктами житлової нерухомості	120 979	-	511	668 252	789 742
- іншими об'єктами нерухомості	2 056 241	-	928	45 888	2 103 057
- іншими активами	2 003 677	2 062 610	1 108	2 546	4 069 941
Всього кредитів та авансів клієнтам (до знецінення)	**5 182 800**	**2 221 548**	**566 138**	**881 514**	**8 852 000**

9 Кредити та аванси клієнтам (продовження)

Нижче подано інформацію про заставу станом на 31 грудня 2016 року:

У тисячах гривень	**Кредити юридичним особам**	**Кредити на автомобілі**	**Споживчі кредити**	**Іпотечні кредити**	**Всього**
Незабезпечені кредити	451 564	236 262	297 900	195 223	1 180 949
Кредити, забезпечені:					-
- грошовими депозитами	123 864	-	598	-	124 462
- об'єктами житлової нерухомості	64 445	-	866	457 512	522 823
- іншими об'єктами нерухомості	1 768 625	-	1 490	45 954	1 816 069
- іншими активами	1 516 098	1 418 162	266	9 914	2 944 440
Всього кредитів та авансів клієнтам (до знецінення)	**3 924 596**	**1 654 424**	**301 120**	**708 603**	**6 588 743**

Інші активи в основному включають обладнання, інше рухоме майно та майнові права на майбутнє нерухоме майно. В наведеній вище інформації вказана балансова заборгованість по кредиту чи справедлива вартість прийнятого забезпечення станом на 31 грудня в залежності від того, яка з цих сум виявиться меншою; залишок суми включається до складу незабезпечених кредитів. Балансова сума кредитів розподілена на основі ліквідності активів, прийнятих до забезпечення по кредиту.

Нижче поданий аналіз кредитів за кредитною якістю станом на 31 грудня 2017 року:

У тисячах гривень	**Кредити юридичним особам**	**Кредити на автомобілі**	**Інші споживчі кредити**	**Іпотечні кредити**	**Всього**
Не прострочені та не знецінені	**4 644 394**	**2 096 040**	**493 230**	**600 894**	**7 834 558**
Прострочені, але не знецінені					
- прострочені менше ніж 30 днів	31 263	15 650	21 185	4 492	72 590
- прострочені від 30 до 90 днів	5 074	12 204	10 573	1 972	29 823
- прострочені від 91 до 180 днів	1	-	414	-	415
- прострочені від 181 до 360 днів	12	-	119	-	131
- прострочені більше 360 днів	3	-	87	1 034	1 124
Всього прострочених, але не знецінених	**36 353**	**27 854**	**32 378**	**7 498**	**104 083**
Кредити, визнані окремо як знецінені					
- не прострочені	120 651	5 941	4 373	57 974	188 939
- прострочені менше ніж 30 днів	658	679	178	171	1 686
- прострочені від 30 до 90 днів	1 406	594	438	3 473	5 911
- прострочені від 91 до 180 днів	14 259	10 648	17 937	4 524	47 368
- прострочені від 181 до 360 днів	43 176	16 386	7 975	7 479	75 016
- прострочені більше 360 днів	321 903	63 406	9 629	199 501	594 439
Всього кредитів, визнаних як знецінені	**502 053**	**97 654**	**40 530**	**273 122**	**913 359**
Мінус: резерви на знецінення	**(444 418)**	**(123 602)**	**(115 399)**	**(251 211)**	**(934 630)**
Всього кредитів та авансів клієнтам	**4 738 382**	**2 097 946**	**450 739**	**630 303**	**7 917 370**

9 Кредити та аванси клієнтам (продовження)

Група класифікує кредити та аванси клієнтам за кредитною якістю на підставі фінансового стану боржника та стану обслуговування заборгованості.

Нижче поданий аналіз кредитів за кредитною якістю станом на 31 грудня 2016 року:

У тисячах гривень	**Кредити юридичним особам**	**Кредити на автомобілі**	**Інші споживчі кредити**	**Іпотечні кредити**	**Всього**
Не прострочені та не знецінені	**3 326 633**	**1 490 312**	**248 973**	**383 758**	**5 449 676**
Прострочені, але не знецінені					
- прострочені менше ніж 30 днів	2 078	17 816	5 998	2 978	28 870
- прострочені від 30 до 90 днів	3 371	7 169	4 078	5 300	19 918
- прострочені від 91 до 180 днів	814	-	209	281	1 304
- прострочені від 181 до 360 днів	398	-	191	-	589
- прострочені більше 360 днів	71	-	908	2 098	3 077
Всього прострочених, але не знецінених	**6 732**	**24 985**	**11 384**	**10 657**	**53 758**
Кредити, визнані окремо як знецінені					
- не прострочені	182 493	5 045	2 376	56 920	246 834
- прострочені менше ніж 30 днів	1 816	643	383	515	3 357
- прострочені від 30 до 90 днів	3 600	1 034	100	12 980	17 714
- прострочені від 91 до 180 днів	22 871	4 984	3 033	6 959	37 847
- прострочені від 181 до 360 днів	2 744	11 234	3 227	11 074	28 279
- прострочені більше 360 днів	377 707	116 187	31 644	225 740	751 278
Всього кредитів, визнаних як знецінені	**591 231**	**139 127**	**40 763**	**314 188**	**1 085 309**
Мінус: резерви на знецінення	**(443 672)**	**(148 832)**	**(74 292)**	**(247 990)**	**(914 786)**
Всього кредитів та авансів клієнтам	**3 480 924**	**1 505 592**	**226 828**	**460 613**	**5 673 957**

Група застосувала методику розрахунку резервів щодо кредитного портфелю відповідно до МСБО 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка» та створила резерви на покриття збитків за індивідуально знеціненими кредитами та збитків від знецінення груп кредитів, які, ґрунтуючись на досвіді минулих подій для кредитів з подібними характеристиками, були понесені, але які ще можна конкретно співставити з будь-яким окремим кредитом у кредитному портфелі до звітної дати. Політика Групи передбачає віднесення кожного кредиту до категорії не прострочених та не знецінених, поки не буде отримане об'єктивне свідчення того, що кредит є знеціненим.

9 Кредити та аванси клієнтам (продовження)

Прострочені, але не знецінені кредити – це передусім забезпечені заставою кредити, справедлива вартість застави за якими покриває прострочені процентні платежі та виплати основної суми. Суми, обліковані як прострочені, але не знецінені, являють собою весь залишок за такими кредитами, а не лише прострочені суми окремих платежів.

Фінансовий вплив забезпечення представлено шляхом окремого розкриття його вартості для (і) активів, забезпечення за якими та інші заходи покращення якості кредиту перевищують його балансову вартість (активи з надлишковим забезпеченням) та (іі) активів, забезпечення за якими та інші заходи покращення якості кредиту дорівнює їх балансовій вартості, або забезпечення за якими та інші заходи покращення якості кредиту менші їх (активи з недостатнім забезпеченням). Поданий нижче аналіз здійснений лише для кредитів, знецінення за якими визначається на індивідуальній основі.

Вплив забезпечення за індивідуально знеціненими кредитами станом на 31 грудня 2017 року:

	Активи з надлишковим забезпеченням		**Активи з недостатнім забезпеченням**	
У тисячах гривень	**Балансова вартість активу**	**Справедлива вартість забезпечення**	**Балансова вартість активу**	**Справедлива вартість забезпечення**
Кредити юридичним особам	75 394	104 498	121 635	110 561
Іпотечні кредити	16 641	24 208	20 871	13 603
Споживчі кредити	928	1 026	26	-
Кредити на автомобілі	-	-	3 505	3 371
Всього	**92 963**	**129 732**	**146 037**	**127 535**

Вплив забезпечення за індивідуально знеціненими кредитами станом на 31 грудня 2016 року:

	Активи з надлишковим забезпеченням		**Активи з недостатнім забезпеченням**	
У тисячах гривень	**Балансова вартість активу**	**Справедлива вартість забезпечення**	**Балансова вартість активу**	**Справедлива вартість забезпечення**
Кредити юридичним особам	82 763	136 127	174 394	133 922
Іпотечні кредити	13 154	21 466	62 330	50 009
Споживчі кредити	-	-	1 391	1 200
Всього	**95 917**	**157 593**	**238 115**	**185 131**

Стосовно решти кредитів, по яких не були виявлені індивідуальні ознаки зменшення корисності, справедлива вартість застави оцінюється на момент її отримання та в подальшому постійно коригується один раз в рік врахуванням змін вартості відповідно до значних змін ринкових показників ціни у випадку нерухомості або застави інших активів, згідно з політикою або процедурами Групи.

Справедлива вартість забезпечення – це сума, на яку можна обміняти актив під час здійснення угоди на загальних умовах між добре обізнаними непов'язаними сторонами, що діють на добровільних засадах, із врахуванням дисконтування в часі, необхідному на її стягнення та реалізацію. Дана вартість враховує можливі витрати, що пов'язані із примусовим поверненням заборгованості шляхом звернення стягнення на предмет застави: судові витрати, витрати на реалізацію застави та інші витрати від примусового повернення заборгованості шляхом звернення стягнення на заставне майно.

9 Кредити та аванси клієнтам (продовження)

Справедлива вартість об'єктів нерухомості враховує актуальні експертні висновки проведені суб'єктом оціночної діяльності у відповідності до укладених договорів або оцінювачем майна - працівником Групи, що має кваліфікаційне свідоцтво оцінювача, які не є пов'язаними з Групою особами (афілійованими, спорідненими, асоційованими), відповідно до законодавства.

Політика та процедури Групи щодо кредитного ризику викладені у примітці 32. Максимальний рівень кредитного ризику представляє балансова вартість кредитів та авансів на відповідну звітну дату.

Далі представлено опис застави та інших засобів підвищення якості кредитів та авансів.

Група приймає такі основні види забезпечення:
- сектор кредитування фізичних осіб – іпотека житла та автомобілі;
- сектор кредитування юридичних осіб та промислові компанії – застава корпоративного майна такого як приміщення, акції, дебіторська заборгованість, гарантії третіх осіб;
- сектор комерційної нерухомості – застава нерухомості, під яку отримують фінансування.

Хоча застава може бути важливим фактором зниження кредитного ризику, політика Групи передбачає надання кредитів виходячи, перш за все, з платоспроможності клієнта, а не з вартості запропонованого забезпечення. Залежно від стану клієнта та виду банківського продукту, кредити можуть надаватись без забезпечення.

До складу кредитів включено дебіторську заборгованість за фінансовою орендою. Далі в таблиці наведено узгодження між валовими інвестиціями в оренду та теперішньою вартістю мінімальних орендних платежів станом на 31 грудня 2017 року:

у тисячах гривень	**Валові інвестиції в оренду**	**Теперішня вартість мінімальних орендних платежів**	**Нереалізовані фінансові доходи**
Дебіторська заборгованість за фінансовою орендою			
- до 1 року	126 355	92 874	33 481
- від 1 до 5 років	152 526	117 799	34 727
- понад 5 років	3 588	2 592	996
Мінус: резерви на знецінення	**(5 065)**	**(5 065)**	**-**
Разом після вирахування резерву на знецінення	**277 404**	**208 200**	**69 204**

Нижче подано узгодження між валовими інвестиціями в оренду та теперішньою вартістю мінімальних орендних платежів станом на 31 грудня 2016 року:

у тисячах гривень	**Валові інвестиції в оренду**	**Теперішня вартість мінімальних орендних платежів**	**Нереалізовані фінансові доходи**
Дебіторська заборгованість за фінансовою орендою			
- до 1 року	5 746	2 325	3 421
- від 1 до 5 років	15 133	6 585	8 548
- понад 5 років	4 155	2 710	1 445
Мінус: резерви на знецінення	**(209)**	**(209)**	**-**
Разом після вирахування резерву на знецінення	**24 825**	**11 411**	**13 414**

9 Кредити та аванси клієнтам (продовження)

Активи Групи, розташовані в АР Крим та на непідконтрольних урядові Україні територіях на сході України (частина Донецької та Луганської областей), включають кредити та аванси клієнтам:

У тисячах гривень	**31 грудня 2017 року**	**31 грудня 2016 року**
у Донецькій та Луганській областях		
- заборгованість за кредитами	24 287	91 309
- резерв під збитки за кредитами	(24 287)	(87 136)
- кредити після знецінення	-	4 173
в АР Крим		
- заборгованість за кредитами	34 803	75 133
- резерв під збитки за кредитами	(34 532)	(74 569)
- кредити після знецінення	271	564

Інформацію про розрахункову справедливу вартість кожного класу кредитів та авансів клієнтам подано у Примітці 35. Аналіз кредитів та авансів клієнтам за процентними ставками поданий у Примітці 32. Інформація про залишки за операціями з пов'язаними сторонами наведена в Примітці 37.

10 Інвестиційні цінні папери для подальшого продажу

У тисячах гривень	**2017 рік**	**2016 рік**
Державні облігації України	1 924 295	1 435 825
Акції компаній	30	30
Всього інвестиційних цінних паперів для подальшого продажу	**1 924 325**	**1 435 855**

Станом на 31 грудня 2017, суверенний рейтинг України присвоєний рейтинговою агенцією Standard & Poor's був встановлений на рівні B- (31 грудня 2016: B-).

Нижче поданий аналіз боргових цінних паперів за кредитною якістю станом на 31 грудня 2017 року:

У тисячах гривень	**Державні облігації України**	**Облігації компаній**	**Всього**
Не прострочені та не знецінені			
- Уряд України	1 924 295	-	1 924 295
Всього не прострочених та не знецінених	1 924 295	-	1 924 295
Знецінені			
- Без рейтингу	-	23 261	23 261
Всього знецінених	**-**	**23 261**	**23 261**
Мінус: резерви на знецінення	**-**	**(23 261)**	**(23 261)**
Всього боргових цінних паперів для подальшого продажу	**1 924 295**	**-**	**1 924 295**

Нижче поданий аналіз боргових цінних паперів за кредитною якістю станом на 31 грудня 2016 року:

У тисячах гривень	**Державні облігації України**	**Облігації компаній**	**Всього**
Не прострочені та не знецінені			
- Уряд України	1 435 825	-	1 435 825
Всього не прострочених та не знецінених	1 435 825	-	1 435 825
Знецінені			
- Без рейтингу	-	23 261	23 261
Всього знецінених	**-**	**23 261**	**23 261**
Мінус: резерви на знецінення	**-**	**(23 261)**	**(23 261)**
Всього боргових цінних паперів для подальшого продажу	**1 435 825**	**-**	**1 435 825**

Основний фактор, який враховує Група при визначенні того, чи є борговий цінний папір знеціненим, – це його прострочений статус. На підставі цього, Група проводить наведений вище аналіз за строками прострочення боргових цінних паперів, які окремо були визначені як знецінені. Боргові цінні папери є незабезпеченими.

Аналіз процентних ставок інвестиційних цінних паперів для подальшого продажу наданий в Примітці 32.

11 Інвестиційні цінні папери в портфелі до погашення

У тисячах гривень	**2017 рік**	**2016 рік**
Державні облігації України	1 185 365	1 712 872
Всього інвестиційних цінних паперів до погашення	**1 185 365**	**1 712 872**

Станом на 31 грудня 2017, суверенний рейтинг України присвоєний рейтинговою агенцією Standard & Poor's був встановлений на рівні B- (31 грудня 2016: B-).

Станом на 31 грудня 2017 року державні облігації справедливою вартістю 57 684 тисяч гривень були надані в забезпечення під кредит Німецько-Українського Фонду (див. Примітку 18).

Інформацію про розрахункову справедливу вартість інвестиційних цінних паперів подано у Примітці 35. Аналіз інвестиційних цінних паперів за процентними ставками поданий у Примітці 32.

12 Інвестиційна нерухомість

У тисячах гривень	**Прим.**	**2017 рік**	**2016 рік**
Інвестиційна нерухомість за справедливою вартістю на 1 січня		**10 711**	**8 928**
Переведення з нерухомості зайнятої Групою	13	6 607	4 037
Переведення до нерухомості зайнятої Групою	13	(2 726)	(2 228)
Інше коректування вартості		-	(26)
Інвестиційна нерухомість за справедливою вартістю на 31 грудня		**14 592**	**10 711**

Станом на 31 грудня 2017 року та 31 грудня 2016 року інвестиційна нерухомість включає комерційні приміщення, що утримуються Групою з метою отримання орендного доходу, переведені з категорії приміщення та вдосконалення орендованого майна.

Інформація про дохід від оперативної оренди наведена у Примітці 27.

Справедлива вартість інвестиційної нерухомості Групи станом на 31 грудня 2017 року та на 31 грудня 2016 року була визначена на підставі звітів внутрішнього оцінювача, який володіє відповідною професійною кваліфікацією і має актуальний досвід оцінки майна з аналогічним розташуванням та категорією. В основу оцінки була покладена ринкова вартість активів.

Оскільки станом на 31 грудня 2017 року та на 31 грудня 2016 року різниця між балансовою та ринковою вартістю будівель виявилась неістотною, переоцінка не проводилася.

13 Приміщення, вдосконалення орендованого майна, обладнання та нематеріальні активи

	Прим.	Приміщення та вдосконалення орендованого майна	Комп'ютери та обладнання	Системи безпеки, меблі та пристосування	Транспортні засоби	Незавершене будівництво	Всього приміщень, вдосконалень орендованого майна та обладнання	Ліцензії на комп'ютерне програмне за-безпечення	Всього
У тисячах гривень									
Первісна вартість на 1 січня 2016 року		318 824	238 194	102 964	22 880	6 815	689 677	128 855	818 532
Накопичена амортизація		(34 298)	(137 052)	(52 118)	(9 510)	-	(232 978)	(68 962)	(301 940)
Залишкова вартість на 1 січня 2016 р.		**284 526**	**101 142**	**50 846**	**13 370**	**6 815**	**456 699**	**59 893**	**516 592**
Надходження		12 622	106 762	48 196	8 232	29 474	205 286	27 766	233 052
Переведення до іншої категорії - первісна вартість		-	(5 421)	12 236	-	(6 815)	-	-	-
Переведення до іншої категорії - накопичена амортизація		-	5 391	(5 391)	-	-	-	-	-
Вибуття - первісна / переоцінена вартість		(4 068)	(4 340)	(9 167)	(1 617)	-	(19 192)	(3 256)	(22 448)
Вибуття - накопичена амортизація		3 284	4 266	7 026	1 283		15 859	3 121	18 980
Амортизаційні відрахування	28	(10 691)	(25 730)	(17 935)	(3 358)	-	(57 714)	(26 195)	(83 909)
Переведення до інвестиційної нерухомості	12	(4 037)	-	-	-	-	(4 037)	-	(4 037)
Переведення з інвестиційної нерухомості	12	2 228	-	-	-	-	2 228	-	2 228
Залишкова вартість на 31 грудня 2016 р.		**283 864**	**182 070**	**85 811**	**17 910**	**29 474**	**599 129**	**61 329**	**660 458**
Первісна вартість на 31 грудня 2016 р.		325 569	335 195	154 229	29 495	29 474	873 962	153 365	1 027 327
Накопичена амортизація		(41 705)	(153 125)	(68 418)	(11 585)	-	(274 833)	(92 036)	(366 869)
Залишкова вартість на 31 грудня 2016 р.		**283 864**	**182 070**	**85 811**	**17 910**	**29 474**	**599 129**	**61 329**	**660 458**
Надходження		29 523	106 183	101 524	12 029	5 288	254 547	53 184	307 731
Переведення до іншої категорії – первісна вартість		11 517	-	16 639	-	(28 578)	(422)	422	-
Вибуття - первісна / переоцінена вартість		(22 232)	(11 233)	(8 532)	-	-	(41 997)	- (1 628)	- (43 625)
Вибуття - накопичена амортизація		4 993	10 887	6 258	-	-	22 138	1 626	23 764
Амортизаційні відрахування	28	(12 332)	(36 720)	(26 366)	(4 669)	-	(80 087)	(30 378)	(110 465)
Переведення до інвестиційної нерухомості	12	(6 607)	-	-	-	-	(6 607)	-	(6 607)
Надання у фінансовий лізинг		-	-	-	-	(471)	(471)	-	(471)
Переведення з інвестиційної нерухомості	12	2 726	-	-	-	-	2 726	-	2 726
Залишкова вартість на 31 грудня 2017 р.		**291 452**	**251 187**	**175 334**	**25 270**	**5 713**	**748 956**	**84 555**	**833 511**
Первісна вартість на 31 грудня 2017 р.		340 496	430 145	263 860	41 524	5 713	1 081 738	205 343	1 287 081
Накопичена амортизація		(49 044)	(178 958)	(88 526)	(16 254)	-	(332 782)	(120 788)	(453 570)
Залишкова вартість на 31 грудня 2017 р.		**291 452**	**251 187**	**175 334**	**25 270**	**5 713**	**748 956**	**84 555**	**833 511**

13 Приміщення, вдосконалення орендованого майна, обладнання та нематеріальні активи (продовження)

Станом на 31 грудня 2017 року первісна вартість повністю замортизованого обладнання, яке до цього часу використовується, становить 94 877 тисяч гривень (на 31 грудня 2016 року – 77 506 тисяч гривень), а первісна вартість повністю замортизованих нематеріальних активів, які до цього часу використовуються 20 056 тисяч гривень (на 31 грудня 2016 року - 22 866 тисячі гривень).

Станом на 31 грудня 2017 року та 31 грудня 2016 року Група не має: основних засобів, стосовно яких є передбачені законодавством України обмеження щодо володіння, користування та розпорядження; основних засобів та нематеріальних активів оформлених у заставу. Однак існують обмеження прав власності щодо ліцензій на комп'ютерне програмне забезпечення, яке використовується Групою.

Власні будівлі були оцінені за ринковою вартістю станом на 31 грудня 2017 року. Оскільки, станом на 31 грудня 2017 року та 31 грудня 2016 року різниця між балансовою та ринковою вартістю будівель виявилась неістотною, переоцінка не проводилася. Оцінка була проведена порівняльним методом внутрішнім оцінювачем, який має відповідну професійну кваліфікацію та досвід проведення оцінки основних засобів аналогічного розташування та категорії. Для кожного об'єкта нерухомості були відібрані від чотирьох до п'яти об'єктів для порівняння на основі наступних критеріїв: місце розташування, тип, стан і розмір. Коригування були застосовані до ціни, що становить пропозицію, а не реальну суму угоди (коригування на торг), розташування, розмір, поверх і стан та інші коригування. Коригування на торг застосовуються внутрішнім оцінювачем, як правило , в діапазоні від 10% до 15%. Інші коригування, що застосовувалися внутрішнім оцінювачем, як правило, перебували в діапазоні від 10% до 15%. Оцінювач використовував виключно порівняльний метод для оцінки всіх об'єктів основних засобів.

Справедлива вартість будівель Групи класифікується до 3-го рівня ієрархії справедливої вартості.

У разі якщо б активи були відображені за вартістю придбання за вирахуванням амортизації, балансова вартість приміщень та вдосконалень орендованого майна станом на 31 грудня 2017 року становила би 149 150 тисяч гривень (на 31 грудня 2016 року - 159 181 тисяч гривень).

14 Інші фінансові активи

У тисячах гривень	**2017 рік**	**2016 рік**
Дебіторська заборгованість за операціями з клієнтами та банками та інше	18 458	20 535
Дебіторська заборгованість за операціями з платіжними картками	14 674	6 705
Нараховані доходи до отримання	6 410	11 922
Готівкові кошти, наявність яких є непідтвердженою	3 733	4 780
Резерв під знецінення	(8 587)	(13 831)
Всього інших фінансових активів	**34 688**	**30 111**

Нижче поданий аналіз зміни резерву під знецінення інших фінансових активів протягом 2017 року:

У тисячах гривень	**Нараховані доходи до отримання**	**Готівкові кошти, наявність яких є непідтвердженою**	**Дебіторська заборгованість за операціями з клієнтами та банками**	**Всього**
Резерв на знецінення станом на 1 січня 2017 року	**9 051**	**4 780**	**-**	**13 831**
Резерв на знецінення протягом року	577	(1 036)	320	(139)
Суми, списані протягом року як безнадійні	(5 094)	(12)	-	(5 106)
Курсові різниці	-	1	-	1
Резерв на знецінення на 31 грудня 2017 року	**4 534**	**3 733**	**320**	**8 587**

Нижче поданий аналіз зміни резерву під знецінення інших фінансових активів протягом 2016 року:

У тисячах гривень	**Нараховані доходи до отримання**	**Готівкові кошти, наявність яких є непідтвердженою**	**Всього**
Резерв на знецінення станом на 1 січня 2016 року	**8 800**	**1 030**	**9 830**
Резерв на знецінення протягом року	663	3 733	4 396
Суми, списані протягом року як безнадійні	(412)	-	(412)
Курсові різниці	-	17	17
Резерв на знецінення на 31 грудня 2016 року	**9 051**	**4 780**	**13 831**

14 Інші фінансові активи (продовження)

Нижче поданий аналіз інших фінансових активів за кредитною якістю станом на 31 грудня 2017 року:

У тисячах гривень	**Нараховані доходи до отримання**	**Дебіторська заборгованість за розрахунками з клієнтами та банками**	**Дебіторська заборгованість за операціями з платіжними картками**	**Готівкові кошти, наявність яких є непідтвердженою**	**Всього**
Не прострочені та не знецінені	1 186	18 138	14 674	-	**33 998**
Всього не прострочених та не знецінених	**1 186**	**18 138**	**14 674**	**-**	**33 998**
Дебіторська заборгованість, визнана окремо як знецінена					
- не прострочена	-	320	-	3 733	4 053
- із затримкою платежу до 30 днів	77	-	-	-	77
- із затримкою платежу від 31 до 90 днів	477	-	-	-	477
- із затримкою платежу від 91 до 180 днів	552	-	-	-	552
- із затримкою платежу від 181 до 360 днів	1 313	-	-	-	1 313
- із затримкою платежу більше 360 днів	2 805	-	-	-	2 805
Всього індивідуально знецінених (загальна сума)	5 224	320	-	3 733	9 277
За мінусом резерву під знецінення	**(4 534)**	**(320)**	**-**	**(3 733)**	**(8 587)**
Всього інших фінансових активів	**1 876**	**18 138**	**14 674**	**-**	**34 688**

Нижче поданий аналіз інших фінансових активів за кредитною якістю станом на 31 грудня 2016 року:

У тисячах гривень	**Нараховані доходи до отримання**	**Дебіторська заборгованість за розрахунками з клієнтами та банками**	**Дебіторська заборгованість за операціями з платіжними картками**	**Готівкові кошти, наявність яких є непідтвердженою**	**Всього**
Не прострочені та не знецінені	2 429	20 535	6 705	-	**29 669**
Всього не прострочених та не знецінених	**2 429**	**20 535**	**6 705**	**-**	**29 669**
Дебіторська заборгованість, визнана окремо як знецінена					
- не прострочена	-	-	-	4 780	4 780
- із затримкою платежу до 30 днів	425	-	-	-	425
- із затримкою платежу від 31 до 90 днів	273	-	-	-	273
- із затримкою платежу від 91 до 180 днів	328	-	-	-	328
- із затримкою платежу від 181 до 360 днів	793	-	-	-	793
- із затримкою платежу більше 360 днів	7 674	-	-	-	7 674
Всього індивідуально знецінених (загальна сума)	9 493	-	-	4 780	14 273
За мінусом резерву під знецінення	**(9 051)**	**-**	**-**	**(4 780)**	**(13 831)**
Всього інших фінансових активів	**2 871**	**20 535**	**6 705**	**-**	**30 111**

Основними чинниками, які Група бере до уваги при розгляді питання про знецінення дебіторської заборгованості, є її прострочений статус. На підставі цього, Група підготувала представлений вище аналіз за термінами затримки платежу дебіторської заборгованості, яка в індивідуальному порядку визначена як знецінена. Інша дебіторська заборгованість загалом не має забезпечення.

Інформація про операції з пов'язаними сторонами представлена в Примітці 37.

15 Інші нефінансові активи

У тисячах гривень	**2017 рік**	**2016 рік**
Передоплата за товари та незавершене будівництво	48 504	67 751
Передплачені витрати	32 864	27 562
Передоплата за послуги	13 404	9 058
Товарно-матеріальні запаси	8 647	6 010
Заставне майно, що перейшло у власність Групи та активи на продаж	1 612	1 712
Дебіторська заборгованість за розрахунками з працівниками банку та інше	1 609	1 711
Передоплата з податків, крім податку на прибуток	229	293
Резерв під знецінення інших нефінансових активів	(5 280)	(8 449)
Всього інших нефінансових активів	**101 589**	**105 648**

16 Заборгованість перед іншими банками

У тисячах гривень	**2017 рік**	**2016 рік**
Кореспондентські рахунки та рахунки «овернайт» інших банків	1 431 054	919 366
Строкові депозити та кредити від інших банків	456 881	377 802
Всього заборгованості перед іншими банками	**1 887 935**	**1 297 168**

Станом на 31 грудня 2017 року до складу строкових депозитів та кредитів входили 263 436 тисяч гривень (на 31 грудня 2016 року - 332 764 тисячі гривень), отримані від PKO BP S.A., а також кореспондентські рахунки та депозити «овернайт» інших банків включали 749 221 тисяч гривень (на 31 грудня 2016 року - 624 408 тисячі гривень) залишків по рахунках PKO BP S.A.

Станом на 31 грудня 2017 року Група надала наступні активи та пайові цінні папери в якості застави за кредитом:

- Майнові права на грошові кошти та депозити, розміщені в Банку в розмірі 1 758 тисяч гривень (31 грудня 2016: 2 101 тисяч гривень);
- 100% прав Банку на участь в дочірній компанії , (31 грудня 2016 року: 100%);
- Права власності за кредитами, придбаними дочірньою компанією Банку в розмірі 60 729 тисяч гривень (31 грудня 2016: 79 361 тисяч гривень).

Інформацію про справедливу вартість кожного класу заборгованості перед іншими банками подано у Примітці 35. Аналіз заборгованості перед іншими банками за процентними ставками наведено в Примітці 32. Інформацію про залишки за операціями з пов'язаними сторонами подано в Примітці 37.

17 Кошти клієнтів

У тисячах гривень	2017 рік	2016 рік
Юридичні особи		
- Поточні/розрахункові рахунки	4 076 017	3 044 170
- Строкові депозити	1 841 486	1 245 031
Фізичні особи		
- Поточні рахунки/рахунки до запитання	1 683 617	1 107 119
- Строкові депозити	3 291 512	2 774 543
Всього коштів клієнтів	**10 892 632**	**8 170 863**

Розподіл коштів клієнтів за галузями економіки наведено нижче:

	2017 рік		2016 рік	
У тисячах гривень	**Сума**	**%**	**Сума**	**%**
Фізичні особи	4 975 129	46	3 881 662	48
Виробництво	1 192 681	11	1 017 188	12
Торгівля	1 157 986	11	768 940	9
Інші послуги	1 225 817	11	721 936	9
Фінансові послуги	760 798	7	481 474	6
Нерухомість	454 736	4	391 294	5
Сільське господарство	230 564	2	165 613	2
Транспорт та зв'язок	176 195	2	130 883	2
Інше	718 726	6	611 873	7
Всього коштів клієнтів	**10 892 632**	**100**	**8 170 863**	**100**

Станом на 31 грудня 2017 року Група мала 114 клієнтів (на 31 грудня 2016 року – 74 клієнти) із залишками на рахунках понад 10 000 тисяч гривень кожний. Загальна сума коштів на рахунках цих клієнтів становила 2 951 936 тисячі гривень у еквіваленті (на 31 грудня 2016 року – 1 809 040 тисяч гривень), або 27% (на 31 грудня 2016 року - 22%) від загального обсягу коштів клієнтів.

Станом на 31 грудня 2017 року кошти клієнтів включають депозити у сумі 10 914 тисяч гривень (на 31 грудня 2016 року - 6 459 тисяч гривень), розміщені як забезпечення за гарантіями наданими. Див. Примітку 34.

Станом на 31 грудня 2017 року поточні рахунки фізичних осіб включають передоплати за кредитними угодами, термін сплати яких не настав, в сумі 105 861 тисяч гривень (на 31 грудня 2016 року - 60 337 тисяч гривень).

Станом на 31 грудня 2017 року до складу коштів клієнтів входять депозити в сумі 270 200 тисяч гривень (на 31 грудня 2016 року - 157 990 тисяч гривень), що являють собою забезпечення наданих кредитів клієнтам у загальній сумі 229 731 тисяч гривень (на 31 грудня 2016 року - 124 463 тисячі гривень). Див. Примітку 9.

Інформацію про справедливу вартість кожного класу коштів клієнтів подано у Примітці 35. Аналіз коштів клієнтів за процентними ставками поданий у Примітці 32. Інформація про залишки за операціями з пов'язаними сторонами наведена в Примітці 37.

18 Кошти інших фінансових організацій

У тисячах гривень	Прим.	2017 рік	2016 рік
Німецько-Український Фонд		102 465	-
Інше	37	5 400	-
Всього коштів інших фінансових організацій		**107 865**	**-**

У жовтні 2017 році Група отримала кредит терміном на два роки від Німецько - Українського фонду (НУФ) у розмірі 100 000 тисяч гривень під ставку UIRD 3 міс. (UIRD - Ukrainian Index of Retail Deposit Rates), помножений на коефіцієнт 0.9, що становить 12.123% станом на 31 грудня 2017 року. Відповідно до угоди кошти спрямовуються на кредитування малих і середніх підприємств у рамках програми Фонду щодо підтримки малого та середнього бізнесу в Україні.

Нараховані процентні витрати протягом 2017 року склали 2 715 тисяч гривень сплата процентів не здійснювалась.

Група надала у заставу за отриманим кредитом облігації внутрішньої державної позики загальною номінальною вартістю 55 556 тисяч гривень, справедлива вартість облігацій наданих як забезпечення станом на 31 грудня 2017 становить 57 684 тисяч гривень (див. Примітку 11).

Категорія інше включає включає кредит отриманий від компанії під спільним контролем (див. Примітку 37).

Станом на 31 грудня 2017 року Група виконувала ковенанти за кредитом, отриманим від НУФ.

19 Випущені боргові цінні папери

У 2017 році Група здійснила розміщення 250 000 штук облігацій загальною номінальною вартістю 250 000 тисяч гривень, а також викупила 245 300 штук облігації загальною номінальною вартістю 245 300 тисяч гривень. Банк може продати викуплені облігації в будь-який момент часу. Станом на дату випуску цієї консолідованої звітності ці облігації перебували в обігу та були включені до біржового списку таких фондових бірж: ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "УКРАЇНСЬКА БІРЖА" та ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ФОНДОВА БІРЖА «ПЕРСПЕКТИВА».

На 31 грудня 2017 року зобов'язання Групи за емітованими облігаціями у номінальній вартості склало 4 700 тисяч гривень. Емісія вищезазначених облігацій була проведена у рамках зареєстрованого Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку проспекту емісії на загальну суму 500 000 тисяч гривень.

20 Інші фінансові зобов'язання

Інші фінансові зобов'язання включають наступні статті:

У тисячах гривень	Прим.	2017 рік	2016 рік
Інші нараховані зобов'язання		30 433	18 655
Кошти в розрахунках		24 533	22 918
Резерви під зобов'язання кредитного характеру	34	104	230
Кредиторська заборгованість за договором факторингу		-	18 714
Кошти ФГВФО для відшкодування вкладів інших банків		-	3 105
Інше		34	127
Всього інших фінансових зобов'язань		**55 104**	**63 749**

Резерв під зобов'язання кредитного характеру представляє собою спеціальні резерви, створені на випадок збитків, понесених по фінансових гарантіях і акредитивах, наданих клієнтам, фінансовий стан яких погіршився. Інформацію про справедливу вартість кожного класу інших фінансових зобов'язань подано у Примітці 35.

21 Інші нефінансові зобов'язання

Інші нефінансові зобов'язання включають наступні статті:

У тисячах гривень	**2017 рік**	**2016 рік**
Нараховані витрати на виплати працівникам	70 947	55 235
Резерви за іншими нефінансовими зобов'язаннями	9 313	2 929
Суми до сплати до Фонду гарантування вкладів фізичних осіб	8 592	6 990
Податки до сплати, крім податку на прибуток	5 928	6 196
Доходи майбутніх періодів	5 307	22 570
Інше	2 558	1 001
Всього інших нефінансових зобов'язань	**102 645**	**94 921**

Витрати на резерв за судовими позовами до банку склали у 2017 році 8 520 тисяч гривень (у 2016 році 2 606 тисячі гривень).

22 Субординований борг

У 2009 році Банк отримав від PKO BP S.A субординований борг у сумі 20 000 тисяч доларів США під процентну ставку 1-місячний Libor+6,5% річних. Договір був зареєстрований Національним банком України 9 листопада 2009 року. Борг був погашений згідно умов договору 6 листопада 2017 року.

У тисячах гривень	**2017 рік**	**2016 рік**
Залишок на 1 січня	**557 904**	**516 946**
Погашення субординованого боргу	(539 253)	-
Вплив зміни обмінних курсів іноземних валют	(4 856)	66 663
Процентні витрати нараховані	10 020	8 077
Виплачені проценти	(23 815)	(33 782)
Залишок на 31 грудня	**-**	**557 904**

23 Статутний капітал

У тисячах гривень, крім кількості акцій	Кількість зареєстрованих та випущених акцій	Номінальна сума	Всього
На 1 січня 2016 р.	191 896 946 916	1 918 969	1 918 969
На 31 грудня 2016 р.	224 896 946 916	2 248 969	2 248 969
На 31 грудня 2017 р.	224 896 946 916	2 248 969	2 248 969

Статутний капітал Банку складає 2 248 969 тисяч гривень (2016 рік – 2 248 969 тисяч гривень).

Станом на 31 грудня 2017 року загальна кількість випущених акцій за якими зареєстровані звіти про результат розміщення склала 224 896 946 916 (на 31 грудня 2016 року – 224 896 946 916) простих акцій номінальною вартістю 0,01 гривні за акцію. Усі прості акції мають рівні права при голосуванні.

Протягом 2015 року PKO BP SA придбав 33 000 000 000 акцій Банку загальною вартістю 330 000 тисяч гривень, сплативши номінальну вартість акцій (0,01 гривні за акцію). Станом на 31 грудня 2015 року відповідні зміни щодо збільшення розміру статутного капіталу не були внесені до Статуту Банку.

24 травня 2016 року у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань зареєстровано нову редакцію Статуту Банку, затверджену рішенням загальних зборів акціонерів банку від 27 квітня 2016 року.

Нова редакція Статуту прийнята у зв'язку, зокрема, із внесенням змін щодо збільшення статутного капіталу Банку з 1 918 969 тисяч гривень до 2 248 969 тисяч гривень.

Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку зареєстровано відповідний звіт про результати розміщення акцій нової емісії.

Станом на 31 грудня 2017 року усі прості акції були повністю оплачені та зареєстровані.

Далі подано інформацію про структуру акціонерів Групи:

Акціонер	2017 рік	2016 рік
PKO BP S.A.	99,63%	99,63%
Інші акціонери (резиденти та нерезиденти України)	0,37%	0,37%
Всього	**100,00%**	**100,00%**

Керівництво Банку володіє простими іменними акціями Банку в кількості 12 700 штук, загальною номінальною вартістю 127 грн., що складає 0,000006% у статутному капіталі Банку.

24 Інший сукупний дохід, відображений в компонентах капіталу

Нижче наведено аналіз іншого сукупного доходу за окремими статтями кожного компоненту власних коштів:

У тисячах гривень	**Резерви переоцінки цінних паперів для подальшого продажу**	**Резерви переоцінки основних засобів**	**Всього**
Рік, що закінчився 31 грудня 2016 року			
Інвестиції, для подальшого продажу:			
- Чиста зміна справедливої вартості інвестиційних цінних паперів, наявних для продажу	(13 731)	-	(13 731)
- Чиста зміна справедливої вартості інвестиційних цінних паперів, наявних для продажу, перенесена в чистий прибуток та збиток	7 806	-	7 806
Переоцінка основних засобів:			
- Переоцінка об'єктів, що виникає на дату переведення об'єктів з категорії нерухомості, зайнятої власником, до інвестиційної нерухомості	-	73	73
Всього іншого сукупний дохід	**(5 925)**	**73**	**(5 852)**
Рік, що закінчився 31 грудня 2017 року			
Інвестиції, для подальшого продажу:			
- Чиста зміна справедливої вартості інвестиційних цінних паперів, наявних для продажу	11 034	-	11 034
- Чиста зміна справедливої вартості інвестиційних цінних паперів, наявних для продажу, перенесена в чистий прибуток та збиток	2 406	-	2 406
Всього інший сукупний збиток	**13 440**	**-**	**13 440**

25 Процентні доходи та витрати

У тисячах гривень	**2017 рік**	**2016 рік**
Процентні доходи		
Кредити та аванси юридичним особам	657 599	573 574
Кредити та аванси фізичним особам	593 468	382 190
Інвестиційні цінні папери для подальшого продажу	163 136	155 439
Інвестиційні цінні папери до погашення	106 567	147 840
Заборгованість інших банків	6 325	12 311
Депозитні сертифікати Національного банку України	6 296	32 797
Цінні папери за справедливою вартістю, зміни якої відносяться на фінансовий результат	-	209
Всього процентних доходів	**1 533 391**	**1 304 360**
Процентні витрати		
Кошти фізичних осіб	254 791	254 722
Кошти юридичних осіб	155 261	115 983
Заборгованість перед іншими банками	35 297	60 931
Субординований борг	10 020	8 077
Випущені боргові цінні папери	1 836	-
Заборгованість перед Національним банком України	119	-
Інше	14	-
Всього процентних витрат	**457 338**	**439 713**
Чистий процентний дохід	**1 076 053**	**864 647**

Процентні доходи від знецінених фінансових активів в 2017 році становлять 56 053 тисяч гривень (в 2016 році - 90 990 тисяч гривень).

Інформація про процентні доходи та витрати за операціями з пов'язаними сторонами наведена в Примітці 37.

26 Комісійні доходи та витрати

У тисячах гривень	**2017 рік**	**2016 рік**
Комісійні доходи		
Розрахунково-касове обслуговування	367 146	264 610
Купівля та продаж іноземної валюти	91 788	67 969
За договорами-дорученнями з страховими компаніями	7 725	5 122
Гарантії надані та інші документарні операції	3 187	4 485
Інше	10 015	3 813
Всього комісійних доходів	**479 861**	**345 999**
Комісійні витрати		
Розрахунково-касове обслуговування	90 260	60 886
Отримані гарантії та інші документарні операції	680	1 527
Операції з цінними паперами	347	391
Інше	10	4
Всього комісійних витрат	**91 297**	**62 808**
Чистий комісійний дохід	**388 564**	**283 191**

Інформацію про комісійні доходи та витрати по операціях з пов'язаними сторонами наведено в Примітці 37.

27 Інші операційні доходи

У тисячах гривень	**2017 рік**	**2016 рік**
Позитивний результат від продажу основних засобів	9 427	843
Підтримка діяльності від компаній партнерів	8 215	1 106
Штрафи та пені отримані	5 738	4 381
Доходи від придбаної кредитної заборгованості	2 963	-
Дохід від оперативного лізингу	2 087	2 339
Відшкодування судових витрат	1 112	848
Доходи за операціями по фонду фінансування будівництва	380	1 292
Дохід від компенсацій страхових організацій	248	166
Зарахування в доходи залишків за операціями, по яких минув термін давності	147	1 431
Інше	928	914
Всього інших операційних доходів	**31 245**	**13 320**

28 Адміністративні та інші операційні витрати

У тисячах гривень	**Прим.**	**2017 рік**	**2016 рік**
Витрати, пов'язані з персоналом		363 768	293 078
Знос та амортизація приміщень, удосконалень орендованого майна, обладнання та нематеріальних активів	13	110 465	83 909
Ремонт та утримання приміщень та обладнання, супровід програмного забезпечення		103 483	90 694
Витрати на оперативну оренду приміщень		71 143	64 535
Комунальні витрати		39 706	34 105
Зв'язок		35 642	23 924
Відрахування до Фонду гарантування вкладів фізичних осіб		33 327	23 004
Професійні послуги		22 891	16 653
Охоронні послуги		21 462	12 165
Реклама та маркетинг		17 138	14 260
Податки, крім податку на прибуток		8 904	7 119
Витрати на відрядження		6 769	5 688
Доброчинність		1 173	876
Інше		47 070	37 634
Всього адміністративних та інших операційних витрат		**882 941**	**707 644**

Група не забезпечує працівникам інших окремих пенсій чи винагород у випадку припинення трудових відносин.

29 Податок на прибуток

(а) Компоненти витрат з податку на прибуток

Витрати з податку на прибуток складаються з таких компонентів:

У тисячах гривень	**2017 рік**	**2016 рік**
Поточний податок	85 604	69 508
Відстрочений податок	6 859	5 625
Витрати з податку на прибуток за рік	**92 463**	**75 133**

(б) Звірка сум податкових витрат і сум прибутку або збитку, помножених на відповідну ставку оподаткування

Більша частина доходів Групи оподатковується податком на прибуток за ставкою 18% (у 2016 році - 18%). Звірка очікуваних та фактичних податкових витрат наведена нижче.

У тисячах гривень	**2017 рік**	**2016 рік**
Прибуток до оподаткування	**476 991**	**276 183**
Теоретична сума податкових витрат/(кредиту) за чинною ставкою податку (2017 рік – 18%; 2016 рік - 18%)	85 858	49 713
Податковий ефект статей, які не вираховуються для цілей оподаткування або не включаються до оподатковуваної суми:		
- Дохід, що не визнається для цілей оподаткування	(1 475)	-
- Дохід, що визнається лише для цілей оподаткування		9 625
- Витрати, пов'язані з прощенням боргів та формуванням резервів, що не враховуються для цілей оподаткування	444	5 123
- Інші витрати, що не враховуються для цілей оподаткування	3 048	5 651
- Невизнаний відстрочений податковий актив дочірньої компанії Групи	1 871	2 427
- Вплив зміни підходів до визначення тимчасових різниць та інше	2 717	2 594
Витрати з податку на прибуток за рік	**92 463**	**75 133**

(в) Аналіз відстрочених податків за видами тимчасових різниць

Відмінності між українськими правилами оподаткування та МСФЗ призводять до виникнення певних тимчасових різниць між балансовою вартістю активів та зобов'язань для цілей фінансової звітності та їхньою податковою базою. Податковий вплив зміни цих тимчасових різниць зазначено нижче.

У тисячах гривень	**1 січня 2017 р.**	**Кредитовано/ (віднесено) на прибуток чи збиток за рік**	**31 грудня 2017 р.**
Податковий ефект тимчасових різниць, які зменшують/ (збільшують) суму оподаткування			
Приміщення та обладнання	17 128	239	17 367
Резерв на знецінення активів та інші втрати	8 254	(5 887)	2 367
Оцінка цінних паперів	1 211	(1 211)	-
Перенесені податкові збитки	9 999	1 872	11 871
Невизнаний податковий актив	(9 177)	(2 694)	(11 871)
Неамортизований дохід від початкового визнання фінансових інструментів	(822)	822	-
Чистий відстрочений податковий актив	**26 593**	**(6 859)**	**19 734**

29 Податок на прибуток (продовження)

У тисячах гривень	1 січня 2016р.	Кредитовано/ (віднесено) на прибуток чи збиток за рік	31 грудня 2016 р.
Податковий ефект тимчасових різниць, які зменшують/ (збільшують) суму оподаткування			
Приміщення та обладнання	15 314	1 814	17 128
Резерв на знецінення активів та інші втрати	14 482	(6 228)	8 254
Оцінка цінних паперів	2 422	(1 211)	1 211
Перенесені податкові збитки	8 068	1 931	9 999
Невизнаний податковий актив	(3 781)	(5 396)	(9 177)
Неамортизований дохід від початкового визнання фінансових інструментів	(4 287)	3 465	(822)
Чистий відстрочений податковий актив	**32 218**	**(5 625)**	**26 593**

Визнаний відстрочений податковий актив являє собою суму податку на прибуток, яка може бути зарахована проти майбутніх податків на прибуток, і відображається у звіті про фінансовий стан. Відстрочені активи з податку на прибуток визнаються лише тією мірою, в якій існує імовірність використання відповідного податкового кредиту. Оцінка майбутніх оподатковуваних прибутків та суми податкового кредиту, використання якого є можливим у майбутньому, базується на середньостроковому бізнес-плані, який готує керівництво, та результатах його екстраполяції на майбутні періоди. В основі бізнес-плану лежать очікування керівництва, що вважаються обґрунтованими за існуючих обставин. Враховуючи заплановані майбутні прибутки та те, що чинне українське податкове законодавство не встановлює обмежень на термін використання перенесених податкових збитків, керівництво вважає доцільним визнання відстроченого податкового активу.

30 Чистий та скоригований прибуток на акцію

Банк склав консолідовану і окрему фінансову звітність на 31 грудня 2017 р. та 31 грудня 2016 р. та за роки, що закінчилися на ці дати, згідно з МСФЗ 10 «Консолідована фінансова звітність» і МСБО 27 «Окрема фінансова звітність». Чистий прибуток на одну акцію розрахований і розкритий на основі консолідованої фінансової звітності, складеної згідно з МСФЗ. Протягом звітного періоду у Банку не було фінансових інструментів із коригуючим ефектом. Отже, чистий прибуток на одну акцію дорівнює скоригованому чистому прибутку на одну акцію.

Прибуток на акцію розраховується наступним чином:

У тисячах гривень	2017 рік	2016 рік
Прибуток за рік, що належить акціонерам - власникам простих акцій	384 528	201 050
Середньозважена кількість простих акцій (тисяч штук)	224 896 947	224 896 947
Чистий та скоригований прибуток на акцію, що належить акціонерам Групи (у гривнях на акцію)	**0,0017**	**0,0009**

31 Сегментний аналіз

Операційні сегменти – це компоненти бізнесу, що здійснюють фінансово-господарську діяльність, яка дозволяє отримувати доходи чи передбачає понесення витрат, результати операційної діяльності яких регулярно аналізуються органом, відповідальним за прийняття операційних рішень (ОВПОР), і щодо яких наявна окрема фінансова інформація. ОВПОР – це особа або група осіб, які розподіляють ресурси та оцінюють результати діяльності Групи. Функції ОВПОР виконуються Правлінням Банку.

(а) Опис продуктів та послуг, що є джерелом доходів звітних сегментів

Операції Групи організовані на основі трьох основних сегментів банківської діяльності:

- Послуги фізичним особам – цей бізнес-сегмент включає банківські послуги клієнтам-фізичним особам з відкриття та ведення поточних і ощадних рахунків, залучення депозитів, інвестиційно-ощадні продукти, обслуговування кредитних та дебетових карток, споживчого та іпотечного кредитування, операції з валютою, здійснення переказів.
- Корпоративна банківська діяльність – цей бізнес-сегмент включає послуги юридичним особам, зокрема щодо прямого дебетування рахунків, обслуговування поточних рахунків, залучення депозитів, надання кредитних ліній у формі «овердрафт», надання кредитів та інших видів фінансування, а також операції з іноземною валютою.
- Казначейська та інвестиційна банківська діяльність – цей бізнес-сегмент включає торгові операції з фінансовими інструментами, операції на ринках капіталу, операції з іноземною валютою і банкнотами.

(б) Фактори, що використовуються керівництвом для визначення звітних сегментів

Сегменти Групи представляють собою стратегічні бізнес-підрозділи, орієнтовані на різних клієнтів. Управління ними проводиться окремо, оскільки кожному бізнес-підрозділу необхідні свої маркетингові стратегії та рівень обслуговування.

(в) Оцінка прибутків та збитків, активів та зобов'язань операційних сегментів

Правління Банку аналізує фінансову інформацію, підготовлену на базі даних бухгалтерського обліку, що відповідають вимогам Національного банку України та МСФЗ.

Для сегментного аналізу застосовано наступні підходи:

(i) ресурси перерозподіляються між сегментами з використанням внутрішніх процентних ставок, визначених казначейством. Ці ставки визначаються на основі базових ринкових процентних ставок, договірних строків погашення кредитів та фактичних термінів погашення залишків на рахунках клієнтів, що випливають з досвіду;

(ii) податок на прибуток, результати переоцінки іноземної валюти та деякі інші статті не розподіляються на сегменти.

Для прийняття операційних рішень здійснюється оцінка результатів діяльності сегментів на основі суми прибутку до оподаткування.

Звіти містять інформацію про трансферні (внутрішні) результати діяльності основних сегментів. Трансферний результат розраховується як різниця трансферних доходів та трансферних витрат кожного сегменту, обчислених за трансферними цінами, що встановлюються в розрізі основних валют та строкових груп. Для сегментів роздрібного та корпоративного бізнесу трансферні доходи формуються, як розрахункові доходи від продажу сегменту Казначейської та інвестиційної банківської діяльності залучених ресурсів за трансферними цінами залучення ресурсів, трансферні витрати формуються як розрахункові витрати на купівлю в сегменту Казначейської та інвестиційної банківської діяльності ресурсів за трансферними цінами розміщення ресурсів.

Розрахунок трансферних цін та трансферних доходів/витрат здійснюється відповідно до «Методики визначення та застосування трансферної ціни ресурсів у системі ПАТ «КРЕДОБАНК», затвердженої рішенням Правління Банку (№ 371 від 31 березня 2017 року).

31 Сегментний аналіз (продовження)

(г) Інформація про прибутки чи збитки, активи та зобов'язання звітних сегментів

Далі в таблиці наведена інформація щодо звітних сегментів за рік, що закінчився 31 грудня 2017 року:

У тисячах гривень	**Послуги фізичним особам**	**Корпоративна банківська діяльність**	**Казначейська та інвестиційна банківська діяльність**	**Нерозподілені статті**	**Всього**
Активи звітних сегментів	3 179 280	4 760 120	5 448 101	982 115	**14 369 616**
Зобов'язання звітних сегментів	4 979 426	5 936 003	1 992 613	163 211	**13 071 253**
Капітальні витрати	**-**	**-**	**-**	307 731	**307 731**

Капітальні витрати представляють собою надходження довгострокових активів, за виключенням фінансових інструментів та відстрочених податкових активів.

У тисячах гривень	**Послуги фізичним особам**	**Корпоративна банківська діяльність**	**Казначейська та інвестиційна банківська діяльність**	**Нерозподілені статті**	**Виключення**	**Всього**
2017						
Доходи від зовнішніх контрагентів						
- Процентні доходи	593 468	657 599	282 324	-	-	1 533 391
- Комісійні доходи	216 534	251 693	11 634	-	-	479 861
- Інші операційні доходи	12 455	1 287	51	17 452	-	31 245
Результат від торгових операцій з іноземною валютою	32 729		2 521	24 842	-	60 092
Прибутки від операцій з цінними паперами, утримуваними для продажу	-	-	1 430	-	-	1 430
						-
Доходи від інших сегментів						
- Процентні доходи	347 946	299 385	952 501	-	(1 599 832)	-
Разом доходів	**1 203 132**	**1 209 964**	**1 250 461**	**42 294**	**(1 599 832)**	**2 106 019**
Процентні витрати	(723 641)	(639 165)	(694 363)	-	1 599 831	(457 338)
Резерв на знецінення кредитів	(129 013)	(46 021)	-	-	-	(175 034)
Резерв на покриття інших втрат та збитків за зобов'язаннями, пов'язаними з кредитуванням	(8 520)	133	-	-	-	(8 387)
Комісійні витрати	(62 041)	(6 983)	(22 273)	-	-	(91 297)
Результат від переоцінки іноземної валюти	-	-	-	(16 692)	-	(16 692)
Адміністративні, операційні витрати та резерви під інші активи	(496 269)	(334 559)	(51 974)	2 522	-	(880 280)
Результати сегмента	**(216 352)**	**183 369**	**481 851**	**28 124**	**-**	**476 991**

31 Сегментний аналіз (продовження)

Далі в таблиці наведена інформація щодо звітних сегментів за рік, що закінчився 31 грудня 2016 року:

	Послуги фізичним особам	Корпоративна банківська діяльність	Казначейська та інвестиційна банківська діяльність	Нерозподілені статті	Всього
У тисячах гривень					
Активи звітних сегментів	2 198 001	3 502 663	4 572 358	811 978	**11 085 000**
Зобов'язання звітних сегментів	3 883 339	4 207 246	1 980 041	113 979	**10 184 605**
Капітальні витрати	**-**	**-**	**-**	233 052	**233 052**

Капітальні витрати представляють собою надходження довгострокових активів, за виключенням фінансових інструментів та відстрочених податкових активів.

У тисячах гривень	Послуги фізичним особам	Корпоративна банківська діяльність	Казначейська та інвестиційна банківська діяльність	Нерозподілені статті	Виключення	Всього
2016						
Доходи від зовнішніх контрагентів						
- Процентні доходи	382 190	573 574	348 596	-	-	1 304 360
- Комісійні доходи	148 619	190 483	6 897	-	-	345 999
- Інші операційні доходи	6 856	1 124	201	5 139	-	13 320
Прибутки від переоцінки цінних паперів, що обліковуються за справедливою вартістю, зміни якої відносяться на фінансовий результат	-	-	1 513	-	-	1 513
Результат від операцій з торгівлі іноземною валютою	27 123	-	8 402	24 351	-	59 876
Прибутки від операцій з цінними паперами, утримуваними для продажу	-	-	6 572	-	-	6 572
Доходи від інших сегментів						
- Процентні доходи	327 039	220 716	766 700	-	(1 314 455)	-
Разом доходів	**891 827**	**985 897**	**1 138 881**	**29 490**	**(1 314 455)**	**1 731 640**
Процентні витрати	(586 972)	(551 182)	(616 014)		1 314 455	(439 713)
Резерв на знецінення кредитів	(121 041)	(85 586)	-		-	(206 627)
Відновлення корисності інвестиційних цінних паперів, для подальшого продажу	-	-	-	-	-	-
Резерв на покриття інших втрат та збитків за зобов'язаннями, пов'язаними з кредитуванням	(2 606)	(133)	-	-	-	(2 739)
Комісійні витрати	(46 894)	(1 527)	(14 387)	-	-	(62 808)
Результат від переоцінки іноземної валюти	-	-	-	(30 547)	-	(30 547)
Адміністративні, операційні витрати та резерви під інші активи	(407 717)	(258 731)	(45 774)	(801)	-	(713 023)
Результати сегмента	**(273 403)**	**88 738**	**462 706**	**(1 858)**	**-**	**276 183**

31 Сегментний аналіз (продовження)

(д) Аналіз доходів за продуктами та послугами

Аналіз доходів Групи за продуктами та послугами надано в Примітці 25 (процентні доходи), Примітці 26 (комісійні доходи).

(е) Географічні сегменти

Україна представляє собою єдиний географічний сегмент через те, що більшість доходів та активів належить саме до цього сегменту. Група не має значних доходів, що пов‘язані з іншими сегментами і всі необоротні активи, інші, ніж фінансові інструменти, також пов’язані з Україною. Див. також географічний аналіз активів та зобов’язань Групи в Примітці 32.

(є) Найбільші клієнти

Група не має клієнтів, доходи від яких перевищують 10% від загального обсягу доходів Групи.

32 Управління фінансовими ризиками

Функція управління ризиками в Групі здійснюється стосовно фінансових, операційних та юридичних ризиків. Фінансові ризики складаються з ринкового ризику (який включає валютний ризик, ризик процентної ставки та інший ціновий ризик), кредитного ризику та ризику ліквідності. Основними цілями управління фінансовими ризиками є визначення лімітів ризику й нагляд за тим, щоб ці ліміти не перевищувались. Управління операційними та юридичними ризиками має на меті забезпечення належного функціонування внутрішніх процедур та політики, що спрямовані на мінімізацію цих ризиків.

Кредитний ризик. Група наражається на кредитний ризик, який визначається як ризик того, що одна із сторін операції з фінансовим інструментом спричинить фінансові збитки другій стороні внаслідок невиконання зобов'язання за договором. Кредитний ризик виникає в результаті кредитних та інших операцій Групи з контрагентами, внаслідок яких виникають фінансові активи.

Максимальний рівень кредитного ризику Групи відображається в балансовій вартості фінансових активів у звіті про фінансовий стан. Для гарантій та зобов'язань надати кредити максимальний рівень кредитного ризику дорівнює сумі зобов'язання (див. Примітку 34). Управління кредитним ризиком здійснюється шляхом прийняття стратегічних рішень про рівень толерантності до кредитного ризику (апетиту на кредитний ризик), затвердження параметрів кредитування, опрацювання принципів і процесів оцінки кредитного ризику, впровадження та вдосконалення інструментів оцінки ризику, які дозволяють зберегти його рівень у межах, прийнятних для Групи, розвитку інформаційних інструментів, які автоматизують процес оцінки кредитного ризику та забезпечують відповідну якість і цілісність даних, які використовуються у цьому процесі, планування діяльності та наданні рекомендацій, отримання застави та за допомогою інших засобів зменшення кредитного ризику, як зазначено у Примітці 9.

Група структурує рівні кредитного ризику, на який вона наражається, шляхом встановлення лімітів суми ризику, що виникає у зв'язку з одним позичальником або групою позичальників. Керівництво регулярно затверджує ліміти рівня кредитного ризику за видами кредитів. Такі ризики регулярно контролюються та переглядаються принаймні щороку або частіше.

У Групі створені повноважні корпоративні органи, які відповідають за затвердження кредитних лімітів по окремих позичальниках:

- Спостережна Рада Банку аналізує та затверджує кредитні пропозиції понад 5,0 мільйонів доларів США та понад 6,25 мільйонів доларів США при реструктуризації кредитної заборгованості;
- Правління Банку аналізує та затверджує кредитні пропозиції до 5,0 мільйонів доларів США та до 6,25 мільйонів доларів США при реструктуризації кредитної заборгованості;
- Кредитний комітет Банку аналізує та затверджує кредитні пропозиції до 30 мільйонів гривень, Малий кредитний комітет Банку та Малий Комітет у справах реструктуризації - до 5 мільйонів гривень, а Комітет у справах реструктуризації - до 5 мільйонів доларів США. Засідання Кредитного комітету Банку та Малого кредитного комітету проводяться здебільшого двічі на тиждень, а Комітету у справах реструктуризації та Малого Комітету у справах реструктуризації здебільшого один раз на тиждень.
- Окремо надано повноваження на одноосібне прийняття нових кредитних рішень Заступникам Голови Правління Банку, директорам окремих департаментів Банку із максимальним лімітом до 1,25 мільйонів гривень.
- Директорам самостійних відділень надано ліміти повноважень на одноосібне прийняття нових кредитних рішень із максимальним лімітом до 0,1 мільйона гривень.

Кредитні заявки від менеджерів по роботі з клієнтами передаються до відповідного підрозділу, який здійснює кредитний аналіз і приймає рішення чи передає до відповідного кредитного комітету для затвердження кредитного ліміту, у відповідності до компетенції. Також управління кредитним ризиком частково здійснюється шляхом одержання застави та корпоративних і особистих гарантій.

Для моніторингу кредитного ризику співробітники кредитного відділу складають регулярні звіти на підставі структурованого аналізу бізнесу та фінансових показників клієнта. Вся інформація про суттєві ризики стосовно клієнтів, кредитоспроможність яких погіршується, доводиться до відома Правління, яке її аналізує.

32 Управління фінансовими ризиками (продовження)

Кредитний департамент Банку аналізує кредити за строками прострочення та у подальшому контролює прострочені залишки. Таким чином, керівництво вважає за доцільне надавати інформацію про строки прострочення та інші дані про кредитний ризик, як це описано у Примітках 8, 9, 10,11 та 14.

Кредитний ризик позабалансових фінансових інструментів визначається як можливість збитків через невиконання контрактних зобов'язань іншою стороною фінансового інструменту. Група застосовує таку ж саму кредитну політику щодо умовних зобов'язань, як і до балансових фінансових інструментів: встановлено процедури затвердження, контроль рівня ризику та процедури моніторингу.

До відома колективних органів управління Банку щомісячно доводиться звіт про аналіз якості кредитного портфеля із детальним аналізом рівня кредитного ризику по кредитному портфелю в цілому та по напрямках кредитування.

Для запобігання критичних втрат внаслідок виникнення кредитного ризику, Банком здійснюється постійний контроль дотримання нормативних значень кредитного ризику, встановлених НБУ.

Станом на 31 грудня 2017 року норматив максимального розміру кредитного ризику на одного контрагента (Н7), який визначається як співвідношення суми всіх вимог банку до контрагента або групи пов'язаних контрагентів та всіх фінансових зобов'язань, наданих банком щодо контрагента або групи пов'язаних контрагентів, до регулятивного капіталу банку, становив 5,38%, при нормативному значені не більше 25% (значення нормативу станом на 31 грудня 2016 року становило 8,21%).

Станом на 31 грудня 2017 року норматив великих кредитних ризиків (Н8), який визначається як співвідношення суми всіх великих кредитних ризиків щодо контрагентів, груп пов'язаних контрагентів, усіх пов'язаних з банком осіб до регулятивного капіталу банку, становив 0,00%, при нормативному значені не більше 800% (значення нормативу станом на 31 грудня 2016 року становило 0,00%).

Ринковий ризик. Група наражається на ринкові ризики, що виникають у зв'язку з відкритими позиціями (а) валют, (б) процентних ставок та (в) інструментів капіталу, які великою мірою залежать від загальних та специфічних ринкових змін. Правління Банку встановлює ліміти сум ризику, що може бути прийнятий Банком, та контролює їх дотримання. Проте застосування такого підходу не запобігає виникненню збитків за межами цих лімітів у випадку більш суттєвих ринкових змін.

Валютний ризик. Керівництво визначає ліміти ризиків по валютах та загальний прийнятний рівень ризику за позиціями «овернайт» та протягом дня (контроль здійснюється періодично). Група наражається на валютний ризик у зв'язку з відкритими позиціями по різних валютах. Ці позиції розраховуються як різниця між активами та зобов'язаннями в однаковій валюті на звітну дату. Банк оцінює, контролює та встановлює ліміти для довгих та коротких відкритих валютних позицій, використовуючи українську гривню в якості базисної валюти. Для Банку ліміти за відкритими валютними позиціями встановлюються на рівні, визначеному нормативними вимогами НБУ, та розраховуються як співвідношення відкритої валютної позиції до регулятивного капіталу Банку. Дотримання цих лімітів контролює Департамент ринкового та операційного ризику щодня. Департамент ринкового та операційного ризику щотижня подає звіти Комітету з управління активами, пасивами та тарифами (КУАПіТ)

У поданій нижче таблиці наведено концентрацію валютного ризику Групи станом на звітну дату:

	На 31 грудня 2017 року				На 31 грудня 2016 року			
У тисячах гривень	**Монетарні фінансові активи**	**Монетарні фінансові зобов'язання**	**Похідні фінансові інструменти**	**Чиста позиція**	**Монетарні фінансові активи**	**Монетарні фінансові зобов'язання**	**Похідні фінансові інструменти**	**Чиста позиція**
Долари США	3 839 239	4 121 353	(6 361)	(288 475)	3 373 860	3 491 031	(148 908)	(266 079)
Євро	1 596 287	1 606 050	-	(9 763)	865 800	918 479	11 937	(40 742)
Фунти стерлінгів	16 088	15 701	-	386	6 220	6 162	-	58
Російські рублі	30 090	29 963	-	127	47 917	47 905	-	12
Інше	140 852	137 489	6 329	9 692	99 634	99 812	5 602	5 424

Наведений вище аналіз включає лише монетарні активи та зобов'язання. На думку керівництва, інвестиції в інструменти капіталу та немонетарні активи не призведуть до виникнення суттєвого валютного ризику.

32 Управління фінансовими ризиками (продовження)

Нижче в таблиці показано зміну фінансового результату та капіталу внаслідок обґрунтовано можливих змін курсів обміну валют по відношенню до функціональної валюти Групи, що використовувались на звітну дату, при незмінності всіх інших змінних характеристик:

	На 31 грудня 2017 року		На 31 грудня 2016 року	
У тисячах гривень	**Вплив на фінансовий результат**	**Вплив на капітал**	**Вплив на фінансовий результат**	**Вплив на капітал**
Зміцнення долара США на 10% (у 2016 році – зміцнення на 40%)	(23 655)	(23 655)	(87 274)	(87 274)
Послаблення долара США на 10% (у 2016 році – послаблення на 40%)	23 655	23 655	87 274	87 274
Зміцнення євро на 10% (у 2016 році – зміцнення на 40%)	(801)	(801)	(13 363)	(13 363)
Послаблення євро на 10% (у 2016 році – послаблення на 40%)	801	801	13 363	13 363
Зміцнення російського рубля на 10% (у 2016 році – зміцнення на 40%)	10	10	4	4
Послаблення російського рубля на 10% (у 2016 році – послаблення на 40%)	(10)	(10)	(4)	(4)
Зміцнення інших валют на 10% (у 2016 році – зміцнення на 40%)	826	826	1 798	1 798
Послаблення інших валют на 10% (у 2016 році – послаблення на 40%)	(826)	(826)	(1 798)	(1 798)

Ризик був розрахований лише для монетарних статей у валютах, інших ніж функціональна валюта Групи.

Ризик процентної ставки. Група наражається на ризик у зв'язку з впливом коливань домінуючих рівнів ринкової процентної ставки на його фінансовий стан та грошові потоки. Процентна маржа може збільшуватися в результаті таких змін, але може також зменшуватися або приносити збитки в разі несподіваних змін.

Якби станом на 31 грудня 2017 року процентні ставки за фінансовими інструментами, деномінованими в доларах США, були на 200 базисних пунктів вище/нижче при незмінності всіх інших змінних, прибуток за рік був би на 2 305 тисяч гривень нижче/вище (на 31 грудня 2016 року – прибуток за рік був би на 19 368 тисяч гривень нижче/вище) переважно через збільшення/зменшення процентних витрат по зобов'язаннях зі змінною відсотковою ставкою.

Якби станом на 31 грудня 2017 року процентні ставки за фінансовими інструментами, деномінованими в євро, були на 200 базисних пунктів вище/нижче при незмінності всіх інших змінних, прибуток за рік був би на 11 378 тисяч гривень вище/нижче (на 31 грудня 2016 року прибуток за рік був би на 7 607 тисяч гривень вище/нижче, якби процентні ставки були на 200 базисних пунктів вище/нижче) переважно через збільшення/зменшення процентних доходів по кредитах зі змінною відсотковою ставкою.

Якби станом на 31 грудня 2017 року процентні ставки за фінансовими інструментами, номінованими в українських гривнях, були на 200 базисних пунктів вище/нижче при незмінності всіх інших змінних, прибуток за рік був би на 59 166 тисяч гривень вище/нижче (на 31 грудня 2016 року прибуток за рік був би на 42 663 тисяч гривень вище/нижче, якби процентні ставки були на 200 базисних пунктів вище/нижче) через збільшення/зменшення процентних доходів по кредитах зі змінною відсотковою ставкою.

Інші компоненти капіталу були б на 38 486 тисяч гривень нижчими/вищими (на 31 грудня 2016 року - на 28 716 тисяч гривень нижчими/вищими якби процентні ставки були на 200 базисних пунктів вище/нижче) переважно через зменшення/збільшення справедливої вартості інвестиційних цінних паперів для подальшого продажу.

32 Управління фінансовими ризиками (продовження)

Група здійснює моніторинг процентних ставок по фінансових інструментах. Нижче в таблиці подані ефективні процентні ставки за процентними фінансовими інструментами станом на кінець відповідної звітної дати:

	2017 рік				2016 рік			
% річних	**Гривні**	**Долари США**	**Євро**	**Інші валюти**	**Гривні**	**Долари США**	**Євро**	**Інші валюти**
Активи								
Грошові кошти та їх еквіваленти								
- Кореспондентські рахунки в інших банках на які нараховуються відсотки	0%	1%	0%	1%	0%	0%	0%	5%
- Депозитні сертифікати Національного банку України	14%	-	-	-	14%	-	-	-
Заборгованість інших банків	13%	-	-	-	14%	-	-	-
Кредити та аванси клієнтам								
- з фіксованою ставкою	22%	8%	6%	9%	24%	10%	8%	9%
- зі змінюваною ставкою	19%	10%	7%	-	21%	9%	8%	-
Боргові інвестиційні цінні папери для подальшого продажу	19%	6%	4%	-	17%	7%	4%	-
Боргові інвестиційні цінні папери до погашення	-	8%	-	-	-	8%	-	-
Зобов'язання								
Заборгованість перед банками								
- з фіксованою ставкою	13%	2%	-	-	-	-	-	-
- зі змінюваною ставкою	-	4%	-	-	10%	8%	0%	0%
Кошти інших фінансових організацій								
- з фіксованою ставкою	18%	-	-	-	-	-	-	-
- зі змінюваною ставкою	12%	-	-	-	-	-	-	-
Кошти клієнтів								
- поточні та розрахункові рахунки	1%	0%	0%	0%	1%	0%	0%	0%
- строкові депозити	13%	2%	1%	-	14%	2%	1%	-
Цінні папери власного боргу	15%	-	-	-	-	-	-	-
Субординований борг	-	-	-	-	-	2%	-	-

Позначка «-» у таблиці означає, що Група не має відповідних активів або зобов'язань у відповідній валюті.

Якщо не вказано інше, інформація у таблиці стосується фіксованих ставок.

32 Управління фінансовими ризиками (продовження)

Інший ціновий ризик. Група наражається на ризик дострокового погашення внаслідок надання кредитів з фіксованою процентною ставкою, в тому числі іпотечних кредитів, які надають позичальнику право дострокового погашення кредитів. Фінансовий результат та капітал Групи за поточний рік і на поточну звітну дату не зазнали б суттєвого впливу змін у обсягах дострокового погашення, оскільки такі кредити відображаються за амортизованою вартістю, а сума дострокового погашення дорівнює або майже дорівнює амортизованій вартості кредитів та авансів клієнтам.

Концентрація географічного ризику. Географічний аналіз активів та зобов'язань Групи станом на 31 грудня 2017 року наведено нижче:

У тисячах гривень	**Україна**	**Країни ОЕСР**	**Інші країни**	**Всього**
Активи				
Грошові кошти та їх еквіваленти	1 053 554	1 260 912	7 588	**2 322 054**
Заборгованість інших банків	9 676	5 694	-	**15 370**
Кредити та аванси клієнтам	7 916 809	227	334	**7 917 370**
Інвестиційні цінні папери для подальшого продажу	1 924 325	-	-	**1 924 325**
Цінні папери до погашення	1 185 365	-	-	**1 185 365**
Інші фінансові активи	34 683	2	3	**34 688**
Всього фінансових активів	**12 124 412**	**1 266 835**	**7 925**	**13 399 172**
Нефінансові активи	**963 510**	**3 995**	**2 939**	**970 444**
Всього активів	**13 087 922**	**1 270 830**	**10 864**	**14 369 616**
Зобов'язання				**-**
Заборгованість перед іншими банками	875 278	1 012 657	-	**1 887 935**
Кошти клієнтів	10 746 327	89 678	56 627	**10 892 632**
Кошти інших фінансових організацій	107 865	-	-	**107 865**
Випущені боргові цінні папери	4 759	-	-	**4 759**
Інші фінансові зобов'язання	44 191	10 821	92	**55 104**
Всього фінансових зобов'язань	**11 778 420**	**1 113 156**	**56 719**	**12 948 295**
Нефінансові зобов'язання	**122 913**	**13**	**32**	**122 958**
Всього зобов'язань	**11 901 333**	**1 113 169**	**56 751**	**13 071 253**
Чиста балансова позиція	**1 186 589**	**157 661**	**(45 887)**	**1 298 363**
Зобов'язання, пов'язані з кредитуванням	**27 693**	**-**	**-**	**27 693**

Активи, зобов'язання та зобов'язання, пов'язані з кредитуванням, були класифіковані виходячи з країни, резидентом якої є контрагент. Грошові кошти у касі, приміщення, вдосконалення орендованого майна та обладнання були класифіковані відповідно до країни їх фізичного знаходження.

32 Управління фінансовими ризиками (продовження)

Географічний аналіз активів та зобов'язань Групи станом на 31 грудня 2016 року поданий далі:

У тисячах гривень	Україна	Країни ОЕСР	Інші країни	Всього
Активи				
Грошові кошти та їх еквіваленти	833 219	496 349	49 784	**1 379 352**
Заборгованість інших банків	31 938	9 891	105	**41 934**
Кредити та аванси клієнтам	5 673 159	31	767	**5 673 957**
Інвестиційні цінні папери для подальшого продажу	1 435 855	-	-	**1 435 855**
Цінні папери до погашення	1 712 872	-	-	**1 712 872**
Інші фінансові активи	30 107	2	2	**30 111**
Всього фінансових активів	**9 717 150**	**506 273**	**50 658**	**10 274 081**
Нефінансові активи	**806 305**	**2 389**	**2 225**	**810 919**
Всього активів	**10 523 455**	**508 662**	**52 883**	**11 085 000**
Зобов'язання				
Заборгованість перед іншими банками	339 996	957 172	-	**1 297 168**
Кошти клієнтів	8 020 658	125 515	24 690	**8 170 863**
Інші фінансові зобов'язання	62 172	1 482	95	**63 749**
Субординований борг	**-**	**557 904**	**-**	**557 904**
Всього фінансових зобов'язань	**8 422 826**	**1 642 073**	**24 785**	**10 089 684**
Нефінансові зобов'язання	**94 907**	**7**	**7**	**94 921**
Всього зобов'язань	**8 517 733**	**1 642 080**	**24 792**	**10 184 605**
Чиста балансова позиція	**2 005 722**	**(1 133 418)**	**28 091**	**900 395**
Зобов'язання, пов'язані з кредитуванням	**46 248**	**9 920**	**-**	**56 168**

Ризик ліквідності. . Ризик ліквідності – це ризик того, що підприємство зіштовхнеться з труднощами при виконанні фінансових зобов'язань. Група щодня зіштовхується з цим ризиком у зв'язку з вимогами щодо використання її вільних грошових коштів за депозитами «овернайт», поточними рахунками, депозитами, строк погашення яких настає незабаром, наданням кредитів, гарантіями та у зв'язку з процентною маржею та іншими вимогами щодо похідних інструментів, розрахунок за якими здійснюється грошовими коштами. Група не володіє грошовими ресурсами, достатніми для покриття всіх цих потреб, оскільки досвід показує, що мінімальний рівень реінвестування коштів, строк погашення яких настає, можна передбачити з високою ймовірністю. Управління ризиком ліквідності здійснює Комітет з управління активами та пасивами Банку.

Група прагне підтримувати стабільну базу фінансування, яка складається переважно із заборгованості перед іншими банками, депозитів юридичних та фізичних осіб, боргових цінних паперів, а також інвестує кошти у портфелі ліквідних активів для того, щоб мати можливість оперативно та безперешкодно виконати непередбачувані вимоги щодо ліквідності.

Управління ліквідністю Групи вимагає проведення аналізу рівня ліквідних активів, необхідного для врегулювання зобов'язань при настанні строку їх погашення, забезпечення доступу до різних джерел фінансування, наявності планів у випадку виникнення проблем з фінансуванням та здійснення контролю за відповідністю балансових нормативів ліквідності нормативним вимогам.

32 Управління фінансовими ризиками (продовження)

Банк щоденно розраховує нормативи ліквідності відповідно до вимог Національного банку України. Ці нормативи включають:

- норматив миттєвої ліквідності (Н4), який розраховується як співвідношення високоліквідних активів до поточних зобов'язань банку. Станом на 31 грудня 2017 року цей норматив складав 29%, при мінімальному значенні нормативу не менше 20% (значення нормативу станом на 31 грудня 2016 року становило 28%, при мінімальному значенні 20%).

- норматив поточної ліквідності (Н5), який розраховується як співвідношення ліквідних активів до зобов'язань зі строком погашення, який не перевищує 31 календарний день. Станом на 31 грудня 2017 року цей норматив складав 48%, при мінімальному значенні нормативу не менше 40% (значення нормативу станом на 31 грудня 2016 року становило 55%, при мінімальному значенні 40%).

- норматив короткострокової ліквідності (Н6), який розраховується як відношення ліквідних активів до зобов'язань зі строком погашення до одного року. Станом на 31 грудня 2017 року цей норматив складав 69%, при мінімальному значенні нормативу не менше 60% (значення нормативу станом на 31 грудня 2016 року становило 72%, при мінімальному значенні 60%).

Інформацію про позицію ліквідності фінансових активів та зобов'язань отримує Департамент казначейства. Департамент казначейства забезпечує наявність достатнього портфелю короткострокових ліквідних активів, який переважно складається з ліквідних цінних паперів, депозитів у банках та інших міжбанківських інструментів, для підтримки достатнього рівня ліквідності.

У поданих нижче таблицях показані зобов'язання Групи за визначеними в угодах строками погашення, що залишилися. Суми у таблиці – це недисконтовані грошові потоки за угодами, в тому числі загальна сума зобов'язань з надання кредитів та фінансових гарантій. Ці недисконтовані грошові потоки відрізняються від сум, відображених у звіті про фінансовий стан, оскільки балансові суми базуються на дисконтованих грошових потоках.

Якщо сума, що підлягає виплаті, не є фіксованою, сума в таблиці визначається виходячи з умов, існуючих на кінець звітного періоду. Валютні виплати перераховуються із використанням обмінного курсу спот на звітну дату.

Нижче у таблиці поданий аналіз фінансових зобов'язань за строками погашення станом на 31 грудня 2017 року:

У тисячах гривень	**До запитання та до 1 місяця**	**1-12 місяців**	**12 місяців - 5 років**	**Понад 5 років**	**Всього**
Зобов'язання					
Заборгованість перед іншими банками	1 626 433	267 306	-	-	**1 893 739**
Кошти клієнтів	7 384 188	3 507 092	119 690	36 662	**11 047 632**
Кредити від міжнародних та інших організацій	1 112	16 651	109 170	-	**126 933**
Цінні папери власного боргу	63	5 380	-	-	**5 443**
Інші фінансові зобов'язання	40 307	14 797	-	-	**55 104**
Зобов'язання, пов'язані з кредитуванням	27 693	-	-	-	**27 693**
Контракти на умовах спот та форвард					
- надходження	(6 329)	-	-	-	**(6 329)**
- виплати	6 361	-	-	-	**6 361**
Всього потенційних майбутніх виплат за фінансовими зобов'язаннями	**9 079 828**	**3 811 226**	**228 860**	**36 662**	**13 156 576**

32 Управління фінансовими ризиками (продовження)

Вимоги ліквідності для підтримки вимог за гарантіями і акредитивами є значно нижчими, ніж сума відповідних зобов'язань, що розкриваються в наведеному вище аналізі за строками погашення, оскільки Група переважно не очікує, що третя сторона буде залучати кошти за подібними договорами.

Нижче у таблиці поданий аналіз фінансових зобов'язань за строками погашення станом на 31 грудня 2016 року:

У тисячах гривень	До запитання та до 1 місяця	1-12 місяців	12 місяців - 5 років	Понад 5 років	Всього
Зобов'язання					
Заборгованість перед іншими банками	1 047 631	259 512	-	-	**1 307 143**
Кошти клієнтів	5 287 788	2 860 584	128 772	35 870	**8 313 014**
Субординований борг	4 062	561 969	-	-	**566 031**
Інші фінансові зобов'язання	56 339	7 140	-	-	**63 479**
Зобов'язання, пов'язані з кредитуванням	56 168	-	-	-	**56 168**
Контракти на умовах спот та форвард					
- надходження	(246 104)	-	-	-	**(246 104)**
- виплати	249 982	-	-	-	**249 982**
Всього потенційних майбутніх виплат за фінансовими зобов'язаннями	**6 455 866**	**3 689 205**	**128 772**	**35 870**	**10 309 713**

Кошти клієнтів відображені у вказаному аналізі за строками, що залишились до погашення відповідно до контрактів. Проте, відповідно до Цивільного кодексу України, для депозитних договорів, що були укладені до 6 червня 2015 року, фізичні особи мають право вилучати кошти з рахунків до настання строку погашення, втрачаючи при цьому право на нараховані проценти. Деякі депозитні контракти з юридичними особами передбачають можливість зняття коштів достроково. Деякі депозитні контракти з фізичними особами, укладені після 6 червня 2015 року також передбачають можливість зняття коштів достроково. Однак керівництво вважає, зважаючи на досвід, що більшість контрагентів не будуть вимагати кошти достроково. Група не використовує наведений вище аналіз за строками погашення без врахування дисконтування для управління ліквідністю. Натомість, Група контролює очікувані строки погашення, які показані у поданій нижче таблиці станом на 31 грудня 2017 року:

У тисячах гривень	До запитання та до 1 місяця	1-12 місяців	12 місяців - 5 років	Понад 5 років	Всього
На 31 грудня 2017 року					
Фінансові активи	3 994 988	4 119 569	4 665 133	619 482	13 399 172
Фінансові зобов'язання	(9 018 972)	(3 691 602)	(207 154)	(30 567)	(12 948 295)
Чистий розрив ліквідності на основі очікуваних термінів погашення	**(5 023 984)**	**427 967**	**4 457 979**	**588 915**	**450 877**
Контракти на умовах спот та форвард					
- надходження	6 329	-	-	-	6 329
- сплати	(6 361)	-	-	-	(6 361)
На 31 грудня 2016 року					
Фінансові активи	2 025 338	2 962 452	4 850 710	435 581	10 274 081
Фінансові зобов'язання	(6 363 655)	(3 577 763)	(119 145)	(29 121)	(10 089 684)
Чистий розрив ліквідності на основі очікуваних термінів погашення	**(4 338 317)**	**(615 311)**	**4 731 565**	**406 460**	**184 397**
Контракти на умовах спот та форвард					
- надходження	246 104	-	-	-	246 104
- сплати	(249 982)	-	-	-	(249 982)

32 Управління фінансовими ризиками (продовження)

Відповідність та/або контрольована невідповідність строків погашення і процентних ставок активів та зобов'язань має фундаментальне значення для керівництва. Повна відповідність для банків нехарактерна, оскільки операції часто мають різний характер та невизначений термін. Позиція невідповідності потенційно може збільшити прибутковість, але також може збільшити ризик збитків. Строки активів та зобов'язань і спроможність заміни (за прийнятною вартістю) процентних зобов'язань після настання строку їх погашення є важливими чинниками оцінки ліквідності Групи та його реакції на зміни процентної ставки та курсу обміну валют.

На думку керівництва, незважаючи на те, що значна частина коштів клієнтів представлена рахунками до запитання, диверсифікація цих рахунків за кількістю і типом вкладників і минулий досвід Групи дозволяє стверджувати, що ці кошти клієнтів являють собою довгострокове та стабільне джерело фінансування Групи.

Банк має відкриту кредитну лінію з материнською компанією PKO Bank Polski SA на 30 мільйонів доларів США. Банк регулярно використовує цю кредитну лінію для поповнення обігових коштів та підтримки оперативної ліквідності.

33 Управління капіталом

Мета Групи при управлінні капіталом полягає у забезпеченні (i) дотримання вимог до капіталу, встановлених Національним банком України, (ii) спроможності Групи функціонувати як безперервно діюче підприємство. На думку керівництва, загальна сума капіталу, управління яким здійснює Група, дорівнює сумі капіталу, показаного у звіті про фінансовий стан. Сума капіталу, управління яким здійснює Група станом на 31 грудня 2017 року, складає 1 298 363 тисяч гривень (на 31 грудня 2016 року – 900 395 тисячі гривень). Контроль за дотриманням нормативу достатності капіталу Банку, встановленого Національним банком України, здійснюється щодекадно. Інші цілі управління капіталом оцінюються щорічно.

Відповідно до чинного законодавства України банки зобов'язані формувати резервний фонд на покриття непередбачених збитків по всіх статтях активів та позабалансових зобов'язаннях. Розмір резервного фонду має складати 25% розміру регулятивного капіталу банку, але не менше ніж 25% зареєстрованого статутного капіталу банку. Резервний фонд формується за рахунок відрахування з чистого прибутку звітного року, що залишається у розпорядженні банку після сплати податків та інших обов'язкових платежів, а також з нерозподіленого прибутку попередніх років.

Розмір відрахувань до резервного фонду має бути не менше 5% від прибутку банку до досягнення ним 25% розміру регулятивного капіталу банку.

Якщо діяльність банку може створювати загрозу інтересам вкладників та інших кредиторів банку, то Національний банк України має право вимагати від банку збільшення розміру резервного фонду та щорічних відрахувань до нього. Якщо внаслідок діяльності банку розмір регулятивного капіталу зменшився до суми, що є меншою, ніж розмір статутного капіталу, то щорічні відрахування до резервного фонду мають становити 10 відсотків чистого прибутку банку до досягнення ними розміру 35 відсотків від статутного капіталу банку.

Резервний фонд банку може бути використаний тільки на покриття збитків банку за результатами звітного року згідно з рішенням ради банку (спостережної ради) та в порядку, що встановлений загальними зборами його учасників. При цьому, жодних обмежень щодо можливості розподілу резервного фонду між учасниками банку при його ліквідації після задоволення всіх вимог кредиторів діючим законодавством України не передбачено.

Станом на 31 грудня 2017 року та 31 грудня 2016 року резервний фонд банку складає 40 176 тисяч гривень.

В листопаді 2017 року відбулось повне погашення субординованої позики перед PKO BP SA, яка враховувалась до додаткового капіталу.

33 Управління капіталом (продовження)

Відповідно до існуючих вимог до капіталу, встановлених Національним банком України, банки повинні утримувати відношення регулятивного капіталу до активів, зважених з урахуванням ризику («норматив достатності регулятивного капіталу»), на рівні, що є вищим за обов'язкове мінімальне значення. Нижче в таблиці показаний регулятивний капітал на підставі звітів Банку, підготовлених відповідно до вимог НБУ, який складається з таких компонентів:

У тисячах гривень	**2017 рік**	**2016 рік**
Основний капітал	879 995	624 978
Додатковий капітал	530 552	619 815
Відвернення	(10)	-
Всього регулятивного капіталу	**1 410 537**	**1 244 793**

Станом на 31 грудня 2017 року та 31 грудня 2016 року Група дотримувалася вимог щодо мінімального розміру нормативу достатності (адекватності) регулятивного капіталу (Н2), що має становити не менше 10%. Значення нормативу Н2 на 31 грудня 2017 становить 15% (31 грудня 2016 року: 15%).

34 Умовні та інші зобов'язання

Судові процедури. В ході нормального ведення бізнесу Група час від часу одержує претензії. Виходячи з власної оцінки та внутрішніх і зовнішніх професійних консультацій, керівництво Групи вважає, що Група не зазнає суттєвих ненарахованих збитків у результаті судових позовів. Загальна сума створеного резерву за судовими позовами становить 9 313 тисяч гривень (див. Примітку 21).

Податкове законодавство. Для української системи оподаткування характерним є наявність численних податків і законодавство, що часто змінюється, яке може застосовуватися ретроспективно, мати різне тлумачення, а в деяких випадках є суперечливим. Нерідко виникають протиріччя у трактуванні податкового законодавства між місцевою, обласною та державною податковими адміністраціями та між Міністерством фінансів та іншими державними органами. Податкові декларації підлягають перевірці з боку різних органів влади, які відповідно до законодавства уповноважені застосовувати суворі штрафні санкції, а також стягувати пеню. Податковий рік залишається відкритим для податкових перевірок протягом трьох наступних календарних років, однак за певних обставин податковий рік може залишатися відкритим довше.

Ці факти створюють значно серйозніші податкові ризики, ніж ті, які є типовими для країн із більш розвиненими системами оподаткування. Управлінський персонал вважає, виходячи зі свого тлумачення податкового законодавства, офіційних роз'яснень і судових рішень, що податкові зобов'язання були належним чином відображені в обліку. Однак відповідні органи можуть тлумачити зазначені вище положення інакше і вплив на цю консолідовану фінансову звітність, якщо вони якщо вони зможуть довести правомірність своєї позиції, може бути суттєвим.

Управлінський персонал вважає, що він виконує всі вимоги чинного податкового законодавства. Проте не може існувати впевненості у тому, що податкові органи не матимуть іншої думки щодо відповідності Групи чинному податковому законодавству і не застосують штрафні санкції. У цій консолідованій фінансовій звітності не був створений резерв по потенційних штрафних санкціях, пов'язаних з оподаткуванням.

Зобов'язання по капітальних витратах. Станом на 31 грудня 2017 року Група мала капітальні зобов'язання, передбачені контрактами, щодо приміщень та обладнання на загальну суму 5 984 тисяч гривень (на 31 грудня 2016 року – 3 801 тисяч гривень), та щодо нематеріальних активів – 2 920 тисяч гривень (на 31 грудня 2016 року – 2 003 тисяч гривень).

Група виділила ресурси, необхідні для виконання цих зобов'язань. Керівництво Групи вважає, що майбутні чисті доходи та фінансування будуть достатніми для покриття цих та подібних зобов'язань.

Зобов'язання за оперативною орендою. Група не має договорів на оперативну оренду, яку неможливо скасувати.

34 Умовні та інші зобов'язання (продовження)

Зобов'язання, пов'язані з кредитуванням. Головною метою цих інструментів є забезпечення наявності грошових коштів для задоволення фінансових потреб клієнтів. Гарантії та акредитиви «стендбай», які являють собою безвідкличні гарантії того, що Група здійснить платежі на користь третіх сторін у випадку невиконання клієнтами своїх зобов'язань, мають той самий кредитний ризик, що і кредити. Документарні та товарні акредитиви, що являють собою письмові зобов'язання Групи за дорученням своїх клієнтів, які уповноважують треті сторони вимагати від Групи оплати у встановлених сумах відповідно до конкретних умов, забезпечуються партіями товару, до яких вони відносяться, або грошовими депозитами, отже, мають менший рівень ризику, ніж кредити.

Зобов'язання щодо надання кредитів являють собою невикористані суми, призначені для кредитування у формі кредитів, гарантій та акредитивів. Стосовно кредитного ризику за зобов'язаннями щодо надання кредитів Групи наражається на потенційні збитки в загальній сумі невикористаних зобов'язань у разі списання невикористаної суми таких кредитів. Проте можлива сума збитків є меншою за загальну суму невикористаних зобов'язань, оскільки виконання більшості зобов'язань щодо надання кредитів залежить від дотримання клієнтами певних кредитних стандартів. Група відстежує строки до погашення зобов'язань щодо надання кредитів, оскільки більш довгострокові зобов'язання зазвичай характеризуються вищим кредитним ризиком, ніж короткострокові. Непогашені зобов'язання, пов'язані з кредитуванням, були такими:

У тисячах гривень	**Прим.**	**2017 рік**	**2016 рік**
Гарантії надані		38 711	62 857
Мінус: резерв на покриття збитків за зобов'язаннями, пов'язаними з кредитуванням	20	(104)	(230)
Мінус: зобов'язання, пов'язані з кредитуванням, забезпечені грошовим покриттям	17	(10 914)	(6 459)
Всього зобов'язань, пов'язаних з кредитуванням		**27 693**	**56 168**

Зобов'язання, пов'язані з кредитуванням, деноміновані у таких валютах:

У тисячах гривень	**2017 рік**	**2016 рік**
Українські гривні	16 688	26 044
Євро	11 005	30 124
Всього	**27 693**	**56 168**

Станом на 31 грудня 2017 року усі зобов'язання з надання кредитів є відкличними і становлять 1 899 771 тисячі гривень (на 31 грудня 2016 року – 1 255 754 тисяч гривень).

Загальна сума невиконаних зобов'язань за кредитами, імпортними акредитивами та гарантіями за угодою необов'язково являє собою майбутні потреби у грошових коштах, оскільки строк дії таких фінансових інструментів може закінчитися без фінансування.

35 Розкриття інформації про справедливу вартість

Результати оцінки справедливої вартості аналізуються та розподіляються за рівнями ієрархії справедливої вартості наступним чином: (i) до 1 Рівня відносяться оцінки по цінам, що котируються (без коригування) на активних ринках для ідентичних активів та зобов'язань, (ii) до 2 Рівня – отримані в результаті використання методів оцінки, в яких всі суттєві вхідні дані, прямо або опосередковано є спостережуваними для активу чи зобов'язання (наприклад ціни), та (iii) оцінки 3 Рівня, які є оцінками, що не базуються на спостережуваних ринкових даних (тобто, базуються на не спостережуваних вхідних даних). З метою розподілу фінансових інструментів за категоріями керівництво використовує професійні судження. Якщо для оцінки справедливої вартості використовуються спостережувані вхідні дані, що вимагають суттєвих коригувань, то така оцінка відноситься до 3 Рівня. Вагомість використаних вхідних даних оцінюється для всієї сукупності оцінки справедливої вартості.

(а) Багаторазові оцінки справедливої вартості

Багаторазові оцінки справедливої вартості є оцінками, що вимагаються або дозволені МСФЗ у звіті про фінансовий стан на кінець кожного звітного періоду. В таблиці нижче наведено рівні ієрархії справедливої вартості, до якого відносяться багаторазові оцінки справедливої вартості:

	2017 рік				2016 рік			
У тисячах гривень	**1 Рівень**	**2 Рівень**	**3 Рівень**	**Всього**	**1 Рівень**	**2 Рівень**	**3 Рівень**	**Всього**
Активи по справедливій вартості								
Фінансові активи								
Інвестиційні цінні папери, що утримуються для продажу								
- Українські державні облігації	-	1 924 295	-	1 924 295	-	1 435 825		1 435 825
- Корпоративні акції	-	-	30	30	-	-	30	30
Нефінансові активи								
- Власні приміщення	-	-	260 107	260 107	-	-	272 303	272 303
- Інвестиційна нерухомість	-	-	14 592	14 592	-	-	10 711	10 711
Всього справедлива вартість активів, що багаторазово оцінюються по справедливій вартості	**-**	**1 924 295**	**274 729**	**2 199 024**	**-**	**1 435 825**	**283 044**	**1 718 869**

35 Розкриття інформації про справедливу вартість (продовження)

В таблиці нижче наведені методи оцінки та вхідні дані, які були використані в оцінці справедливої вартості для оцінок 2 Рівня станом на 31 грудня 2017 року:

У тисячах гривень	Справедлива вартість	Метод оцінки	Використані вхідні дані
Активи по справедливій вартості			
Фінансові активи			
Інвестиційні цінні папери, що утримуються для продажу			
- Українські державні облігації	1 924 295	Ринковий метод	Котирування на ринку
Всього оцінена багаторазова справедлива вартість 2 рівня	**1 924 295**		

Протягом 2017 та 2016 років не було змін в методах оцінки для багаторазових оцінок справедливої вартості 2 Рівня.

б) Активи та зобов'язання, що не оцінюються по справедливій вартості, справедлива вартість яких розкривається

Нижче наводиться аналіз справедливої вартості за рівнями ієрархії справедливої вартості та балансова вартість активів, що не оцінюються по справедливій вартості:

	2017 рік				2016 рік			
У тисячах гривень	1 Рівень	2 Рівень	3 Рівень	Балансова вартість	1 Рівень	2 Рівень	3 Рівень	Балансова вартість
Активи								
Кошти в інших банках	**-**	**15 370**	**-**	**15 370**	**-**	**41 934**	**-**	**41 934**
- Гарантійні депозити	-	9 219	-	9 219	-	13 534	-	13 534
- Міжбанківські кредити	-	6 151	-	6 151	-	28 400	-	28 400
Кредити та аванси клієнтам	**-**	**-**	**7 973 397**	**7 917 370**	**-**	**-**	**5 661 978**	**5 673 957**
- Кредити юридичним особам	-	-	4 726 714	4 738 382	-	-	3 478 045	3 480 924
- Кредити фізичним особам – споживчі кредити	-	-	530 126	450 739	-	-	241 984	226 828
- Кредити фізичним особам – іпотечні кредити	-	-	634 955	630 303	-	-	454 176	460 613
- Кредити на автомобілі	-	-	2 081 602	2 097 946	-	-	1 487 773	1 505 592
Інвестиційні цінні папери до погашення	**-**	**1 195 637**	-	**1 185 365**	**-**	**1 715 819**	-	**1 712 872**
Інші фінансові активи	-	**34 688**	-	**34 688**	-	**30 111**	-	**30 111**
- Дебіторська заборгованість за операціями з клієнтами та банками	-	18 138	-	18 138	-	20 535	-	20 535
- Нараховані доходи до отримання	-	1 876	-	1 876	-	2 871	-	2 871
- Дебіторська заборгованість за операціями з платіжними картками	-	14 674	-	14 674	-	6 705	-	6 705
Всього	**-**	**1 245 695**	**7 973 397**	**9 152 793**	**-**	**1 787 864**	**5 661 978**	**7 458 874**

Нижче наводиться аналіз справедливої вартості за рівнями ієрархії справедливої вартості та балансова вартість зобов'язань, що не оцінюються по справедливій вартості:

35 Розкриття інформації про справедливу вартість (продовження)

	2017 рік				2016 рік			
У тисячах гривень	**1 Рівень**	**2 Рівень**	**3 Рівень**	**Балансова вартість**	**1 Рівень**	**2 Рівень**	**3 Рівень**	**Балансова вартість**
Зобов'язання								
Кошти інших банків	-	**1 883 924**	-	**1 887 935**	-	**1 295 307**	-	**1 297 168**
- Кореспондентські рахунки інших банків	-	1 431 054	-	1 431 054	-	919 366	-	919 366
- Строкові депозити та кредити від інших банків	-	452 870	-	456 881	-	375 941	-	377 802
Кошти клієнтів	-	**10 960 493**	-	**11 000 497**	-	**8 118 325**	-	**8 170 863**
- Поточні кошти юридичних осіб	-	4 076 017	-	4 076 017	-	3 044 170	-	3 044 170
- Строкові депозити юридичних осіб	-	1 836 213	-	1 841 486	-	1 233 816	-	1 245 031
- Поточні кошти фізичних осіб	-	1 683 617	-	1 683 617	-	1 107 119	-	1 107 119
- Строкові депозити фізичних осіб	-	3 262 507	-	3 291 512	-	2 733 220	-	2 774 543
- Кошти інших фінансових організацій	-	102 139		107 865	-	-	-	-
Інші фінансові зобов'язання	-	**55 104**	-	**55 104**	-	**63 749**	-	**63 749**
- Кошти в розрахунках	-	24 533	-	24 533	-	22 918	-	22 918
- Кредиторська заборгованість за договорами факторингу	-	-	-	-	-	18 714	-	18 714
- Інші нараховані зобов'язання	-	30 433	-	30 433	-	18 655	-	18 655
- Кошти ФГВФО для відшкодування вкладів інших банків	-	-	-	-	-	3 105	-	3 105
- Резерви під зобов'язання кредитного характеру	-	104	-	104	-	230	-	230
- Інше	-	34	-	34	-	127	-	127
Субординований борг	-	-	-	**-**	-	**551 802**	-	**557 904**
Цінні папери власного боргу	-	**4 773**	-	**4 759**	-	**-**	-	**-**
Всього	**-**	**12 904 294**	**-**	**12 948 295**	**-**	**10 029 183**	**-**	**10 089 684**

Оцінка справедливої вартості на 2 Рівні та 3 Рівні ієрархії справедливої вартості була розрахована з використанням методу дисконтованих грошових потоків. Справедлива вартість фінансових інструментів з плаваючою процентною ставкою, що не котируються на активному ринку, дорівнює їх балансовій вартості. Справедлива вартість інструментів із фіксованою процентною ставкою, які не мають ринкових котирувань, була розрахована на основі розрахункових майбутніх очікуваних грошових потоків, дисконтованих із застосуванням поточної середньозваженої відсоткової ставки по діючих інструментах та строк до погашення, який залишився.

Для активів Група використовувала припущення щодо ставок на позики та рівня дострокових погашень контрагентами. Зобов'язання були дисконтовані з використанням ставки Групи по запозиченням. Зобов'язання, що підлягають погашенню за вимогою, були дисконтовані починаючи з першого дня потенційного пред'явлення вимоги щодо погашення зобов'язання Групою.

36 Подання фінансових інструментів за категоріями оцінки

Для цілей оцінки МСБО 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка» встановлює такі категорії фінансових активів: (а) кредити та дебіторська заборгованість; (б) фінансові активи для подальшого продажу; (в) фінансові активи, що утримуються до погашення та (г) фінансові активи, що обліковуються за справедливою вартістю, зміни якої відносяться на фінансовий результат. Фінансові активи за справедливою вартістю, зміни якої відносяться на фінансовий результат, поділяються на дві категорії: (і) активи, включені до цієї категорії при початковому визнанні, та (іі) активи, віднесені до категорії призначених для торгівлі.

Нижче в таблиці показана звірка фінансових активів з цими категоріями оцінки станом на 31 грудня 2017 року:

У тисячах гривень	**Кредити та дебіторська заборгованість**	**Активи для подальшого продажу**	**Інвестиційні цінні папери до погашення**	**Всього**
Активи				
Грошові кошти та їх еквіваленти	2 322 054	-	-	**2 322 054**
Заборгованість інших банків				**-**
- Гарантійні депозити та міжбанківські кредити	15 370	-	-	**15 370**
Кредити та аванси клієнтам				**-**
- Кредити юридичним особам	4 738 382	-	-	**4 738 382**
- Кредити на автомобілі	2 097 946			**2 097 946**
- Споживчі кредити	450 739	-	-	**450 739**
- Кредити фізичним особам – іпотечні кредити	630 303	-	-	**630 303**
Інвестиційні цінні папери для подальшого продажу	-	1 924 325	-	**1 924 325**
Інвестиційні цінні папери до погашення	-	-	1 185 365	**1 185 365**
Інші фінансові активи	34 688	-	-	**34 688**
Всього фінансових активів	**10 289 482**	**1 924 325**	**1 185 365**	**13 399 172**

Нижче в таблиці показана звірка фінансових активів з цими категоріями оцінки станом на 31 грудня 2016 року:

У тисячах гривень	**Кредити та дебіторська заборгованість**	**Активи для подальшого продажу**	**Інвестиційні цінні папери до погашення**	**Всього**
Активи				
Грошові кошти та їх еквіваленти	1 379 352	-	-	**1 379 352**
Заборгованість інших банків				
- Гарантійні депозити	41 934	-	-	**41 934**
Кредити та аванси клієнтам				
- Кредити юридичним особам	3 480 924	-	-	**3 480 924**
- Кредити на автомобілі	1 505 592	-	-	**1 505 592**
- Споживчі кредити	226 828	-	-	**226 828**
- Кредити фізичним особам – іпотечні кредити	460 613	-	-	**460 613**
Інвестиційні цінні папери для подальшого продажу	-	1 435 855	-	**1 435 855**
Інвестиційні цінні папери до погашення	-	-	1 712 872	**1 712 872**
Інші фінансові активи	30 111	-	-	**30 111**
Всього фінансових активів	**7 125 354**	**1 435 855**	**1 712 872**	**10 274 081**

Станом на 31 грудня 2017 року та 31 грудня 2016 року всі фінансові зобов'язання Групи обліковані за амортизованою вартістю. Похідні фінансові інструменти відносяться до категорії за справедливою вартістю, зміни якої відносяться на фінансовий результат.

37 Операції з пов'язаними сторонами

Як правило, сторони вважаються пов'язаними, якщо вони знаходяться під спільним контролем, або якщо одна з них має можливість контролювати іншу або може мати суттєвий вплив при прийнятті фінансових та управлінських рішень. Під час розгляду кожного випадку відносин, що можуть являти собою відносини між пов'язаними сторонами, увага приділяється суті цих відносин, а не лише їх юридичній формі.

Станом на 31 грудня 2017 року залишки по операціях з пов'язаними сторонами були такими:

У тисячах гривень	**Материнська компанія**	**Компанії під спільним контролем**	**Основний управлінський персонал**
Кореспондентські рахунки в інших банках	71 620	-	-
Загальна сума кредитів та авансів клієнтам	-	-	772
Резерв на знецінення кредитів та авансів клієнтам	-	-	242
Інші активи	605	8	-
Кореспондентські рахунки та депозити «овернайт» інших банків	749 221	-	-
Строкові депозити та кредити від інших банків	263 436	-	-
Кошти клієнтів	-	53 345	590
Субординований борг	-	-	-
Кошти інших фінансових організацій	-	5 400	-
Інші зобов'язання	304	568	19 471

Нижче наведено доходи та витрати по операціях з пов'язаними сторонами за 2017 рік:

У тисячах гривень	**Материнська компанія**	**Компанії під спільним контролем**	**Основний управлінський персонал**
Процентні доходи	-	-	94
Процентні витрати	(31 786)	(6 920)	(7)
Інші доходи	-	49	5
Резерв на знецінення кредитів та інвестицій	-	-	(84)
Доходи за виплатами та комісійними	2	112	5
Витрати за виплатами та комісійними	(1 907)		4
Інші витрати	(1 845)	(4 861)	-

Нижче наведені інші права та зобов'язання на 31 грудня 2017 року за операціями з пов'язаними сторонами:

У тисячах гривень	**Материнська компанія**	**Компанії під спільним контролем**	**Основний управлінський персонал**
Зобов'язання з кредитування, що отримані	850 028	-	-
Інші надані зобов'язання	6 329	-	237
Інші права отримані	6 361	-	-
Отримана застава	1 403	-	4 193

Зобов'язання з кредитування, що отримані стосуються невикористаних позикових коштів, отриманих від Материнського Банку PKO Bank Polski S.A. в доларах США з терміном погашення в червні 2019 та відсотковою ставкою на рівні 1-місячний LIBOR + 5%.

37 Операції з пов'язаними сторонами (продовження)

Нижче наведені сукупні суми, надані пов'язаним сторонам і повернуті ними протягом 2017 року:

У тисячах гривень	Материнська компанія	Компанії під спільним контролем	Основний управлінський персонал
Суми, повернуті пов'язаними сторонами за період	-	-	(751)

Станом на 31 грудня 2016 року залишки по операціях з пов'язаними сторонами були такими:

У тисячах гривень	Материнська компанія	Компанії під спільним контролем	Основний управлінський персонал
Кореспондентські рахунки в інших банках	37 094	-	-
Загальна сума кредитів та авансів клієнтам	-	-	522
Резерв на знецінення кредитів та авансів клієнтам	-	-	(316)
Інші активи	995	-	-
Кореспондентські рахунки та депозити «овернайт» інших банків	624 408	-	-
Строкові депозити та кредити від інших банків	332 764	-	-
Кошти клієнтів	-	47 860	269
Субординований борг	557 904		
Інші зобов'язання	142	373	14 766

Нижче наведено доходи та витрати по операціях з пов'язаними сторонами за 2016 рік:

У тисячах гривень	Материнська компанія	Компанії під спільним контролем	Основний управлінський персонал
Процентні доходи	-	-	24
Процентні витрати	(64 453)	(5 107)	(10)
Інші доходи	-	29	1
Резерв на знецінення кредитів та інвестицій	-	-	267
Доходи за виплатами та комісійними	21	50	3
Витрати за виплатами та комісійними	(1 268)	-	-
Інші витрати	(1 702)	(4 682)	-

Нижче наведені інші права та зобов'язання на 31 грудня 2016 року за операціями з пов'язаними сторонами:

У тисячах гривень	Материнська компанія	Компанії під спільним контролем	Основний управлінський персонал
Зобов'язання з кредитування, що отримані	740 592	-	-
Інші надані зобов'язання	27 459	-	67
Інші права отримані	17 584	-	-
Отримана застава	170 248	-	1 676

Зобов'язання з кредитування, що отримані стосуються невикористаних позикових коштів, отриманих від Материнського Банку PKO Bank Polski S.A. в доларах США з терміном погашення в червні 2019 та відсотковою ставкою на рівні 1-місячний LIBOR + 5%.

37 Операції з пов'язаними сторонами (продовження)

Нижче наведені сукупні суми, надані пов'язаним сторонам і повернуті ними протягом 2016 року:

У тисячах гривень	Материнська компанія	Компанії під спільним контролем	Основний управлінський персонал
Суми, повернуті пов'язаними сторонами за період	-	-	(122)

Нижче наведені суми винагороди основного управлінського персоналу:

	2017 рік		2016 рік	
У тисячах гривень	Витрати	Нараховане зобов'язання	Витрати	Нараховане зобов'язання
Короткострокові виплати:				
- Заробітна плата	20 853	1 476	19 548	1 205
- Преміальні виплати	13 663	17 925	19 100	13 500
Пенсійне забезпечення:				
- Витрати на відрахування до Державного пенсійного фонду та фондів соціального страхування	801	67	652	60
Всього	**35 317**	**19 468**	**39 300**	**14 765**

Короткострокові виплати належать до сплати у повному обсязі протягом дванадцяти місяців після закінчення періоду, в якому керівництвом були надані відповідні послуги.

Витрати на преміальні виплати включають нараховане зобов'язання в сумі 13 500 тисяч гривень (2016 рік 13 500 тисяч гривень).

38 Події після дати балансу

Після 31 грудня 2017 року не було подій, що вимагали б внесення змін чи доповнень до фінансової звітності або розкриття у фінансовій звітності.

Затверджено до випуску Правлінням та підписано від його імені 12 березня 2018 року.

Т. Шатковскі
Голова Правління

В. Лотоцький
Головний бухгалтер

Виконавець: О. Лісний, І. Вітинська (т. 032 297 27 82)